

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Rehberlik ve Denetim Başkanlığı

- ⇨ **YABANCI OKULLAR**
- ⇨ **AZINLIK OKULLARI**
- ⇨ **ULUSLAR ARASI OKULLAR
DENETİM REHBERİ**

2011 Ankara

© Her hakkı mahfuzdur. Millî Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Denetim Başkanlığının izni olmadan dokümanların hiç bir kısmı basılı ya da elektronik materyal olarak; kopya, kayıt, basım veya herhangi bir şekilde diğer yöntemlerle basılı veya elektronik ortamda çoğaltılamaz ve yayınlanamaz.

YABANCI OKULLAR, AZINLIK OKULLARI VE ULUSLAR ARASI OKULLAR DENETİM REHBERİ

HAZIRLAYANLAR

M. Zeki YILDIRIM	Başdenetçi
Musa ERTİT	Denetçi
Berna SAĞIR	Denetçi
Ömer TOHUMCU	Denetçi
İsa KARSLIOĞLU	Denetçi Yardımcısı
Ramazan YILDIZ	Denetçi Yardımcısı

Millet ve memleketin menfaatleri icap ettirirse, insanlığı teşkil eden milletlerden her biriyle medeniyet icabı olan dostluk ve siyaset münasebetlerini büyük bir hassasiyetle takdir ederim. Ancak, benim milletimi esir etmek isteyen herhangi bir milletin, bu arzusunun vazgeçinceye kadar, amansız düşmanıyım.

Mustafa Kemal ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

		Sayfa
I. BÖLÜM	SUNUŞ	5
	YABANCI OKULLAR DENETİM REHBERİ	6
	Osmanlı İmparatorluğundan Günümüze Yabancı Okullar	7
	YABANCI OKULLAR DENETİM ESASLARI	12
	A. EĞİTİM ORTAMLARI	12
	B. YÖNETİM ÇALIŞMALARI	15
	a) Yazı işleri	15
	b) Öğrenci İşleri	16
	c) Personel İşleri	17
	d) Hesap İşleri	18
	e) Pansiyon İşleri	19
	C. ÖĞRETMENLER KURULUNUN ÇALIŞMALARI	20
	D. ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ	24
	a) Hazırlık Çalışmaları	25
	b) Uygulama Çalışmaları	27
	c) Ölçme-Değerlendirme Çalışmaları	28
	d) Geliştirme Çalışmaları	29
	E. EĞİTİM ETKİNLİKLERİ	30
	a) Rehberlik Çalışmaları	30
	b) "Okul Öğrenci Ödül ve Disiplin Kurulu", "Onur Kurulu" ve Okul Öğrenci Meclisi"	31
	c) Sosyal Etkinlikler	32
	F. ÖĞRETMEN DENETİMİ	33
	G. YÖNETİCİ VE PSİKOLOJİK DANIŞMAN DEĞERLENDİRMESİ	34
	H. GENEL DEĞERLENDİRME	34
Kaynakça	35	
II. BÖLÜM	AZINLIK OKULLARI DENETİM REHBERİ	36
	AZINLIK OKULU NEDİR?	37
	OSMANLI İMPARATORLUĞU DÖNEMİNDE AZINLIK OKULLARININ KURULUŞU	37
	CUMHURİYETİN İLK YILLARINDA AZINLIK OKULLARI	38
	İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI SONRASINDA YAPILAN DÜZENLEMELER	40
	AZINLIK OKULLARI DENETİM ESASLARI	44
	A. EĞİTİM ORTAMLARI	44
	B. YÖNETİM ÇALIŞMALARI	47
	a) Yazı işleri	47
	b) Öğrenci İşleri	48

	c) Personel İşleri	49
	d) Hesap İşleri	50
	e) Pansiyon İşleri	51
	f) Okul Aile Birliği	51
	C. ÖĞRETMENLER KURULUNUN ÇALIŞMALARI	52
	a) Öğretim Yılı Başında Yapılan Toplantılarda	53
	b) İkinci Kanaat Dönemi Başında Yapılan Öğretmenler Kurulu Toplantısında	56
	c) Öğretim Yılı Sonunda Yapılan Toplantıda	56
	d) Sınav Öncesinde Yapılan Öğretmenler Kurulu Toplantısında	57
	D. ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ	57
	a) Hazırlık Çalışmaları	58
	b) Uygulama Çalışmaları	60
	c) Ölçme-Değerlendirme Çalışmaları	61
	d) Geliştirme Çalışmaları	62
	E. EĞİTİM ETKİNLİKLERİ	63
	a) Rehberlik Çalışmaları	63
	b) “Okul Öğrenci Ödül ve Disiplin Kurulu”, “Onur Kurulu” ve “Okul Öğrenci Meclisi”	64
	c) Sosyal Etkinlikler	65
	F. ÖĞRETMEN DENETİMİ	67
	G. YÖNETİCİ VE PSİKOLOJİK DANIŞMAN DEĞERLENDİRMESİ	67
	H. GENEL DEĞERLENDİRME	67
	Azınlık Okullarının Denetiminde Faydalı Olabilecek Bazı Mevzuat	68
	Kaynakça	69
II. BÖLÜM	ULUSLAR ARASI OKULLAR DENETİM REHBERİ	70
	DÜNYADA ULUSLAR ARASI OKULLARIN DOĞUŞU	71
	TÜRKİYE’DE ULUSLARARASI OKULLAR	73
	Kaynakça	77

SUNUŞ

TeftiŐ, tüm sistemlerde ve yönetim süreçlerinde bir unsur olarak yer almakta ve her toplum sistemlerini kurduğunda, sistemler içinde teftiŐe de yer vermektedir. Çağımızın, sosyal ve ekonomik geliŐmeleri, her sistem için etkin bir plan ile sürekli bir teftiŐ çabasını zorunlu kılmaktadır.

TeftiŐin, kurum açısından zorunlu olması, kurumun kendi varlığını sürdürmeye kararlı oluŐunun doğal bir sonucudur. Her kurum var oluŐ nedeni olan amaçlarını gerçekleŐtirme düzeyini sürekli olarak izlemek ve bilgi edinmek zorundadır. Bu da kurumun girdilerinin, sürecin ve çıktıların planlı ve sürekli biçimde kontrol edilmesi ve değerlendirilmesi ile mümkündür.

Eğitimde ve okul sisteminde denetimin gereğine ve önemine olan inanç, bütün eğitim bilimciler tarafından vurgulanmaktadır. Okul sistemi diğer toplumsal sistemlerle etkileŐim içindedir. Sistem denetimsiz kalırsa yalnızlık, düzensizlik, kapalılık ve durağanlığa gömülür ve g yitimi ortaya çıkar. Eğitimde denetimin gerekliliğini vurgulayan bir diğer unsur da denetimin bu gün artık kontrol etmekten öte geliştirme odaklı bir iŐlev içinde görülmesidir. Bu açıdan bakıldığında özellikle öğretimin denetimi ve geliştirilmesi eğitim sisteminin amaçlara ulaŐmasında en önemli unsurlardan biri haline gelmiŐtir.

Milli Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Denetim Başkanlığı, eğitim sistemimizin amaçlarına ulaŐması için tüm yurttaki değerlendirme ve geliştirme çalışmalarını sürdürmektedir. Bu alıŐmalar doğrultusunda, ülkemizdeki azınlıklara mensup vatandaŐlarımıza kendi kültürlerini koruyarak eğitim almalarını sağlayan azınlık okullarının değerlendirme ve geliştirme çalışmalarında Denetçilere yardımcı olmak amacıyla bir denetim rehberi hazırlanmıŐtır. Rehberin, Türk Milli Eğitim camiasına faydalı bir kaynak olması dileğiyle, baŐarılar dilerim.

Muzaffer DOĞAN
Rehberlik ve Denetim Başkanı

BÖLÜM

1

YABANCI OKULLAR DENETİM REHBERİ

GİRİŞ

Osmanlı İmparatorluğundan Günümüze Yabancı Okullar

Yabancı kelimesi, başka bir milletten olan, başka bir milletle ilgili olan (kimse), ecnebi anlamında kullanılmaktadır (<http://www.tdksozluk.com>). 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununda ise yabancı okullar, “Yabancılar tarafından açılmış özel okullar” olarak tanımlanmıştır.

Osmanlı ülkesinde azınlıklara ait okulların dışında açılan ikinci grup gayrimüslim okulları, “yabancı okullar”dır. Osmanlı Devleti zamanında ilk yabancı okulları, İkamet Sefareti (Daimî Elçilik) denilen büyükelçilikler bünyesinde ve görevlilerin çocukları için açılmıştır. Bu okullara, aynı kentteki zengin ve saygın gayrimüslim çocuklarının devamına da izin verilmiştir. Ancak daha sonraki yıllarda sayıları artan okulların açılışlarının dayanağı, Papalığın cismani gücü misyonuna sahip olan Fransa ile İslamlığın cismani gücü durumunda olan Osmanlı Devleti arasında 1536 yılında imzalanan ve “kapitülasyon”lar adıyla bilinen iktisadi ve ticari mahiyetli işbirliği anlaşmasıdır. Bu anlaşmayla, Osmanlılara karşı olan Avrupa birliğini ve haçlı ruhunu yıkmak amacıyla Fransızlara iktisadi ve ticari bazı ayrıcalıklar verilmiştir. Bu anlaşma daha sonra dini, siyasi, hukuki ve sosyal muhtevalar da kazanmıştır. Devletin zayıflamasına paralel olarak, Fransa’ya tanınan imtiyazlar, Almanya, İtalya, İngiltere ve Amerika gibi başka ülkelere de tanınmıştır. Mesela, yabancı devletlerden Fransa ve İtalya, Katolik Hıristiyanları; Almanya hem Katolik hem de Protestanları; Rusya Ortodoksları; İngiltere ve Amerika Protestanları himaye haklarını elde etmişlerdir. İşte bu himaye haklarından yararlanan Hıristiyan misyonerleri, Osmanlı ülkesine yayılmışlar, çeşitli eğitim ve kültür kurumları açmışlardır. İlk zamanlarda fazla bir varlık gösteremeyen gayrimüslim okulları, zararlı faaliyetlerini bilhassa Tanzimat’ın ilanından sonra göstermişlerdir (<http://sbe.erciyes.edu.tr>)

Bu okulların Osmanlı Devleti için anlamı Osmanlı toplumunda yaşayan halkın çeşitli unsurlarının kendi dillerini, kültürlerini unutmamak için gerçekleştirdikleri eğitim kurumları idi. Ancak bu anlam değişik birçoğu siyasi açıdan faaliyet gösteren, Osmanlı aleyhine çalışan kurumlar kavramına dönüşmüştür. Eğitim amaçlı bu kurumların bazıları oldukça yoğun ve etkin bir biçimde siyasi faaliyetler içerisinde olmuşlardır. Temelinde dine (mümin) inanan kazandırmak amacı yatan Misyoner faaliyetlerinin siyasi amaçlı desteklenip ele alınması ve bu okullarda etkin olması bu tip çabaların artarak sürmesine neden olmuştur. Bununla doğru orantılı olarak Yabancı Okul sayısı ve buna bağlı olarak misyonerlik faaliyetlerinde de artış görülmüştür. Yalnızca Amerikalıların 400 civarındaki okullarının (Başbakanlık Osmanlı Arşivi, İrade Hususi, 1917) bulunması bile çok büyük boyutlardaki artışın çarpıcı bir örneğidir ki diğer devletlerin açtıkları okullar da göz önüne alındığında durumun önemi anlaşılabilir. Üstelik bu okulların Osmanlı topraklarındaki dağılımlarının stratejik açıdan önemli olan yerlerde yoğunlaşması, Yakındoğu, Ortadoğu gibi dünya siyasetinin kilit noktalarını barındıran bölgelerde toplanmış

olması da siyasi amaçlı faaliyetler tezini destekler niteliktedir. 1894 yılında Mamuret'ül- Aziz (Elazığ) vilayetinde "83" Protestan Okulu'nun bulunması, vilayetin o günkü nüfus yoğunluğu ve önemi düşünüldüğünde, yoğunluk ve yer seçimi konusunda siyasi amaç güdüldüğüne açıkça işaret etmektedir (Çetin, 1981).

Azınlık ve Yabancı Devlet Okulları ve Misyonerlerin faaliyetleri konusunda rahatsızlığı iyice artan Osmanlı Devleti denetimsiz, izinsiz ve dayanaksız bir şekilde çoğalan, yaygınlaşan bu kurumları yasalarla kayıt altına almayı ve denetlemeyi amaçlıyordu. Bu nedenle daha önce çıkardığı ve konuya istediği yaklaşımı sağlayamayan bir iki yasayı bir kenara bırakarak çok kapsamlı bir yasayı yürürlüğe koydu. 1869 da "Maarif-i Umumiye Nizamnamesi" adıyla çıkardığı bu yasayla sadece kendi geleneksel okullarına değil Azınlık ve Yabancı Okullarına da bir çeki-düzen vermeyi ve denetim mekanizmasının işleyişini sağlamayı amaçlıyordu (Haydaroğlu, 1990).

Bu yasayla okul binasından, okulda okutulacak kitaplara kadar tüm konularda düzenleme yapılıyor ve okulda çalışacak herkesin polis soruşturmasının yapılacağı, tüm öğretmenlerden Osmanlı tarafından denkliği kabul edilen bir diplomaya sahip olmaları isteneceği belirtiliyordu. Bunların yanı sıra okul açılacak olan yerlerde, okul açacak devletin okul açmasını gerektirecek miktarda nüfus yoğunluğuna sahip olması gerekiyordu. Bunun sağlanması halinde ruhsata hak kazanılıyordu. Ama yine de bu kurallara tam bir titizlikle uyulamıyordu. Osmanlı toprağı olan Manastır Vilayetindeki Kesriye' de Bulgar ahalden hiç kimse olmadığı halde Bulgarların okul açmak istemeleri (Başbakanlık Osmanlı Arşivi, Mukteza Defteri, Belge No: 21/204), Kudüs'te İngiliz-Protestan 232 kişi olmasına rağmen 339 öğrenci barındıran 6 okulun yanına bir yedincisinin açılmak istenmesi (Başbakanlık Osmanlı Arşivi, Mukteza Defteri, Belge No: 19/231) ve izin verilmesi Osmanlı döneminde denetim mekanizmasının işlemediğine birer örnektir.

Buna benzer uygulamalar II. Abdülhamid (1876-1909) döneminde de devam etmiştir. Yabancı okulların zararlı faaliyetlerine engel olma, onları denetleme amacıyla bazı çalışmalarda bulunulmuş ve ruhsatsız olanların kapatılmasına çalışılmıştır (Sevinç, 1974). Bu amaçla 6 Mayıs 1886'da gayrimüslim ve yabancı okullarının teftişi ve programları ile kitaplarının incelenmesi için, Maarif Nezareti'nde "Mekâtib-i Ecnebiye ve Gayrimüslim Denetçiliği" Dairesi oluşturulmuştur.

1896 yılında, "Vilâyât-ı Şahane Maarif Müdürlerinin Vezâifini Mübeyyin Talimat"ın yayımlanmasıyla, gerek İstanbul'daki gerekse taşra illerindeki azınlık ve yabancı okullarının denetim altına alınmalarında önemli bir adım atılmıştır. Bu talimatla; Maarif Müdürlerinin, kendi bölgelerindeki azınlık ve yabancı okullarının tüm kayıtlarını, ruhsatlarını sık sık denetlemeleri; önemli tesbitleri derhal Nezarete bildirmeleri; sakıncalı görülen öğretmenleri bu okullarda çalıştırmamaları; yılsonunda yapılan bitirme imtihanlarında öğrencilerin Türkçeyi tam ve doğru bilip bilmediklerinin belirlenmesi, yönetici ve öğretmenlerin davranışlarının titizlikle takip edilmesi hükme bağlanmıştır.

1888 yılında hükümetten izin almadan denetimsiz faaliyetlerini sürdüren misyoner okulları kapatılmışsa da, 1900'lere kadar bir fermana bağlı veya fermansız olarak faaliyette bulunan yabancı okullar, 1901 tarihli bir anlaşma ile tanınmışlar ve tamir ile genişletilmeleri ve yenilerinin yapılmasına izin verilmiştir (Ökçün,1959). Fransız kurumlarının tanındığı bu antlaşmadan “ en ziyade müsaadeye mazhar millet” kuralı gereği, kapitülasyonlardan yararlanan diğer devletler de faydalanmışlardı (Timur,1945).

Meşrutiyet döneminde sayıları gittikçe artan yabancı okullara karşı Birinci Dünya savaşı'nın çıktığı yıl önemli kararlar alınabilmektedir. Bu kararlardan biri 23 Şubat 1914'de çıkarılan “ Memalik-i Osmaniyede Ecnebilerin Hukuk ve Vezaifine Dair Muvakkat Kanun” dur. Bu kanunla söz konusu tarihten önce gerek gerçek gerekse tüzel kişilerce kurulmuş okullara “müktesep” hak tanınmıştır. Aynı yıl çıkarılan “ İmtiyazat-ı Ecnebiyenin İlgası Üzerine Ecanip Hakkında İcra Olunacak Muameleye Dair Talimatname” ile yabancı okullar sıkı bir denetime tabi tutulmuşlardır (Kocabaşoğlu,1989). Birinci Dünya Savaşının patlak vermesi üzerine ise Osmanlı hükümeti kapitülasyonların kaldırıldığını açıklamıştır (Sezer,1999).

1914 yılında çıkartılan "Maarif-i Umumiye Nezareti Teşkilâtı Hakkında Nizamname"nin 15. maddesinde, Bakanlık Merkez Örgütü ile vilayetlerdeki maarif Denetçilerinin bütün yabancı ve azınlık okullarını denetlemeye yetkili oldukları vurgulanmıştır.

29 Ağustos 1915 tarihinde yayınlanan “ Mekâtib-i Hususiye Talimatnamesi’ ise, azınlık ve yabancı okullarını doğrudan ilgilendiren ilk önemli yönetmelik hükmündedir. Bu yönetmeliğin 6. maddesi, "Türkçe' nin ve Türkiye tarihi ile coğrafyasının Türkçe olarak ve Türk öğretmenler tarafından okutulması zorunluluğunu getirmiştir. Denetim açısından ise, mülkî amirlerin, maarif müdürünün, maarif ve sıhhiye Denetçilerinin bu okulları sık sık denetleyecekleri belirtilmiştir. Cumhuriyet döneminde de yürürlükte kalan bu talimatnameyle yabancı okullar bir disiplin altına alınmaya çalışılmış ve yabancıların yeniden okul açmaları bazı esaslara bağlanmıştır fakat savaş yüzünden pek çok okulun kapanmış olması nedeniyle bu kurallar yeterince uygulanamamıştır. Savaştan yenik çıkan Osmanlı devletinde mütareke sonrası bu okullar yeniden açılmış ve Cumhuriyetin ilk yıllarında da önemli sorunlardan birini oluşturmaya devam etmiştir.

Osmanlı eğitim sistemi, bu okullardaki ders geçme sistemi yerine sınıf geçme, diploma uygulaması, öğrencinin başarısını derecelendirerek belgelemek, öğretmenlerin hayat şartlarının iyileştirilerek kaliteli öğretmen yetiştirilmesinin gerekliliğinin fark edilmesi gibi konularda bu okullardan olumlu etkilenmiş ve benzer uygulamalar yapmaya başlamıştır. Ancak ne yazık ki Azınlık ve Yabancı Okul’ larında eğitim bir maske olarak kullanılmış, siyasi faaliyetlerin merkezi hatta siyasi olayların karargâhı görünümündeki bu kurumlar, Osmanlı Devleti'nin çöküşündeki etkenlerden biri olmuşlardır. Bağımsızlık mücadelesi esnasında da Merzifon Amerikan Koleji, Antep ve Maraş'taki Amerikan kolejleri zararlı faaliyette buldukları için kapatılmışlardır.

Ancak yine de bu okullara önyargılı davranılmamış ve 20 Ekim 1921 tarihinde Fransa ile imzalanan Ankara İtilâfnamesi’ nde yabancı okullar meselesi söz konusu olmuş ve anlaşmaya

ekli mektupla bu okulların varlığı, Türkiye'nin menfaatlerine ters düşmemek şartıyla kabul edilmiştir (Soysal, 1983). Yabancı okullarının durumu Lozan'da da uzun süre görüşülmüş ve sonunda yabancılara ait Türkiye'deki kurumların varlığı ancak dinî telkinlerde bulunmamaları ve devletin kanunlarına uymaları gibi şartlarla, antlaşmanın imzalanmasından sonra İsmet Paşa tarafından Fransız, İngiliz ve İtalyan temsilcilerine ayrı ayrı gönderilen mektuplarla tanınmıştır. Bu mektuplara göre Türk Hükümeti İngiliz, Fransız ve İtalyan kurumlarının 30 Ekim 1914'ten evvelki Türkiye'deki varlıklarını tanımıştır. Ancak bu mektupların geçerlilik süresi “ İkamet ve Adlî Salâhiyet Mukavelenamesinin” 20. maddesine göre yedi yıldır ve 13 Ağustos 1931 tarihinde sona ermiştir (Timur,1945). Fakat bu tarihten sonra da Türkiye'de bulunan yabancı okullara dokunulmamış ve kanuna aykırı, kapatılmalarını gerektirecek herhangi bir durumları görülmedikçe çalışmalarına izin verilmiştir.

Cumhuriyetin ilk yıllarında eğitim alanındaki yeniliklere Tevhid-i tedrisat Kanunu ile önce kendi okullarından başlayan yeni Türkiye Devleti, izlediği bu millî ve lâik eğitim politikasını çoğu misyonerler tarafından açılmış olan yabancı okullar üzerinde de uygulamaya başlamıştır. Yabancı okullardan, mabetler dışında dersane ve salonlarda bulunan dini sembollerin kaldırılması, Müslümanların ve başka mezhepten öğrencilerin okullardaki dini ayinlere katılmalarını yasaklamaları istenmiştir. Başlangıçta pek çok yabancı okulun bu kurallara uymadığı görülmüştür ve söz konusu kararları uygulamayan bu okullar kapatılmıştır.

1925-1931 yılları arasında, 1928 yılında yeni Türk harflerinin kabulü ve Atatürk'ün eğitime verdiği önem sonucu, Türk Millî Eğitimi'nin yaşadığı büyük gelişme sürecinde yabancı ve azınlık okullarına karşı olan ilginin hızla azaldığı görülmektedir. Keza 23 Mart 1931 tarih ve 1778 sayılı Kanun ile Türk çocuklarının ilkokula sadece Türk okullarında başlayabilmelerine izin verilmesiyle de önemli bir adım atılmış ve tüm bu gelişmelerin sonucunda azınlık ve yabancı okullara devam eden çocukların çoğunun Türk okullarını tercih etmesiyle sayıları 300'e ulaşan yabancı ve azınlık okullarının büyük bir bölümü kendiliğinden kapanmıştır.

1915 Talimatnamesi'ne nazaran daha sıkı kurallar getiren 1935 tarihli “Yabancı Okullar Yönergesi” nde yabancılara yeniden okul açmaları, okullarını genişletmeleri kesinlikle yasaklanırken, okul yönetimi konusunda da bazı düzenlemeler getirilmiştir. Yönerge'de Türkçe ile Türkçe kültür dersleri yani, tarih, coğrafya, yurt bilgisi ve sosyoloji derslerinin nasıl okutulacağı, öğretmen kurullarına Türk öğretmenlerin de girmeleri, tatil günleri ve okutulacak kitapların tabi olacağı esaslar bölümler halinde ele alınmıştır.

1973 yılında çıkan 1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu, Türk Eğitim sistemi bütünlüğünde tüm okulları bağlayıcı hükümler getirdiğinden ve herhangi bir istisnaya yer vermediğinden, azınlık ve özel yabancı okulları da, öğretim düzeyleri, okul aşamaları, programlar, temel ilkeler, amaçlar vb. hususlar bakımından resmî Türk okullarından farksız kılınmıştır.

625 Sayılı Kanun'un, 3035 Sayılı Kanun'la değiştirilmiş 20. maddesi ile azınlık ve yabancı okulların mevcut binalarında yapılacak onarım ve tadilat Bakanlığın iznine bağlanmış, aynı kanunun 15. maddesinde de, "Kanun, tüzük ve yönetmeliklere veya umumî emirlere aykırı

hareketi veya aykırı harekette ısrarı tesbit edilen özel öğretim kurumunun, hareketinin ağırlık derecesine göre geçici veya sürekli olarak Millî Eğitim Bakanlığınca kapatılabileceği" vurgulanmıştır.

5580 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu ise bu okulların Bakanlar Kurulunun izni ile yeni arazi edinebileceğini, kapasitelerini en fazla beş misline kadar artırabileceğini, üzerinde kurdukları arazileri genişletilmemek şartı ve Bakanlığın izni ile mevcut arazi üzerindeki bina, öğrenci ve donanım kapasitelerini en çok bir mislini geçmemek üzere artırabileceğini veya yenileyebileceğini, mevcut binalarında ihtiyaç halinde valiliğin izni ile tadilat yapabileceğini, bunların dışında ise, yabancı okulların; binaları genişletilemeyeceğini, şube açamayacağını, mevcut binalarının yerine kaim olmak üzere yeniden binalar inşa edemeyeceğini, bu amaçla herhangi bir mülk edinip veya kiralayamayacağını belirlemiştir. Aynı kanuna göre yabancı okulların taşınmaz malları ise kurucularının veya yetkililerinin önerisi ile Bakanlığa ya da kuruluş amaçları eğitim vermek olan 4721 sayılı Türk Medenî Kanununa göre kurulan vakıflara Bakanlar Kurulunun izni ile devredilebilmektedir. Devredilen bu kurumların yönetim, eğitim-öğretim özellikleri dikkate alınarak korunması yararlı görülenleri ise Bakanlıkça tespit edilmektedir.

YABANCI OKULLAR DENETİM ESASLARI

Yabancı okulların denetimi esnasında yapılan tüm çalışmalarda okuldaki eğitim öğretim faaliyetlerinin “Millî Eğitimin Genel Amaçları” ile “Okulun Kuruluş Amacı”nı gerçekleştirecek yeterlikte olup olmadığı değerlendirilecektir.

A. EĞİTİM ORTAMLARI

Bu bölümün denetiminde; eğitim ortamlarının ihtiyaca cevap verebilecek özellikte olup olmadığı incelenecek ve noksanların denetim süresi içerisinde giderilmesine çalışılacaktır.

1. Kurum açma ve öğretime başlama izinleri, varsa bina nakli ile devir işlemlerinin yapılması, varsa yeni arazi edinme veya arazi kapasitesi genişletme durumu; (Özel Öğretim Kurumları Kanunu Md:3-5/b)
2. Yerleşimin onaylı röleve plânına göre olması, değişikliklerle ilgili iş ve işlemlerin yapılması; (Özel Öğretim Kurumları Kanunu Md:3-5/b)
3. Dersliklerin durumu, öğrenci kapasitesine uygunluğu, öğrenci ve donanım kapasite artırma ve yenileme durumu; (Özel Öğretim Kurumları Kanunu Md:3-5/b)
4. Yapılan tadilatlarla ilgili gerekli iznin alınıp alınmadığı, (Özel Öğretim Kurumları Kanunu Md:5/b)
5. Kullanılmayan diğer yerler ve ne durumda olduklarının tespitinin yapılması; (Özel Öğretim Kurumları Kanunu Md:3-5/b)
6. Bir önceki denetim tarihinden bu yana onarım yapılmışsa tadilat izin belgeleri;
7. Yatılı öğrenci veya okulda kalan personel varsa, bunların kaldıkları bölümler ile bu hususun ruhsatnameye uygun olup olmadığının tespitinin yapılması;
8. Varsa yatılı öğrencilerin kontenjandan fazla olmaması;
9. Okulda, kanun, genelge ve emirlere aykırı, lâiklik ilkesi ile bağdaşmayan dinsel içerikli resim, sembol, işaret, amblem vb. bulunmaması;
10. Bahçenin ihata edilmesi, ağaçlandırma-çiçeklendirmenin yapılması, oyun-tören alanlarının düzenlenmesi, çevre temizliğine özen gösterilmesi;
11. Türk Bayrağının sürekli gönderde asılı bulundurulması; (Bayrak Kanunu; 17/3/1985, No:18697 sayılı Resmi Gazete-Türk Bayrağı Tüzüğü-Md:9; 1998-101 sayılı Genelge)

12. Bayrakların bakımının yapılması ve korunması; ; (Türk Bayrağı Tüzüğü- Eskimiş, Solmuş, Yırtılmış ve Kullanılmayacak Duruma Gelmiş Bayrakların Yok Edilmesi Usul ve Esaslarını Gösterir Yönetmelik)

13. Atatürk büstü ve Atatürk köşesinin düzenlenmesi; oda ve dersliklere Atatürk fotoğrafı, İstiklâl Marşı ve Gençliğe Hitabe levhalarının uygun şekilde yerleştirilmesi; (Millî Eğitim Bakanlığı Kurum Tanıtım Yönetmeliği; 14/01/1981 gün ve 81/282 sayılı Genelge-1928 Sayılı Tebliğler Dergisi.)

14. Kurumların uygun bir köşesinde okulun tarihçesine, mezun olan ünlüler ile kurumun eski yöneticilerinin fotoğraflarına ve yaptıkları hizmetleri anlatan tablolara yer verilmesi; (M.E.B. Kurum Tanıtım Yönetmeliği-Md:12.)

15. Varsa uluslar arası dereceye girmiş öğrencilerin resimleri, özgeçmişleri, dereceye girmiş oldukları yarışmalarla ilgili bilgi, belge ve fotoğrafların, şeref köşesinde sergilenmesi;

16. Okul, sınıf ve bölüm adları ile kat ve yerleşim plânlarının uygun yerlere asılması; (Millî Eğitim Bakanlığı Kurum Tanıtım Yönetmeliği)

17. Binada, yangın önleme ve söndürme tedbirlerinin alınması; (19.12.2007 tarih ve 26735 sayılı R.G.de yayımlanan “Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik”- 12.01.2009 tarih ve 2009/9 sayılı Makam Onaylı “Millî Eğitim Bakanlığı Yangın Önleme ve Söndürme Yönergesi”)

18. Binanın elektrik iç tesisatına ilişkin kuvvetli akım kolon şemasının ana tabloya en yakın yerde camlı bir dolap içinde muhafaza edilmesi; tesisatın periyodik kontrolünün yaptırılması; (19.12.2007 tarih ve 26735 sayılı R.G.de yayımlanan “Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik-Md.67”- 12.01.2009 tarih ve 2009/9 sayılı Makam Onaylı “Millî Eğitim Bakanlığı Yangın Önleme ve Söndürme Yönergesi Md.53”)

19. Kalorifer ile diğer tesisatın bakım ve onarımının yapılması, kullanım talimatının ilgili bölüme asılması ve kalorifercinin ateşçilik belgesine sahip olması; (“2116 sayılı Tebliğler Dergisinde yayımlanan Kalorifer Kazanları ve Tesisatları Çalıştırma Bakım Kılavuzu - 19.12.2007 tarih ve 26735 sayılı R.G.de yayımlanan “Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik-Md.54.,55.”)

20. Sivil savunma önlemleri yanı sıra okulun iç-dış güvenliği ile sabotajlara karşı gerekli önlemlerin alınması; (Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik, 28/12/1988 – 20033 Resmi Gazete - Sabotajlara Karşı Koruma Yönetmeliği; MEB Koruyucu Güvenlik Özel Talimatı-1423-2491 Sayılı Tebliğler Dergisi - Savunma Sekreterliği çıkışlı 2005/62 Genelge)

21. Okul binasına baz istasyonunun konulmaması ve güvenlik mesafesi sınırı için gerekli önlemin alınması; (Çevre Bakanlığının 11/05/2000 tarih ve 2000/11 sayılı “Elektromanyetik Kirlilik” konulu Genelgesi ve İyonlaştırıcı Olmayan Radyasyondan Kaynaklanan Elektromanyetik Alanlardan Halkın Korunmasına Yönelik Yönetmelik)

22. Binalarda depreme karşı korunma önlemlerinin alınması; (Genelge:2003/29; 2008/57 sayılı genelge)

23. Okulun mühür ve mühür beratının bulunması; (1926 Sayılı Tebliğler Dergisi)

24. Yerleşim ve donatımın, okulun türüne uygun olması;
25. Bölümlerin tertip-düzen ve temizliğinin sağlanması, eşya ve malzemelerin bakımının yapılması; (Temizlik Rehberi-2092 Sayılı Tebliğler Dergisi – 17.02.2009 tarih ve 2009/20 sayılı “Okullardaki Ortak Kullanım Alanlarının Hijyeni” konulu genelgesi)
26. Varsa çok amaçlı salon, spor salonu ile saha ve tesislerinin yeterlilik durumu;
27. Varsa anasınıfı öğrencileri için oyun alanı ve bahçenin düzenlenmesi; ; (Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği-Md:54)
28. Arşivin amacına uygun düzenlenmesi; (Devlet Arşiv Hizmetleri Hakkında Yönetmelik)
29. Okulda, imkânlar dâhilinde okul müzesinin oluşturulması; (MEB Okul Müzeleri Yönergesi, Md: 12, 2218 Sayılı Tebliğler Dergisi)
30. İnternet vb. teknolojik imkânların yeterli olması, öğretmen ve öğrencilerin hizmetine sunulması; (Bilgi ve İletişim Teknolojisi Araçları Ve Ortamlarının Eğitim Etkinliklerinde Kullanım Yönergesi)
31. Laboratuvarlar ile özel dersliklerdeki görsel ve işitsel araç-gerecin öğrenci sayısı bakımından yeterli olması, özel eğitimi gerektiren öğrencilerin de yararlanabilecekleri şekilde düzenlenmesi, yararlanma plânları ve kullanma talimatlarının asılması, araç-gerecin bakım ve korunmasının sağlanması; (Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği Madde: 67-76)
32. Kütüphanenin amacına uygun düzenlenmesi, kütüphaneye sağlanan kaynakların gerekli kayıtlarının tutulması; kütüphanelerde Atatürk kitaplığı bölümünün oluşturulması; (Okul Kütüphaneleri Yönetmeliği – MEB Okul Kütüphaneler Standart Yönergesi)
33. Kütüphanenin bir plân dâhilinde açık bulundurulması; mevcut kitapların, tür ve sayıca öğretmen ve öğrencilerin ihtiyacını karşılaması; kütüphanedeki kaynakların yerel imkânlarla zenginleştirilmesi (kitap, dergi, CD vb.); kitapların ciltlenmesi ve bakımının yaptırılması; (Millî Eğitim Bakanlığı Okul Kütüphaneleri Yönetmeliği)
34. Komisyonca kütüphane kaynaklarının tespiti ve seçiminin yapılması; (Millî Eğitim Bakanlığı Okul Kütüphaneleri Yönetmeliği-Md:10)
35. Rehberlik hizmetleri bürosunun teknik donanımının sağlanması; bu bölümün hizmetin gereği araç-gereç ve malzeme ile donatılması; (Millî Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği)
36. Mutfak, kantin ve çay ocağının ihtiyacı karşılaması; gıda maddelerinin sağlık kurallarına uygun şekilde muhafaza edilmesi; kantinde onaylı fiyat listesinin öğrencilerin görebileceği bir yere asılması; kantin, çay ocağı, mutfak vb. bölümlerdeki likit gaz tüpleri ile ilgili güvenlik önlemlerinin alınması; kantine ait elektrik, su ve doğalgaz sayaçlarının ayrılması, ayrılması mümkün olmadığı takdirde idarece belirlenecek miktarın üçer aylık dönemlerde Maliye dairesine ödenmesi; kantinin periyodik denetiminin yapılması; (MEB Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığının 17.04.2007 tarih ve 2007/33 sayılı “Okul Kantinlerinin Denetimi ve Uyulacak Hijyen Kuralları” konulu genelge)

37. Kantinde ödeme kaydedici cihazın kullanılması. . (3100 sayılı Katma Değer Vergisi Mükelleflerinin Ödeme Kaydedici Cihazları Kullanmaları Mecburiyeti Hakkında Kanun)

Pansiyonlu Okullarda:

(2698 sayılı MEB'e Bağlı Okul Pansiyonları Kanunu ve 30.10.1983 tarih ve 18206 sayılı R.G.de yayımlanan MEB'e Bağlı Okul Pansiyonları Yönetmeliği)

1. Yönetici ve etüt odaları, yatakhane, yemekhane, kiler, ambar-depo ve revirin ihtiyacı karşılama durumu;
2. Gıdaların sağlık kurallarına uygun saklanması;
3. Mutfağın, mekân ve donanım itibariyle sağlık koşullarına uygun olması;
4. Çamaşırhane ve banyo ortamının yeterli olması;
5. Yatakhanelere öğrencilerin sınıf ve yaş gruplarına göre yerleştirilmesi, kimlik kartlarının yatak başlarına asılması;
6. Öğrenci dolaplarının düzenli, yatak takımlarının temiz olması;
7. **Yemek numunelerinin saklanma sürelerine uyulması;** (Tarım ve Köyşleri Bakanlığının 26.09.2008 tarih ve 27009 sayılı R.G.de yayımlanan "Gıda Güvenliği ve Kalitesinin Denetimi ve Kontrolüne Dair yönetmelik)

hususları değerlendirilir.

B. YÖNETİM ÇALIŞMALARI

Bu bölümün denetiminde; okullarda tutulması gereken defter, dosya ve diğer belgelere ilişkin, yazım, dosyalama çalışmalarının usulüne göre yerine getirilmesi; görevlerin mevzuatına göre yapılması hususları üzerinde durulacaktır.

a) Yazı işleri

1. Evrak kayıt ve dosyalama işlerinin yapılması;
2. Yazışmalarda, resmî yazışma ve yazım kurallarına uyulması; (Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelik)
3. Gizli yazılar ile sivil savunma dosyalarının tutulması; (MEB. Savunma Sekreterliği-07.05.1996 -747 sayılı yazı)
4. İstatistiki bilgilerin güncellenmesi; (Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği Md:77,83; MEB-Strateji Geliştirme Başkanlığının 15.09.2008 tarih ve 2008/63 sayılı Genelgesi)
5. Brifing dosyasının güncellenmesi;
6. **Okulun web sayfasının, Millî Eğitim Bakanlığı İnternet WEB Sitesi Genel Kuralları doğrultusunda hazırlanması ve okulu tanıtıcı bilgilere de yer verecek şekilde genel durumunu**

yansıtması ve güncellenmesi; (Millî Eğitim Bakanlığı İnternet WEB Sitesi Genel Kuralları, MEB Personel Genel Müdürlüğü çıkışlı 28/02/2007 tarih ve 12082 sayılı “Eğitim Kurumlarını Tanıtıcı Bilgiler” konulu yazısı)

b) Öğrenci İşleri

(MEB-Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 05.11.2008 tarih ve 2008/76 sayılı “e-okul Sisteminin Ortaöğretim Okullarında da Uygulanması” konulu Genelgesi ve ekinde yer alan Uygulama Esasları; MEB e-okul Kullanım Kılavuzu; e-okul Ortaöğretim Kurumları Kullanım Kılavuzu)

1. e-okul siteminde öğrenci iş ve işlemlerinin yerine getirilmesi.
2. Kayıt ve nakil işlemlerinin, okulun tür ve özelliği ile varsa özel yönetmeliğine göre yapılması;
3. Künye defteri ile öğrenci gelişim dosyalarına gerekli bilgilerin işlenmesi;
4. Öğrencilerin başarı durumları ve kız-erkek sayıları dikkate alınarak şubelere dengeli dağıtılması;
5. Geç kalma ve devamsızlık kayıtlarının tutulması; günlük yoklama fişleri ile devam-devamsızlık kayıtları arasında uyumun olması; öğrencinin devamsızlığının velisine yapılacak tebligat işleminin, normal posta ile veya bilişim araçları ile yapılması; (MEB Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği, Md: 28)
6. Not çizelgeleri, diploma, diploma defteri, tasdikname, tasdikname defteri, geçici mezuniyet belgesi ve öğrenim belgelerinin düzenlenmesi; (Bilgisayar ortamında tutulan sınıf geçme vb. belgelerin örneğine uygun olması ve çıktılarının onaylanıp saklanması); (2486 ve 2593 sayılı Tebliğler Dergileri;- Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı çıkışlı basılı evrak örnekleri)
7. Öğrenci başarısını gösterir notların e-okul sistemine zamanında girilmesi; not çizelgeleri, dönem not cetveli ile sınıf geçme defterlerindeki notların uyumlu olması;
8. Seçmeli dersler ile ilgili iş ve işlemlerin mevzuatına uygun yapılması; seçmeli derslerin belirlenmesinde, öğrenci, öğretmen ve veli görüşlerinin dikkate alınması;
9. Beden Eğitimi dersinde sağlık durumları veya engelleri nedeniyle derse veya bazı etkinliklere katılamayacak durumda olan öğrencilere ilişkin işlemlerin yürütülmesi; (Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği-Md:27/b)
10. Burslu öğrencilere ödemelerin zamanında yapılması;
11. Okulla ilişkili kesilenlerin ilgili yerlere zamanında bildirilmesi;
12. Okulda; şiddet, saldırganlık vb risk faktörlerinin belirlenmesi, önlenmesi ve bunlarla mücadele edilmesi amacıyla çalışma ekibinin oluşturulması, eylem planının hazırlanarak milli eğitim müdürlüğüne gönderilmesi ve çalışmaların bu doğrultuda gerçekleştirilmesi; (2006/26 sayılı Genelge; Eğitim Ortamlarında Şiddetin Önlenmesi Ve Azaltılması Strateji ve Eylem Planı-2006-2011)
13. Öğrenci disiplin olayları bilgi toplama formunun hazırlanarak milli eğitim müdürlüğüne gönderilmesi; (Ödül ve Disiplin Yönetmeliği- Md:26)

c) Personel İşleri

1. Yönetici ve öğretmenlerin 5580 sayılı Özel Öğretim kurumları Yönetmeliğinin 32. maddesinde yer alan:

“a) Yabancı okulların kurucuları ile müdürleri, Türkiye Cumhuriyeti uyruklu, Türkçe veya Türkçe kültür dersleri öğretmenliği yapma niteliğini taşıyan ve öğretim dilini bilenlerden birini, Türk müdür başyardımcısı olarak çalışma izni düzenlenmek üzere valiliğe önerir. Valilikçe Bakanlıktan görüş alınarak çalışma izni düzenlenir. Öğretim dilini bilen Türkçe veya Türkçe kültür dersleri öğretmeni bulunmaması hâlinde, okulun öğretim dilinde özel alan eğitimi görmüş, Türkiye Cumhuriyeti uyruklu öğretmenler arasından birisi de çalışma izni düzenlenmek üzere valiliğe önerilebilir. Valilikçe Bakanlıktan görüş alınarak çalışma izni düzenlenir. Yapılacak uyarıya rağmen bir ay içerisinde görevlendirme teklifinde bulunmayan okulların Türk müdür başyardımcıları, yukarıdaki şartları taşıyan öğretmenler arasından il millî eğitim müdürlüğünün teklifi doğrultusunda Bakanlıktan görüş alınarak valiliğin onayı ile görevlendirilir.

b) Okullarda görevlendirilecek diğer yönetici ve öğretmenler, diğer özel okullarda yöneticilik ve öğretmenlik yapma şartlarını taşıyanlar arasından seçilir.

c) Okul müdürü; kurucu veya kurucu temsilcisinin teklifi ile diğer yöneticiler ise okul müdürü ve Türk müdür başyardımcısının ortak teklifleri ile valilikçe atanır.”

hususlarına uygun olarak görevlendirilmesi;

2. Bakanlıkça ön izin belgesi verilen yabancı uyrukluların çalışma izinleriyle ilgili işlemlerin mevzuatına uygun yapılması, ([Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği Md: 30/3, 27/2/2003 tarihli ve 4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun ve 29/8/2003 tarihli ve 25214 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanunun Uygulama Yönetmeliği](#))

3. Görevli yönetici ve öğretmenlerin, atanmalarına esas olan çalışma izin onaylarındaki haftalık ders saati sayılarına ve branşlarına uygun çalıştırılması;

4. Yönetici, öğretmen ve diğer personelin görevlendirilebilme şartlarını taşıması, ([Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği Md: 33-34/2](#))

5. Ders dağıtım çizelgesinin hazırlanması ve ilgili makama zamanında gönderilmesi;

6. Özlük dosyalarının “Özlük Dosyası Devamlı Talimatı”na göre düzenlenmesi; ([Devlet Memurları Sicil Yönetmeliği; Genelge: 2005/41](#))

7. Devam-devamsızlık defterinin tutulması; personel sicil defterinde tutulan bilgiler ile izin kayıtlarının İLSİS ortamına işlenmesi.

8. Her öğretim yılı başında ve personel değişikliğinde çalışanlar arasında yazılı iş bölümünün yapılıp ilgililere tebliğ edilmesi;

9. Personelin ödül ve ceza işlemlerinin yürütülmesi;

10. Herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna bağlı olmadan çalışan ücretli, sözleşmeli öğretmen ile personelin sigorta ve vergi kesintilerinin yapılması; emekli olup da çalışan

personelden “Sosyal Güvenlik Destek Primi”nin kesilmesi; (5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu- Geçici Madde: 14)

11. Ders saati ücretli görevlendirilen öğretmenlerin, ders saati sayılarının uygun olması; (Millî Eğitim Bakanlığı Yönetici ve Öğretmenlerinin Ders ve Ek Ders Saatlerine İlişkin Karar-Madde:9)

12.Kantinde ve mutfakta çalışanların, gerekli çalışma belgesine sahip olması ve periyodik sağlık kontrollerinin yaptırılması; (MEB Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığının 17.04.2007 tarih ve 2007/33 sayılı “Okul Kantinlerinin Denetimi ve Uyulacak Hijyen Kuralları” konulu genelge)

13.Nöbet görevlerinin yerine getirilmesi;

14.Yönetici, öğretmen ve diğer personelin kılık-kıyafetleri hususunda ilgili yönetmelik hükümlerine uyulması; (Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Çalışan Personelin Kılık ve Kıyafetine Dair Yönetmelik)

15.Yabancı uyruklu öğretmen çalıştırılması halinde, görevlendirilmeleri ve çalışma izinleri ile ilgili olarak Milli Eğitim Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı izin onaylarının alınmış olması; (Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanunun Uygulama Yönetmeliği–Md:5)

16.Personelin kendilerine verilen işler dışında başka işler yapmaması;

d) Hesap İşleri

1. Kurum sermayesinin, kurumun amacına uygun olması; mali raporun düzenlenerek zamanında ilgili makama gönderilmesi;

2. Yöneticilik ve eğitim-öğretim hizmeti yapanlarla diğer personele ücretlerinin sözleşmelerindeki kayıtlara göre ödenmesi; (MEB Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği, Md.45.)

3. Ücretsiz okuyacak öğrencilerle ilgili işlemlerin yapılması, kontenjan fazlası ücretsiz okutulan öğrenciler için de KDV yükümlülüğünün kurumca yerine getirilmesi; (MEB Özel Öğretim Kurumlarında Ücretsiz veya Burslu Okutulacak Öğrenci ve Kursiyerler Hakkında Yönetmelik)

4. Öğrenci ücret tespiti, ilânı ve tahsil işlemlerinin yapılması; ; (MEB Özel Öğretim Kurumları Öğrenci ve Kursiyer Ücretleri Tespit ve Tahsil Yönetmeliği)

5. Öğrencilerden alınan ücretlere ait fatura kesilmesi ve kayıtlarının tutulması;

6. Yapılan ilân ve reklâmlar için onay alınması ve dosyalanması; (MEB Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği, Md.27.)

7.Öğretmen ve personele yapılan ödemelerle ilgili kayıtların okul kadrosuna ve konuya ilişkin belgelerin de özel yönetmeliğinde belirtilen örneklere uygun olması;

8. Ek ders ücret onayının alınması, aylık puantaj cetvelinin hazırlanması ve ek ders ücretlerinin ödenmesi;

9. Ders dışı eğitim çalışmaları kayıtlarının tutulması;
10. Varsa ana sınıflarının gelir ve gider muhasebesinin yürütülmesi;
11. Emeklilik işlemlerine ilişkin belgelerin düzenlenmesi;

e) Pansiyon İşleri

(2698 sayılı Okul Pansiyonları Kanunu; 30.10.1983 tarih ve 18206 sayılı R.G.de yayımlanan MEB'e Bağlı Okul Pansiyonları Yönetmeliği)

1. Nöbetçi öğretmen, belletici ve ambar memurunun görevlendirilmesi; görevlerini yerine getirmesi;
2. Pansiyonla ilgili defter, çizelge ve dosyaların tutulması; (Okul Pansiyonları Yönetmeliği-Md:40)
3. Öğrencilerin ders ve etüt dışı zamanlarının değerlendirilmesi için, özel yetenek ve istekleri doğrultusunda plânlama yapılması;
4. Günlük yemek tabelalarının, öğrencilerin kalori ihtiyacı ve istekleri dikkate alınarak hazırlanması; (Okul Pansiyonları Yönetmeliği-Md:34)
5. Ambar kontrol işlemlerinin gerçekleştirilmesi;
6. Hasta kayıt, revir ve ilaç dağıtım defterlerinin işlenmesi; kullanım süresi dolmuş ilaçlar için önlem alınması;
7. Giyim, kırtasiye ve öğrenci harçlıklarının dağıtılması ve bunlara ilişkin kayıtların tutulması; (Okul Pansiyonları Yönetmeliği M40/g)
8. Paralı yatılı öğrenciler ile ücretle yemek yiyenlerden ücretlerinin tahsil edilmesi ve saymanlığa yatırılması; (Okul Pansiyonları Yönetmeliği)
9. Yatılı öğrencilerin evci çıkma işlemleri ve takibinin yapılması;
10. Öğrenci etütlerin planlanması ve yapılması;
11. Çamaşır yıkama ve banyo hizmetlerinin planlı bir şekilde yerine getirilmesi;

e) Okul Aile Birliği

1. Okul-aile birliği kurullarının oluşturulması ve çalıştırılması; (MEB Okul-Aile Birliği Yönetmeliği-Md:9-14)
2. Gelir ve gider işlemlerinin yürütülmesi; (Millî Eğitim Bakanlığı Okul-Aile Birliği Yönetmeliği - Md:15-19)
3. Okul-Aile birliğine ait tüm harcamaların, belge tarih ve numaraları belirtilerek ve karar defterine yazılarak karar altına alınması ve harcamaların buna göre yapılması;
4. Yönetim kurulu tarafından hazırlanan yıllık tahminî bütçe ile yıl sonu malî raporunun hazırlandığında; tutulan gelir-gider kayıtlarının ise üçer aylık aralıklarla okul ilân panosundan duyurulması; (Millî Eğitim Bakanlığı Okul-Aile Birliği Yönetmeliği - Md:19)

5. Yönetim Kurulunca defter, dosya ve belgelerin usulünce tutulması; (MEB Okul-Aile Birliği Yönetmeliği-Md:20)
  6. Okul-aile birliği tarafından kurullara/ komisyonlara gerekli görevlendirmelerin yapılması;
    - Yönetim kuruluna (4) veli; öğrenci mevcudu yüzün altında olan okullarda (3) veli; (Millî Eğitim Bakanlığı Okul-Aile Birliği Yönetmeliği - Md:12)
    - Denetleme kuruluna (2) asil (2) yedek veli, (Millî Eğitim Bakanlığı Okul-Aile Birliği Yönetmeliği - Md:14)
    - Okul zümre başkanları kuruluna (2) veli,(Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Bölgeleri ve Eğitim Kurulları Yönergesi-Md:14)
    - Kütüphane kaynaklarının tespiti ve seçimi komisyonuna (1) veli, (MEB Okul Kütüphaneleri Yönetmeliği–Md:10)
    - Okul öğrenci ödül ve disiplin kuruluna (1) veli, (MEB Orta Öğretim Kurumları Ödül Ve Disiplin Yönetmeliği–Md:20)
    - Sosyal etkinlikler kuruluna (2) veli, (MEB İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği -Md:8)
- vb. seçilmesi;

C. ÖĞRETMENLER KURULUNUN ÇALIŞMALARI

Bu bölümde; okulun diğer süreçlerini etkileyen öğretmenler kurulu sürecinin irdelenmesi, eğitim-öğretim faaliyetlerinin düzenli bir şekilde yürütülmesi, okulun düzen ve disiplini, öğrencilerin yetiştirilmesi ve yönlendirilmesi hususları dikkate alınır.

Öğretmenler kurulu toplantılarında:

1. Türkiye Cumhuriyeti uyruklu müdür başyardımcısı ile Türkçe ve Türkçe kültür dersleri öğretmenlerinin, okulda yapılan bütün öğretmenler kurulu toplantılarına katılması;
2. Genel öğretmenler kurulu toplantıları dışında, Türkçe ve Türkçe Kültür Dersleri öğretmenlerinin de ayda bir defa müdür başyardımcısının başkanlığında toplanarak, değerlendirme yapması; bu değerlendirmelerde, Türkçe eğitimi, yazı eğitimi, Türkçenin doğru konuşulması, dersler vasıtası ile genel kültürün dengi resmi okullardaki düzeyde verilmesi; derslerde, Atatürk ilke ve inkılâplarının ağırlıklı olarak işlenmesi hususlarının görüşülmesi;
3. Gündemin önceden belirlenip öğretmenlere duyurulması;
4. Önceki toplantılarda alınan kararların uygulama sonuçlarının değerlendirilmesi;
5. Görüşmelerin tutanaklara ayrıntılı olarak yansıtılması, görüşme sonuçlarının karara bağlanması;
6. Çeşitli nedenlerle toplantıya katılmayanların, alınan kararlardan haberdar olabilmesi için tutanağı okuması ve imzalaması;

7. Toplantı tutanaklarının, geciktirilmeden Türkçe dil ve imla kurallarına uygun, açık ve anlaşılır şekilde yazılıp, ilgililere imzalatılarak onaylanıp dosyalanması; müsvedde tutanaklarının imza işlemi tamamlanana kadar saklanması;

8. Alınan kararların, öğrenci merkezli eğitim anlayışı içinde öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve yeteneklerini ön plânda tutacak yönde olması;

a) Öğretim Yılı Başında Yapılan Toplantılarda;

1. Eğitim-öğretimle ilgili kanun (Anayasa, 1739, 5580 vb.), yönetmelik ve yönergelerin yönetici-öğretmen ve öğrencileri ilgilendiren bölümlerinin; okulun kuruluş amaçlarının; eğitim-öğretim-yönetimle ilgili önemli görülen genelge ve yazıların okunup açıklanması;

2. Atatürk inkılâp ve ilkelerinin öğretim esasları ile öğretim programlarında yer alması gereken Atatürkçülükle ilgili konulara derslerde yer verilmesi hususlarının açıklanması; ; (2104 ve 2488 sayılı Tebliğler Dergisi)

3. Önceki yıla ait eğitim-öğretim ve yönetim çalışmalarının değerlendirilmesi; bunların sonuçlarından yararlanılarak, yeni ders yılında daha verimli çalışmalar yapılmasına esas teşkil edecek görüşmelere yer verilip, kararlar alınması;

4. Okulun işleyişi ile ilgili hususların ele alınıp görüşülmesi;

- ✓ Zaman çizelgesinin açıklanması;
- ✓ Okulda yapılan sosyal ve kültürel etkinlikler ile okulun, çevrenin bir kültür merkezi konumuna gelebilmesi için yapılacak faaliyetlerin görüşülmesi;
- ✓ Derslere giriş-çıkışlarda dikkat edilecek hususlar;
- ✓ Öğretmenlerin izin-rapor işlemleri;
- ✓ Derslerde öğrencilerin yoklamalarının yapılması;
- ✓ Ders defterlerine işlenen konuların ayrıntılı yazılıp imzalanması;
- ✓ Gezi-gözlem inceleme ve deney raporlarının hazırlanması;
- ✓ Not çizelgelerinin kullanılması;
- ✓ Öğretmen-veli toplantılarının yapılması;
- ✓ Okulun tertip-düzen ve temizliğinde izlenecek ortak prensipler;
- ✓ Okulun açılış programı ile ilgili görüşmeler;
- ✓ Bayrak törenlerinin yapılışında izlenecek yol;
- ✓ Öğrencilerin derse hazırlıklı gelmeleri ve ders işlenişi ile ilgili hususların görüşülmesi;

vb.

5. Okulun son genel denetim raporunda/tebliğinde belirtilen noksanların giderilme durumunun değerlendirilmesi;

6. Yerel, ulusal ve uluslararası yapılan sınav ve yarışma sonuçlarının değerlendirilmesi, ders bazında üniversite sınav sonuçlarının değerlendirilmesi;

7. İstenilen başarı düzeyine ulaşamayan öğrencilerin yetiştirilmesi için alınacak önlemlerin belirlenmesi,

8. Öğrencilerin başarı, devam ve devamsızlık, ödül ve disiplin durumlarının değerlendirilmesi,

9. Yapılacak proje çalışmalarının tespit edilmesi,

10. Okulun özelliğine göre gerekli olan komisyon ve kurullara üye seçimi ile sınıf rehber öğretmenlerinin belirlenmesi;

- Okul-Aile Birliği yönetim kuruluna birer asil ve yedek olmak kaydıyla (1) müdür yardımcısı, (1) öğretmen; (Okul-Aile Birliği Yönetmeliği- Md:11,12)
  - Okul Spor Kulübü yönetim kuruluna (3) asil (3) yedek üye; (Okul Spor Kolları Yönetmeliği Md:11)
  - Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yürütme komisyonuna Sınıf/Şube rehber öğretmenlerinden her sınıf seviyesinden (1)'er öğretmen, (Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği-Md:45)
  - Okul Seçim Kurulu Başkanlığına (1) öğretmen, sandık kuruluna (1) öğretmen, (Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Yönergesi-Md:9,10)
  - Kitap sayısı 3000'i aşan ve kütüphane memuru bulunmayan okullarda (1) öğretmen, (Okul kütüphaneleri Yönetmeliği- Md:7)
  - Okul öğrenci ödül ve disiplin kuruluna (2) asil (3) yedek öğretmen, (Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliği -Md:34,35).
  - Onur Kurulu Başkanlığı'na (1) öğretmen, (Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliği-Md:31).
  - Anadolu Liselerinde "Kontenjan Tespit ve Nakil Komisyonu"na (1) öğretmen, (And.Lis.Yönt.Md:7);
  - "Okul Kantini Denetim Komisyonu" na (1) öğretmen (tercihen sağlık bilgisi/biyoloji branşından); (MEB Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığının 17 Nisan 2007 tarih ve 2007/33 sayılı Genelgesi)
  - Muayene ve kabul komisyonu, (Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği-Md:44, 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ile 5/1/2002 tarihli ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmesi Kanunu)
  - Kontenjan belirleme kayıt-kabul ve nakil komisyonu, (Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği-Md:45)
  - Sınav komisyonu, (Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği-Md:46)
- seçilir/görevlendirilir.

11. Yurt içi ve yurt dışında düzenlenecek bilimsel, sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif etkinlikler ve yarışmalar,

12. Okul/kurum ve çevre ilişkileri,

13. Okulda, yapılabilecek kültürel, sanatsal ve sportif etkinliklere yönelik görüşmelere yer verilerek kararlar alınması;

14. Sınıf rehber öğretmenleri ile kulüp etkinliklerinde görev alacak danışman öğretmenlerin belirlenmesi; (Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği; Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği 47/g; Sosyal Etkinlikleri Yönetmeliği-Md:7/a)

15. Okulun genel disiplin durumunun görüşülmesi; yıl içinde davranış notu indirilen öğrencilerin disiplin durumunun ayrı ayrı görüşülmesi; (Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliği - Md: 18)

16. Öğrencilerin kültür, sanat ve spor alanında aldıkları başarıların, tüm öğrenciler ile velilere ve kamuoyuna duyurulması için yapılması gereken işlemler üzerinde durulması;

17. Laboratuarlardan, kütüphaneden, spor salonundan, diğer özel dersliklerden ve ders araç-gerecinden öğrencilerin azami ölçüde yararlandırılmasına dair görüşmeler yapılması ve kararlar alınması;

18. Okulun araç-gereç ve diğer imkânlarının çevre imkânları ile bütünleştirilmesi ve bunların eğitim-öğretim etkinliklerinde kullanılması;

19. Okul Gelişim Modeli anlayışının benimsenmesi; eğitim-öğretim ve yönetim çalışmalarının, toplam kalite anlayışı ile yürütülebilmesi hususlarında görüşmeler yapılması ve karara bağlanması;

20. Zümre toplantılarının yapılması, ünitelendirilmiş yıllık plân ve ders plânlarının hazırlanması konularında, okul genelinde uygulama birliğinin sağlanması yönünde kararlar alınması;

21. Öğrenci devamsızlıklarının önlenmesi ve geç kalan öğrencilerin derse alınma şekli ile ilgili görüşmelerin yapılması; (Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği-Md:39)

22. Öğrencilere, okul eşyası, ders araç-gereci, makine ve teçhizatın korunması, kullanılması ve bakımı yönünde iyi alışkanlıklar kazandırılması hususunda görüşmeler yapılması;

23. Öğrencilerin uyması gereken kuralların, onlardan beklenen olumlu davranışların; derslerde, toplantılarda törenlerde ve rehberlik çalışmalarında ve her türlü sosyal etkinliklerde öğrencilerde kazandırılmasına yönelik yapılacak çalışmaların görüşülmesi; (Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliği -Md:5, 6)

24. Öğretmen, öğrenci ve personelin kılık-kıyafet ve davranışları bakımından uymaları gereken hususlar üzerinde durulması; (Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Çalışan Personelin Kılık ve Kıyafetine Dair Yönetmelik)

25. Öğretmen ve öğrenci nöbet hizmetlerinin aksatılmadan yürütülmesi; (Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği -Md:31,80)

26. Onur belgesiyle ödüllendirilebilecek davranışların belirlenmesi ve belirlenen davranışların okul yönetimince onur kurulu ile okul öğrenci ödül ve disiplin kuruluna bildirilmesi; (Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliği-Md:9/2)

27. Toplum hizmeti çalışmalarının belirlenmesi; (MEB İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sosyal Etkinlikleri Yönetmeliği-Md:13/c)

28. Okul kültürü oluşturulması çalışmalarının tespit edilmesi,

b) İkinci Kanaat Dönemi Başında Yapılan Öğretmenler Kurulu Toplantısında;

1. Öğrencilerin birinci dönemdeki başarı durumlarının değerlendirilmesi, başarının artırılmasını sağlayıcı kararlar alınması;
2. Okulun genel disiplin durumu, kulüp etkinlikleri ile rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerine ait çalışmaların değerlendirilmesi;
3. Okulun genel işleyişine ait diğer çalışmaların değerlendirilmesi;

c) Öğretim Yılı Sonunda Yapılan Toplantıda;

1. Öğretim yılının genel bir değerlendirilmesinin yapılması; öğretim yılı boyunca alınan kararlar ve bunların uygulama sonuçlarının değerlendirilmesi;
2. Okulun, sınıf, şube ve derslere göre istatistikî bilgilerden faydalanılarak başarı durumunun değerlendirilmesi; başarıyı olumsuz yönde etkileyen hususlar üzerinde durularak ulaşılan sonuçlara göre gelecek öğretim yılı çalışmalarına ışık tutacak kararlar alınması;

3. **Okulun genel disiplin durumunun görüşülmesi; cezaların öğrenci dosyalarından (e okul kayıtlarından) silinmesi ve velilerine bildirilmesi hususlarının görüşülmesi;** ([Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliği - Md: 19](#))

4. Rehberlik ve psikolojik danışma servisi ve sınıf öğretmenliği ile sosyal etkinlik raporlarının kurula sunulması ve değerlendirilmesi;
5. Okul birincisinin seçilmesi; ([Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği-Md:38](#))
6. Öğrenci devam-devamsızlık durumlarının görüşülmesi;
7. Okul idaresine teslim edilmesi gereken yazılı kâğıdı, sosyal etkinlik ve sınıf öğretmenliği dosyaları ile ders kesim raporlarının alınması;
8. Okul Gelişim Yönetim Ekibi tarafından hazırlanacak raporun değerlendirilmesi;
9. Bünyesinde anasınıfı bulunan okullardaki okul öncesi çocukların kayıtları için “Seçici Komisyon” a iki öğretmenin seçilmesi; ([Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği- Md:11](#))

d) Sınav Öncesinde Yapılan Öğretmenler Kurulu Toplantısında

1. Sınavla ilgili mevzuatın gözden geçirilerek uyulması gerekli hususların görüşülmesi;
2. Ortalama yükseltme ve sorumluluk sınavlarında, sınav komisyon üyesi ve gözcü olarak görev alan öğretmenlere görevlerinin duyurulması;
3. Öğretmen, öğrenci ve diğer personelin kılık kıyafet ve davranışları bakımından uymaları gereken hususlar üzerinde durulması;

D. ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

Bu bölümde, hazırlık, uygulama, ölçme-değerlendirme ve geliştirme çalışmaları ile öğrencilere gerekli davranış değişikliklerinin kazandırılıp-kazandırılmadığı; öğrencilerin yaşam için gerekli temel bilgileri ve becerileri edinme, kavramlar arasında ilişki kurma, problem çözme-bilimsel düşünme ve karar verme gücüne sahip olmaları konusunda çalışmalara gereğince yer verilip verilemediği; öğretim etkinliklerinin öğrenci merkezli olup olmadığı hususları göz önünde bulundurulmalıdır.

1. Seviyesine göre resmî okullarda okutulan dersler ve öğretim programları ile haftalık ders dağıtım çizelgelerinin uygulanması, (Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği Md:49)
2. Farklı programlar ve ders kitaplarının kullanılması durumunda Bakanlıkça onaylanması, (Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği Md:49)
3. Türkçe ve Türkçe Kültür derslerinin haftanın bütün günlerine dağıtılması;
4. Türkçe, Türk Dili ve Edebiyatı, Türkçe Kültür dersleri öğretmenlerinin, Türkçeyi kullanma, sevdirme, Türk Tarihi ile Türk Kültürüne vakıf olma bakımlarından yeterli olması; aralarında gerekli iş birliği ve çalışma ahenginin bulunması; Türk Kültürünü, Tarihini, Sanat ve Edebiyatını işlemede ve benimsetmede olumlu ve etkili bir ortamın yaratılması;
5. Okul kitaplığında, Türk Kültürü, Sanatı ve Edebiyatı ile ilgili yeter sayıda eser bulunması;
6. Kitaplıkta millî birliğe aykırı telkin ve tesirleri ihtiva eden yabancı dilde yazılmış eserlerin olmaması;
7. Seçmeli derslerden, benzeri resmi okullarda okutulmayanların öğretim programlarının hazırlanıp, onayının alınması;

a) Hazırlık Çalışmaları

(Ortaöğretim Kurumları yönetmeliği-Md:36)

Öğretim Yılı Başı Zümre Toplantılarında;

1. Öğretmenlerin, kurulun ilk toplantısında kendi aralarından birini, o öğretim yılı için zümre başkanı olarak seçmesi,
2. Bir önceki toplantıya ait zümre kararlarının uygulama sonuçlarının değerlendirilmesi ve uygulamaya yönelik yeni kararların alınması,
3. Eğitim ve öğretim ile ilgili mevzuat, Türk Millî Eğitiminin genel amaçları, okulun kuruluş amacı ve ilgili dersin programında belirtilen amaç ve açıklamaların okunarak planlamanın bu doğrultuda yapılması,
4. Öğretim programlarında yer alması gereken Atatürkçülükle ilgili konular üzerinde durularak çalışmaların buna göre planlanması, (2104–2488 sayılı Tebliğler Dergisi)
5. Öğretim programında belirtilen kazanım ve davranışlar dikkate alınarak derslerin işlenişinde uygulanacak öğretim yöntem ve teknikleri ile bunların uygulama şeklinin belirlenmesi,
6. Ünite veya konu ağırlıklarına göre zamanlama yapılması, ünitelendirilmiş yıllık planlar ve ders planlarının hazırlanması, uygulanması ve değerlendirilmesine ilişkin hususların görüşülmesi; (Eğitim ve Öğretim Çalışmalarının Plânlı Yürütülmesine İlişkin Yönerge – 2551 ve 2575 Sayılı Tebliğler Dergisi)

7. Diğer zümre veya bölüm öğretmenleriyle yapılacak iş birliği esaslarının belirlenmesi,
8. Bilim ve teknolojiadaki gelişmelerin, derslere yansıtılmasını sağlayıcı kararlar alınması,
9. Derslerin daha verimli işlenebilmesi için ihtiyaç duyulan kitap, araç-gereç ve benzeri öğretim materyalinin belirlenmesi, ([Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Bölgeleri ve Eğitim Kurulları Yönergesi-Md.19](#); [Okul Kütüphaneleri Yönetmeliği-Md:15](#))
10. Okul veya kurum ve çevre imkânlarının değerlendirilerek, yapılacak deney, proje, gezi ve gözlemlerin planlanması,
11. Öğrenci başarısının ölçülmesi ve değerlendirilmesinde ortak bir anlayışın, birlik ve beraberliğe yönelik belirleyici kararların alınması,
12. Öğrenci merkezli öğrenmenin bir gereği olarak, öğrencinin sınıftaki rolü ve etkinliği konusunda uygulanabilir kararların alınması;
13. Öğrenci başarısını ölçme-değerlendirmede, (test, uygulamalı sınav v.b.) birlik-beraberliği sağlayıcı esaslar üzerinde durulması, uygulama birliği sağlayıcı kararlar alınması; ortak sınavların plânlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi hususlarının karara bağlanması; ([Test puanlarının nota çevrilmesi-1920 sayılı Tebliğler Dergisi](#); [Orta Öğretim Kurumları Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği-Md:20](#))
14. Uygulamalı nitelikteki derslerin (Resim, Müzik, Beden Eğitimi, Uygulamalı Meslek Dersleri v.b.) değerlendirilmesinde dikkate alınacak hususların tespit edilmesi; sınavların şekil, sayı ve süresi ile ürün değerlendirme kriterlerinin ve puanlarının belirlenmesi; ([Orta Öğretim Kurumları Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği-Md:18](#))
15. Sözlü sınav puanı sayısının belirlenmesi; ([Orta Öğretim Kurumları Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği-Md:21](#))
16. Öğrencilere verilecek ödev/proje konularının belirlenmesi; konularının öğretim programlarına uygun olması, öğrencilerin ihtiyaçları, yetenekleri, çevre ve okul şartlarının göz önünde bulundurulması; ödevlerin/projelerin araştırmayı özendirici olması; ([Öğrencilerin Ders Dışı Eğitim ve Öğretim Faaliyetleri Hakkında Yönetmelik-Md:11](#); [2300 Sayılı Tebliğler Dergisi](#))
17. Okulun, varsa bölümlerin özelliğine göre yapılacak diğer faaliyetler ile ilgili görüşmelere yer verilmesi;
18. Öğrencilerin hazır bulunuşlukları dikkate alınarak, öğrenmelerini engelleyen eksiklerinin tamamlanması; kapasiteleri doğrultusunda yetişmeleri hususunda gerekli görüşmelere yer verilmesi;
19. Öğrencilerin okul içinde, Öğrenci Seçme Sınavında, ulusal ve uluslararası düzeyde katıldıkları çeşitli sınav ve yarışmalarda aldıkları sonuçlara ilişkin başarı ve başarısızlık durumlarının ders bazında değerlendirilmesi

İkinci Kanaat Dönemi Başında ve Diğer Zamanlarda Yapılan Zümre Toplantılarında;

1. Öğrencilerin birinci kanaat dönemi sonu itibariyle başarı durumlarının-öğrenci davranış değişikliklerinin-değerlendirilmesi; başarısızlık sebeplerinin araştırılması ve başarılarının yükseltilmesi yönünde gerekli görüşmelerin yapılması;

2. Öğretim programlarının uygulanmasında karşılaşılan güçlüklerin (mevzuattan, araç-gereç yetersizliğinden, süreden v.b) ele alınıp değerlendirilmesi; bunların giderilmesine yönelik yapılacak çalışmaların belirlenmesi;

3. Ortalama Yükseltme ve Sorumluluk Sınavlarında görev alacak Sınav Komisyonu üyelerinin belirlenmesi; (Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği-Md:45)

Sınıf Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantılarında;

Aynı sınıfın değişik şubelerinde aynı dersi okutan öğretmenler tarafından öğrenci başarı durumlarının değerlendirilmesi; (Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği -Md:35)

Sınıf/Şube Öğretmenler Kurulu Toplantılarında;

1. Aynı sınıfta ders okutan öğretmenlerin, öğrencilerinin çalışma ve eğitim durumları üzerinde görüşme yapması ve gerekli kararları ve tedbirleri alıp uygulaması (Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği -Md:35)

2. İlgili müdür yardımcısı başkanlığında toplanan sınıf öğretmenler kurulunca, tercih sırası da dikkate alınarak hangi öğrencinin, hangi dersten ödev yapacağını belirlenmesi; (Ortaokul ve Orta Öğretim Kurumlarındaki Öğrencilerin Ders Dışı Eğitim ve Öğretim Faaliyetleri Hakkında Yönetmelik Md-12)

3. Kaynaştırma eğitimine karar verilmiş özel eğitim gerektiren öğrenciler için gerekli önlemlerin alınması; (Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği -Md:35)

b) Uygulama Çalışmaları

1. Zümre toplantılarında alınan kararların yerine getirilmesi ve sonuçlarının değerlendirilmesi;

2. Ünitelendirilmiş yıllık ve ders plânlarının, zümre toplantılarında alınan kararlar doğrultusunda hazırlanması; (Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim ve Öğretim Çalışmalarının Plânlı Yürütülmesine İlişkin Yönerge- 2551 sayılı Tebliğler Dergisi)

3. Öğretim programlarında yer alan konuların/modüllerin ünitelendirilmiş yıllık plânlara aktarılması;

4. Konunun özelliğine uygun öğretim teknik ve yöntemlerinin kullanılması (beyin fırtınası, çember tekniği, tam öğrenme modeli vb.);

5. Öğrencilerin derse hazırlıklı gelmelerinin sağlanması; (Ders Dışı Eğitim ve Öğretim Faaliyetleri Hakkında Yönetmelik-Md:24)

6. Derslerde gerekli olan araç-gereç temin edilerek kullanılması;

7. Öğrencilerin; motive edilmesi, derse karşı ilgilerinin artırılması; öğrendiklerinin sorgulanması;

8. Ders defterlerine, işlenen konuların, yapılan deney-gözlem ve uygulamaların açık şekilde yazılması;

9. Ders öğretmeni tarafından, başarısız öğrencilerle ilgili olarak, yönetici, sınıf öğretmeni, psikolojik danışman ve velilerle görüşülmesi; (MEB-Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü çıkışlı 2002/27 ile Ortaöğretim Genel Müdürlüğü çıkışlı 2006/22 sayılı Genelgeler)

10. Okul Müdürünün; öğretmenlerin performanslarını belirlemek amacıyla öğretmenlerin derslerini izlemesi ve rehberlikte bulunması (Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği: Madde-76/e)

Ayrıca,

Okul Yönetimince;

1. Öğretmen ve öğrencileri ilgilendiren hususların zamanında bildirilmesi;
2. Bakanlıkça gönderilenlerin dışında kullanılan film, kaset, ses bandı, disket, CD, vb. eğitim araç-gereci için gerekli onayın alınması;
3. Haftalık ders programının hazırlanmasında, dersin özelliği, ders saati sayısı vb. hususların göz önünde bulundurulması; (Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği: Madde-12)
4. Günlük zaman çizelgesinin hazırlanması; (Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği: Madde-7)
5. Özel derslik, laboratuvar, kitaplık ve diğer ünitelerden öğrencilerin eşit düzeyde ve azami ölçüde yararlanabilmeleri için gerekli plânlamanın yapılması;
6. Çeşitli sebeplerle yapılamayan derslerin yoğunlaştırılmış programlarla tamamlanması; (Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği-Md:37)
7. Varsa açılan yetiştirme ve hazırlık kurslarının içeriğinin incelenmesi;(Öğrencileri Yetiştirme Kursları Yönergesi-2559; 2580 S.T.D.)

e) Ölçme-Değerlendirme Çalışmaları

1. Ölçme ve değerlendirmede, öğretim programları esas alınması; (Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği-Md:5/ı)
2. Yazılı ve uygulamalı sınav sorularının kapsam bakımından; bilginin yanında, öğrencilerin kavrama, uygulama, analiz, sentez ve değerlendirme yapabilme düzeyindeki davranışları/kazanımları ile becerilerini ölçebilecek nitelikte olması; (Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği-Md:5/j)

3. Yazılı ve uygulamalı sınavlar ile ödevlerin/projelerin değerlendirme esasları ile sonuçlarının öğrencilere bildirilmesi; (Ders Dışı Eğitim ve Öğretim Faaliyetleri Hakkında Yönetmelik-Madde:13,19; Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği-Md:18,19,23;)

4. Sözlü sınav puanının, öğrencilerin sosyal etkinliklerdeki çalışmaları, derse hazırlıkları, ders içindeki etkinlikleri ve dersle ilgili araştırma çalışmaları değerlendirilerek verilmesi ve öğrencilere duyurulması; (Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği-Md:21)

5. Aynı dersi okutan öğretmenler tarafından; öğrencilerin bilgi seviyeleri arasındaki farklılıkları ortaya çıkarmak için, yeter sayıda ortak sınav yapılması; (Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği-Md:20)

6. Zümre öğretmenleri toplantılarında başarı farklılıklarının görüşülmesi; (Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği-Md:20)

7. Ortalama yükseltme ve sorumluluk sınavlarının usulünce yapılması; (Orta Öğretim Kurumları Sınıf Geçme Ve Sınav Yönetmeliği- Md:42,51,53)

f) Geliştirme Çalışmaları

1. Sınavlardan sonra öğrencilerin hangi konularda ne derece başarılı olduklarının belirlenmesi (**soru analizinin yapılması**); başarısızlık sebeplerinin araştırılıp değerlendirilmesi ve başarıyı artırıcı tedbirlerin alınması; (Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği-Md:19)

2. Öğrenci velileri ve kamuoyunun, okulun amaçları ile eğitim-öğretim etkinlikleri konusunda bilgilendirilmesi; (Özel Eğitim Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü çıkışlı 2002/27 Sayılı Genelge; Ortaöğretim Genel Müdürlüğü çıkışlı 2006/22 sayılı Genelge)

3. Yönetmelikleri gereği bölüm başkanı bulunan okullarda; bölüm başkanlarının, eğitim-öğretim ile ilgili görevlerini yerine getirmesi;

4. Pansiyonlu okullarda öğrenci etütlerinin, öğrenmede verimliliği artıracak düzeyde yapılması; (MEB' na Bağlı Okul Pansiyonları Yönetmeliği-Md:9,10)

5. Mevzuat ve diğer kaynakların bulundurulması;

6. Öğrenme etkinliklerinde teknolojik imkânlardan yararlanılması;

7. Bölgesel, ulusal ve uluslararası yarışmalara katılım durumunun değerlendirilmesi;

8. Okul zümre başkanları kurulunun görevlerini yerine getirmesi;

9. Ders dışı eğitim çalışmalarının hazırlanan programa uygun yürütülmesi;

vb. hususlar değerlendirilir.

E. EĞİTİM ETKİNLİKLERİ

Bu bölümle ilgili çalışmaların denetiminde; öğrencilerin ilgi ve yetenekleri geliştirilerek, onlara gerekli bilgi, beceri, davranış ve birlikte iş görme alışkanlığı ile güven ve sorumluluk

duygusu kazandırılması suretiyle hayata hazırlanmaları; kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğunu paylaşacak, millî birlik ve bütünlük içinde ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmaya katkıda bulunacak ve nihayet toplumun seçkin bir ortağı olma gururunu duyacak şekilde yetiştirilmeleri; eğitim-öğretim faaliyetlerinin düzenli bir şekilde yürütülmesi, düzen ve disiplin içinde öğrencilerin yetiştirilmesi ve yönlendirilmesi hususları dikkate alınır.

a) Rehberlik Çalışmaları

1. Rehberlik ve psikolojik danışma servisinin kurulması ve görevlerini yerine getirmesi; (MEB Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği-Md:43-2524 sayılı Tebliğler Dergisi)

2. Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri okul yürütme komisyonunun oluşturulup çalıştırılması; (MEB Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği-Md: 45,46,47,48)

3. Psikolojik danışmanı bulunmayan eğitim-öğretim kurumlarının rehberlik hizmetleri kapsamındaki sınıf rehber öğretmenliğine ilişkin çalışmalarının rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yürütme komisyonu aracılığıyla rehberlik ve araştırma merkezleriyle iş birliği içinde yapılması; (MEB Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği-Md: 44)

4. Ders yılı başında okul rehberlik ve psikolojik danışma programı ile sınıf yıllık rehberlik planlarının hazırlanması; (MEB Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği-Md:50,51)

5. Rehberlik ve psikolojik danışma servisinde; rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yılsonu çalışma raporunun hazırlanması; (MEB Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği-Md:47,49; 26.05.2005 tarih ve 228 sayılı Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü yazısı)

6. Ders yılı sonunda sınıf rehber öğretmenlerince, sınıfıyla ilgili çalışmalarını, ihtiyaç ve önerilerini içeren raporun hazırlanması; (MEB Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği-Md:51/f)

7. Rehberlik ve psikolojik danışma servisinde hazırlanan program ile yürütme plânının birer örneğinin ders yılının başladığı ilk ay içerisinde, yılsonu çalışma raporunun bir örneğinin ise ders yılının tamamlandığı ay içerisinde 'Rehberlik ve Araştırma Merkezine' gönderilmesi; (MEB Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği-Md: 47, 49,50)

8. Sınıf rehberlik programında yer alan kazanımlara yönelik etkinliklerin Sınıf Rehber Öğretmeni ve Psikolojik Danışman (Rehber Öğretmen) işbirliği ve eşgüdümü içinde rehberlik saatinde işlenmesi; gerçekleştirilen etkinliklere ait formlarının uygulanıp değerlendirilmesi; (MEB Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği-Md:11; 02.08.2006 tarih ve 329 sayılı Talim Terbiye Kurulu Kararı İle Kabul edilen İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sınıf Rehberlik Programı)

9. Eğitsel, mesleki ve bireysel rehberlik çalışmalarının yapılması; (MEB Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği-Md:7,8, 9,10)

10. Bireysel ve grup danışmalarının yapılması ve kayıtlarının tutulması; gerektiğinde öğrencilerin ilgili birimlere yönlendirilmesi; (MEB Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği-Md:50)

11. Öğrencilerin yönlendirilme işlemlerinin yerine getirilmesi; bu sürece veli ve ailelerin katılımının sağlanması; (MEB Ortaöğretim Kurumları Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği-Md:10; MEB Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği-Md:13-16)

12. Rehberlik ve psikolojik danışma servisine intikal eden disiplin konularının, Psikolojik Danışman (Rehber Öğretmen) tarafından incelenmesi, konu ile ilgili raporun hazırlanarak okul müdürlüğüne verilmesi; (MEB Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliği-Md:41: MEB Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği-Md:50)

13. Öğrencilerin gelişimleriyle ilgili bilgilerin, öğrenci gelişim dosyalarındaki ilgili bölümlerine işlenmesi; (MEB Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği-Md:50,51)

14. Psikolojik danışman ile sınıf rehber öğretmenlerinin plânlama ve uygulama çalışmalarının uyumu, okul yöneticilerinin bu çalışmalara katkısı;

15. Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinden beklenen verimin alınabilmesi ve öngörülen amaca ulaşılabilmesi için, okul yönetimi, rehber öğretmenler ve velilerin eşgüdüm halinde çalışması; (Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği-Md:8,16,50; 2002/27; 2005/95 ; 2006/22; 2006/26 Sayılı Genelgeler)

16. Okulda öğrencilerin zararlı alışkanlıkların önlenmesi ve öğrencilerin şiddetten korunması amacıyla güvenli ortamın sağlanmasına yönelik koruyucu ve önleyici çalışmaların yapılması; (MEB Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği-Md:18)

17. Okul rehberlik servisinde, disiplin olaylarını azaltma, şiddeti önleme, alana ve mesleğe yönlendirme ve başarının artırılmasına yönelik olarak öğrencilere, öğretmenlere ve velilere bilgilendirici el broşürleri hazırlanması, seminerler düzenlenerek sunular yapılması;

b) “Okul Öğrenci Ödül ve Disiplin Kurulu”, “Onur Kurulu” ve “Okul Öğrenci Meclisi”

1. Okul öğrenci ödül ve disiplin kurulu oluşturulması ve çalıştırılması; (MEB Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliği-Md:34,38)

2. Onur genel kurulu ile onur kurulunun, oluşturulması ve çalıştırılması; (MEB Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliği-Md:27-33)

3. Okul öğrenci meclisinin oluşturulup çalıştırılması; (Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Yönergesi-Md:26-2564 Sayılı Tebliğler Dergisi)

4. Öğrencilerin korunmasına yönelik çalışmalar yapılması; (MEB Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliği-Md:6)

5. Ödüllendirilecek öğrencilerle ilgili işlemlerin yerine getirilmesi; (MEB Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliği -Md:7-10;)
6. Öğrencilerdeki olumsuz davranışların düzeltilmesi yönünde görüşmeler yapılması ve kararlar alınması; (MEB Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliği -Md:38)
7. Öğrenci ödül ve disiplin kuruluna sevk edilenlere davranışlarına uygun cezaların verilmesi; (MEB Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliği -Md:16,17,19,20)
8. Davranış puanının indirilmesi ve iadesi; (MEB Ortaöğretim Kurumları Ödül Ve Disiplin Yönetmeliği-Md:18)
9. Öğretmenler kurulunda değerlendirmeye esas olmak üzere, okulun genel disiplin durumuna ait yılsonu raporunun hazırlanması; (MEB Ortaöğretim Kurumları Ödül Ve Disiplin Yönetmeliği-Md:38)

c) Sosyal Etkinlikler

1. Bayrak Törenlerinin, Türk Bayrağı Kanunu, Türk Bayrağı Tüzüğü ve Sosyal Etkinlikler Yönetmeliğinde belirtilen esaslara uygun ve öğrencilerin milli duygularını geliştirecek nitelikte yapılması; (MEB İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği-Md:29; Milli Eğitim Bakanlığı Bayrak Törenleri Yönergesi)
2. Atatürk Haftası, diğer Millî Bayramlar ile belirli gün ve haftaların öğrenci katılımına ağırlık verilerek gerçekleştirilmesi; (MEB İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği -Md:28-30-32)
3. Tören hazırlama ve uygulama komisyonunun oluşturulması ve çalıştırılması; (MEB İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği - Md:28)
4. Sosyal etkinlikler kurulunun oluşturulup çalışması; (MEB İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği -Md:8)
5. Öğrenci kulüplerinin belirlenmesi; (MEB İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği -Md:10)
6. Danışman öğretmenlerin sosyal etkinlik çalışmalarına rehberlik etmesi; (MEB İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği-Md:15)
7. Öğrencilerin; ilgi, istek ve yetenekleri göz önünde bulundurularak öğrenci kulüplerine dağılımlarının sağlanması; (MEB İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği -.Md:11,16)
8. Toplum hizmeti çalışmalarının amacına uygun gerçekleştirilmesi; (MEB İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği -Md:12,13)
9. Özel yönetmeliği olan, kooperatifçilik, spor ve sivil savunma kulüplerinin mevzuatına göre çalıştırılması; (MEB İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği -.Md:35; S.S. Okul Kooperatifleri Ana Sözleşmesi; Okul Spor Kulüpleri Yönetmeliği; Okullarsa Sivil Savunma Kulübü Kurulması ve Çalışması İle İlgili Esaslar)
10. Gönüllü velilerin sosyal etkinlik çalışmalarına katılımlarının sağlanması;

11. Kulüp yıllık çalışma plânlarının hazırlanması, ilgili defter ve dosyaların tutulması; (Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği-.Md:7)
  12. Özel yönetmeliği bulunan kulüplerin dışındaki öğrenci kulüplerinde Toplantı Karar Defteri ve Evrak Dosyası tutulması.; (MEB İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği -.Md:33)
  13. Sosyal etkinlik çalışmalarının, “Sosyal Etkinlikler Öğrenci Değerlendirme Formu” ile “Sosyal Etkinlikler Danışman Öğretmen Değerlendirme Formu”na göre değerlendirilmesi ve sonucunun öğrenci dosyasına işlenmesi; (MEB İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği -Md:7)
  14. Tiyatro, sergi, gezi, yarışma vb. faaliyetlere yer verilmesi; gerekli hallerde, faaliyetlerle ilgili onayın alınması; (MEB İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği -Md:20,21)
  15. Okulda çıkarılan dergi, gazete ve yıllıklar ile ilgili çalışmaların yürütülmesi; (MEB İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği -Md:24)
  16. Öğrencilere; sosyal etkinlikler yoluyla tutumlu olma, milli kaynakları ve çevreyi koruma, okuma, araştırma ve inceleme yapma vb. alışkanlıkların kazandırılması;
  17. Deprem, yangın, sel vb. afetlerle ilgili olarak yapılacak bir plânlama doğrultusunda, uzmanlar tarafından yönetici, öğretmen, öğrenci ve personelin bilgilendirilmesi;
  18. Öğrencilere, sergi, müze v.b. yerleri gezip-görme, konserleri takip etme, panel, konferans, sempozyum vb. etkinlikleri izleme imkânının sağlanması;
  19. Öğrencilerin kılık-kıyafetleri hususunda ilgili yönetmelik hükümlerine uyulması; (Millî Eğitim Bakanlığı İle Diğer Bakanlıklara Bağlı Okullardaki Görevlilerle Öğrencilerin Kılık Kıyafetlerine İlişkin Yönetmelik)
  20. Okul öğrenci ödül ve disiplin kurulu, onur kurulu, sosyal etkinlik ve rehberlik çalışmalarında, uyuşturucu ve uçucu madde bağımlılığı ile mücadele konularına yer verilmesi; ilgili makam, uzman kuruluş ve kişilerle işbirliği yapılması; (Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığı çıkışlı 1999/29 ve 1996/76 sayılı Genelgeler)
- vb. hususlar değerlendirilir.

F. ÖĞRETMEN DENETİMİ

Bu bölümde, ders denetimi yapılan öğretmenlerin isimleri ve branşlarına yer verilecek ve öğretmene yönelik varsa öneriler belirtilecektir. Ayrıca, alan Denetçilerinin eğitim-öğretime yönelik tespitleri ile Denetçiler tarafından dersleri görülemeyen ancak eğitim-öğretime yönelik çalışmaları incelenen öğretmenlere ait tespitler bir arada değerlendirilerek “öğretmenlerin geliştirilmesi gereken alanlar” yazılacaktır.

Okul denetim grubu dışında öğretmen denetimi için görevlendirilen Denetçiler denetledikleri öğretmenlerin isimlerini ve varsa önerilerini gerekçeleriyle birlikte ilgili denetim grubuna yazılı olarak vereceklerdir. Öğretmen denetimi sonucunda taltif ve tecziyesi gerekenler hakkında “Öğretmen Denetim Rehberi”nde belirtilen usul ve esaslar uyarınca işlemler yürütülecektir.

G. YÖNETİCİ VE PSİKOLOJİK DANIŞMAN DEĞERLENDİRMESİ

“Yönetici ve Psikolojik Danışmanların Yeterlikleri” bölümüne; haklarında denetim raporu düzenlenen-düzenlenmeyen yönetici ve psikolojik danışmanlar yazılacaktır. Ödüllendirme teklifi getirilenler ile soru açılan personelin durumları da bu bölümde açıklanacaktır.

H. GENEL DEĞERLENDİRME

“Genel Değerlendirme” bölümünde; denetim grubunca tespit edilen önemli konular ile mevzuattan kaynaklanan aksamalara ve çözüm önerilerine yer verilecektir.

Denetim sonunda, soruşturmayı gerektiren bir durumun ortaya çıkması halinde, bu durum açıklanacaktır. Yukarıda belirtilen hususların bulunmaması halinde ise bu bölüm açılmayacaktır.

Kaynakça

Çetin, A. (1981). *Maarif Nazırı Ahmed Zühdü Paşa'nın Osmanlı İmparatorluğu'ndaki Yabancı Okullar Hakkındaki Raporu*. İ.Ü. Edebiyat Fakültesi. Güneydoğu Avrupa Araştırmaları Dergisi. S.10-11,

Başbakanlık Osmanlı Arşivi, İrade Hususi, No: 101. s.1, 1917 tarihli belge.
Başbakanlık Osmanlı Arşivi, Mukteza Defteri. Belge No: 21/204.

Başbakanlık Osmanlı Arşivi, Mukteza Defteri, Belge No: 19/231

Haydaroğlu, İ.,P.(1990). *Osmanlı İmparatorluğu 'nda Yabancı Okullar*. Ankara: Kültür Bakanlığı yay.

Kocabaşoğlu, U. (2000). *Anadolu'daki Amerika. (Kendi Belgeleriyle 19. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğundaki Amerikan Misyoner Okulları)*. Ankara: İmge Kitabevi Yayınları

MEB Rehberlik ve Denetim Başkanlığı. (1994). *Azınlık ve Yabancı Okullarının Genel Denetimlerinde Gözönünde Bulundurulacak Esaslar*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi

Ökçün, A. G. (1959). *Yabancıların Türkiye'de Okutma Hürriyeti*. A. Ü. , S.B.F. Dergisi C.XIV, No:2-3 (142)

Sevinç, N. (1975). *Ajan Okulları*. İstanbul: Dede Korkut Yayınları.

Sezer, A. (1999). *Atatürk Döneminde Yabancı Okullar*. Ankara: Türk Tarih Kurumu.

Soysal, İ.(1983). *Türkiye'nin Siyasal Andlaşmaları*. I. Cilt (1920-1945). Ankara: T.T.K.

Timur, H. (1945). *Türkiye'de Bulunan Yabancıların Okuma ve Okutma Bakımından Durumu*. İ.Ü. HFM. C.XI Sayı: 1-2

[http://sbe.erciyes.edu.tr/dergi/sayi_10_02_E_Tasdemirci\(13-28\).pdf](http://sbe.erciyes.edu.tr/dergi/sayi_10_02_E_Tasdemirci(13-28).pdf) (09/07/2009).

<http://www.tdksozluk.com/sozara.php?qu=yabanc%FD&ne=a> (09/07/2009).

BÖLÜM

2

**AZINLIK OKULLARI
DENETİM REHBERİ**

GİRİŞ

AZINLIK OKULU NEDİR?

Azınlık kelimesi, bir ülkede ayrı soydan veya inançtan olan ve sayıca az bulunan topluluk, ekalliyet anlamında kullanılan bir kelimedir (<http://www.tdk.org>).

Azınlık okulları ise 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununda, “Rum, Ermeni ve Musevî azınlıklar tarafından kurulmuş, Lozan Antlaşması ile güvence altına alınmış ve kendi azınlığına mensup Türkiye Cumhuriyeti uyruklu öğrencilerin devam ettiği okul öncesi eğitim, ilköğretim ve ortaöğretim özel okulları” olarak tanımlanmıştır.

OSMANLI İMPARATORLUĞU DÖNEMİNDE AZINLIK OKULLARININ KURULUŞU

Osmanlılarda azınlık anlayışı, bir nüfus veya insan ayrımı olmayıp, azınlıkların kimlikleri, tanınmaları ve bilinmeleri açısından kullanılmıştır. Bu sebeple azınlıkların tespitinde fert sayısı veya toplulukların birbirine oranı diye bir kural mevcut değildir. Bundan dolayı azınlıklar, kendilerine “Osmanlı” denilmesini istemişlerdir (Öztuna, 1993).

Osmanlı Devleti, eğitim ve öğretim kurumlarını açma ve yönetme hususunda Türk ve Müslümanları serbest bıraktığı gibi azınlıkları da serbest bırakmıştır. İstanbul’un Türkler tarafından fethiyle siyasi bağımsızlıklarını kaybeden Rumlara, “Patrik” adındaki bir ruhani liderin başkanlığında cemaat halinde yaşama hakkı verilmiştir. Böylece bu cemaate din, dil, gelenek ve göreneklerinde tamamen serbest hareket etme hakkı tanınmıştır. Rumlara verilen bu haklar daha sonra Ermeni ve Yahudilere de tanınmıştır (Ergin,1977). 19. yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu sınırları içindeki mevcut okulların sayısı aşağıda görüleceği üzere 2305 olarak listelenmiştir (Ertuğrul, 2002).

OKULLAR	Sayısı
Rum Okulları	240
Ermeni Okulları	863
Yahudi Okulları	150
Protestan Okulları	392
Katolik Okulları	660
TOPLAM	2305

Osmanlı Devleti döneminde azınlıklara tanınan haklar arasında özel okul açma, bu okullardaki öğrencilere kendi anadillerinde eğitim verme, eğitim öğretim programlarını kendi eğitim sistemlerine göre düzenleme gibi yetkiler verilmişti. Bu bağlamda Osmanlı Devleti'nin azınlık okulları üzerinde 1869 Maarif-i Umûmiye Nizamnamesi'nin yayınlanması ve uygulanmasına kadar olan süreç içerisinde hiçbir gözetim ve denetiminin olmayışı, bu okulların zamanla sayısını artırmıştır. Özellikle, 1789 Fransız İhtilali sonrasında yaygınlaşan milliyetçilik, milli devlet, eşitlik, hürriyet ve adalet gibi kavramlar sonrasında Osmanlı himayesindeki gayrimüslimler, Batılı Devletler, Amerika ve Rusya tarafından emperyalist emelleri ve çıkarları doğrultusunda kullanılmışlar, bu devletlerin desteği ile Osmanlı Devleti'ne karşı bağımsız bir devlet kurma vaadiyle sık sık Osmanlı Devleti' ne karşı ayaklandırılmışlardır (Akyüz,2001).

Cumhuriyetten Önceki Azınlık ve Yabancı Okulların Sayısı

	Azınlık Okulları	Yabancı Okullar	Toplam
Okul Sayısı	667	715	1382
Öğretmen Sayısı	1259	1300	2560
Öğrenci Sayısı	74000	96000	170000

Taş'a (2005) göre azınlık okullarının sayısı Cumhuriyet öncesi döneme geldiğinde her ne kadar elde edilen rakamlar kesin değilse de, önemli oranda düşmüştür. 19. yüzyılda azınlık okullarının sayısı 2305 iken Cumhuriyet öncesine tesadüf eden dönemdeki sayı 667'dir. Bu sayıdaki azalmanın nedeni Osmanlı Devleti'nin tasfiyesi ile ortaya çıkan nüfus değişiklikleridir. Çok büyük sayıdaki gayrimüslim nüfus siyasi hudutların dışında kalmış ve bu da okulların sayısına yansımıştır.

CUMHURİYETİN İLK YILLARINDA AZINLIK OKULLARI

Milli Mücadele Dönemi'nde Batılı Devletlerden her türlü yardım ve desteği gören azınlık okulları, Türk Milleti aleyhine birtakım olumsuz faaliyetlerde bulunarak Milli Mücadele' yi baltalamak istemişlerse de bunda başarılı olamamışlardır. Milli Mücadele' nin zaferle sonuçlanmasından sonra 24 Temmuz 1924'te imzalanan Lozan Antlaşması'nın 37. ve 45'inci maddeleri arasındaki düzenlemelerin hepsi azınlıklar için yapılmıştır. Bu antlaşmaya göre oluşturulan hukukî ve siyasi statüye göre, gayrimüslim azınlıktan maksat Rumlar, Ermeniler ve Yahudilerdir. Böylece bu antlaşmayla Batılı Devletlerin azınlıklar ifadesini kullanarak, üniter devlet yapımızı, milli birlik ve bütünlüğümüzü bozmaya yönelik emperyalist politikalarının önüne geçilmiştir (Güler, 2000).

Lozan Antlaşmanın 40. maddesine göre; Türk vatandaşı olup, Müslüman olmayan azınlıklar diğer Türk vatandaşlarıyla, hukuk bakımından aynı işlemde ve aynı güvencelerden yararlanacaklardır. Her türlü hayır kurumu, dini kurumlar ve sosyal kurumlarla, giderlerini

kendileri karşılamak şartıyla her türlü okul ve diğer eğitim kurumlarını kurma, yönetme, denetleme ve kendi dillerini serbestçe kullanma hakkına sahip olacaklardır.

Antlaşmanın 41.maddesine göre genel eğitim ve öğretim konusunda Türk Hükümeti, gayrimüslim halkın önemli bir oranda oturdukları il ve ilçelerde bu gayrimüslim Türk vatandaşlarının çocuklarının ilkokullarda, kendi dilleriyle serbestçe eğitim görmeleri için gereken kolaylığı gösterecektir. Ancak bu hüküm, Türk Hükümeti'nin söz konusu okullarda, Türk Dili'nin öğrenilmesini zorunlu kılmasına engel olmayacaktır. Gayrimüslim azınlıklara mensup Türk uyrukluların önemli oranda var oldukları kent ve ilçelerde devlet bütçesi, belediye veya diğer bütçelerce eğitim, din ve hayır amacı ile genel gelirlerden ayrılacak paralardan adı geçen azınlıklar eşit bir biçimde yararlanacaktır. Söz konusu paralar ilgili kuruluşun yetkili temsilcilerine ödenecektir (Öztürk, 2004).

Antlaşmanın 45. maddesi ile yalnızca Rum azınlıklarla ilgili olarak "mütekabiliyet" esası getirilmiş, "Türkiye'nin tanıdığı hakların, Yunanistan'daki Müslüman-Türk azınlığa da tanınması" benimsenmiştir.

Lozan Antlaşmasından sonra bu okulları ilgilendiren birçok yasal düzenleme yapılmıştır. 3 Mart 1924 tarihli ve 430 sayılı Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile Türkiye Cumhuriyeti'ndeki bütün eğitim-öğretim kurumları Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlanmıştır.

1925 yılında yayınlanan bir genelge ile Türk tarihini kötüleyen kitapların yok edilmesi, Türk tarih ve coğrafyasına ilişkin kasıtlı değişiklik ve yanlışlıkların düzeltilmesi, kitaplarda yabancı devletlerin propagandalarına yer verilmemesi, din propagandası yapılmaması, yabancı devlet büyüklerinin resimlerinin asılmaması, bayraklarının bulundurulmaması istenilmiştir.

1926 yılında bir emirle okullara Atatürk fotoğrafı asılması, tertip ve düzene özen gösterilmesi, okul kiliselerine ibadet amacıyla dahi olsa dışarıdan kimsenin alınmaması istenmiş ve öğretmenlerin kimliklerinin, mesleki yeterliliklerinin Bakanlıkça inceleneceği, maarif müdürlerinin okulları denetleyebilecekleri ilköğretim Denetçilerinin denetimler yapacakları, önceden kapatılmış olan okullardan gizlice faaliyetlerine devam edenler olduğu duyularının alındığı ve bu tür gizli faaliyet gösteren okulun bulunduğu vilayetin maarif müdür ve memurlarının mesleklerine son verileceği duyurulmuştur.

1925-1931 yılları arasında, 1928 yılında yeni Türk harflerinin kabulü ve Atatürk'ün eğitime verdiği önem sonucu, Türk Millî Eğitimi'nin yaşadığı büyük gelişme sürecinde yabancı ve azınlık okullarına karşı olan ilginin hızla azaldığı görülmektedir. Keza 1931 yılında, resmî okullarda ilköğretimin zorunlu hâle getirilişi de bu açıdan ayrı ve önemli bir gelişmedir. Azınlık ve yabancı okullara devam eden çocukların çoğunun Türk okullarını tercih etmesiyle sayıları 300'e ulaşan yabancı ve azınlık okullarının büyük bir bölümü kendiliğinden kapanmıştır.

29 Aralık 1934' de kabul edilen 2644 sayılı Tapu Kanununun 3. maddesinde "Mevcudiyetleri Türkiye Cumhuriyeti Hükümetince tanınmış olan gayrimüslimlere ait dini, ilmi ve hayrî müesseselerin hükümet kararına müsteniden sahiplendikleri gayrimenkuller, hükümet izni alınmak şartıyla müesseselerin hükmi şahsiyetleri namına tescil olunabilir" denmiş ve böylece azınlık okullarının mevcut binalarını genişletmeleri veya kullanım amacını değiştirmeleri engellenmiştir.

13 Haziran 1935 yılında yürürlüğe giren 2762 sayılı “Vakıflar Kanunu”, azınlık okullarının eğitim-öğretim dışında farklı amaçlarla kullanılmasını yasaklaması bakımından önemlidir. Azınlık okullarının büyük bir çoğunluğunun finansmanını karşılayan azınlık vakıfları, bu kanunun kabulüyle artık istedikleri gibi faaliyet gösteremeyeceklerdir. Bu kanunla yönetim kurulu kararının Bakanlar Kurulu'nca onaylanması halinde bu gibi vakıfların bir diğer hayra tahsisi (Madde 10) mümkün kılınmış, bu vakıfların satılabilmesi Vakıflar Başmüdürlüğü'nün yetkisine verilmiş (Madde 12), yabancı ve azınlık okullarının onarım izinleri ile onarımın, taşınmazın aslı yapısına aynen uygun tarzda gerçekleştirilmesini kontrol ve Vakıflar Tüzüğü'nün 48. maddesiyle Vakıflar Başmüdürlüğüne bırakılmış, vakıfları yönetenler "Kamu Görevlisi" sayıldıklarından (Vakıflar Kanunu Madde 35) bunlar hakkında soruşturma yapma yetkisi, Vakıflar Genel Müdürlüğü Denetçilerine tanınmıştır.

1935 yılında yayımlanan 2739 Sayılı "Bayramlar ve Genel Tatiller Hakkında Kanun"la, azınlık okullarında, resmî bayram ve tatiller dışında, kendi özel dinî gün ve bayramlarında da öğretime ara verilmesi uygun görülmüş, bu husus sonraki düzenlemelerde de aynen korunmuştur.

07/11/1935 tarihinde, Millî Eğitim Bakanlığınca 2584 Sayılı Yabancı Okullar Yönergesi yayımlanmış ve bu yönerge ile Türkçenin öğretilmesi, yabancı okullarla ilişkin öğretim programlarının ve ders kitaplarının bir komisyonca incelenmesi, Türkçe kitaplarının Türk okulları için bastırılanlarla aynı olması, Türkçe derslerini Türk öğretmenlerin vermeleri, Tarih ve Coğrafya derslerinin de Türkçe olarak ve Türk öğretmenleri tarafından okutulması, yabancı okulların hiçbir gerekçe ile yeniden şube açamayacakları, mevcut okullardaki sınıf sayılarının artırılmayacağı vb. hususlarına açıklık getirilmiştir.

İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI SONRASINDA YAPILAN DÜZENLEMELER

Türkiye ile Yunanistan arasında imzalanan 20 Nisan 1951 tarihli Kültür Anlaşması ve 20 Aralık 1968 tarihli Atina Protokolü, azınlık okullarını ilgilendiren bazı hususları içermekte, kültür anlaşmalarında ortaöğretim öğrencilerine karşılıklı tatil bursları konulması; her iki ülke okul kitaplarında, bu ülkeler hakkındaki yanlış bilgilere yer verilmemesi; Atina Protokolünde ise, ana dillerin karşılıklı olarak Türk ve Yunan uyruklu öğretmenlerce okutulması; karşılıklı olarak kontenjan öğretmenleri atamalarının, tarafların Eğitim Bakanlıklarınca verilecek izne tâbi olması; Rum azınlık okullarındaki Türk Bayrakları ile Atatürk resimlerinin ve köşelerinin aynen korunması öngörülmektedir. Bu konuda Millî Eğitim Bakanlığı'nın 29/1/1970 tarih ve 1735 sayılı bir genelgesi de mevcuttur.

1955 yılında yürürlüğe giren 6581 sayılı "Azınlık Okulları Türkçe ve Türkçe Kültür Dersleri Öğretmenlikleri Hakkında Kanun"la söz konusu okullara Bakanlıkça atanacak Türk öğretmenlerin, Türkçe ve Türkçe Kültür Dersleri'ni okutmaları bir esasa bağlanmıştır. Bu öğretmenlerin azınlık okullarındaki görevleri, Atatürk İnkılâp ve ilkelerini ve Türk Millî Eğitimi'nin ilkelerini benimsetmek olarak önem taşımaktadır. Ayrıca, azınlık diliyle okutulacak derslerin yıllık ve günlük plânlarının Türkçe birer çevirisinin de düzenlenmesi öngörülmüş, Rum

okullarında, öğretici malzeme ve araçlardan yararlanılması hususunda mütekabiliyet esası vurgulanmıştır. Denetimlerde bu hususlar üzerinde özellikle durulması gerekmektedir. Azınlık okullarına atanacak müdür ve azınlık öğretmenlerinde, Türk öğretmenlerde aranan nitelikler aynen aranmakta olup müdürün mutlaka azınlıktan olması şartı da bulunmamaktadır. Kurucu önerisinin Bakanlıkça uygun görülmesi halinde atama gerçekleştirilebilir. Öğretmenlerin önerilme ve seçimlerinde de aynı yol izlenmektedir. Ancak, gerek müdür, gerekse azınlık öğretmenlerinin Türkçeyi çok iyi derecede bilmeleri, konuşmaları ve yazmaları esastır.

Türkçe ve Türkçe Kültür Dersleri öğretmenlerinin özlük hakları Millî Eğitim Bakanlığı'na, azınlık müdür ve öğretmenlerinin özlük hakları ise okulun bağlı bulunduğu kuruluş veya vakıfça karşılanmakta, Türk öğretmenlerden, tercihan azınlık dilini bilen biri "Müdür Başyardımcısı" unvanı ile yönetici olarak görevlendirilmekte, söz konusu müdür başyardımcısının, okuldaki atama, görevlendirme vb. işlemlerle ilgili yazıları müdürle birlikte imzalaması gerekmektedir.

Millî Eğitim Bakanlığı'nın 11/12/1971 tarih ve 15931 sayılı genelgesi uyarınca, Rum, Ermeni ve Musevi azınlık okullarına Keldanî, Arap vb. uluslardan - Hıristiyan olsalar dahi - öğrenci kaydı yapılamaz. T. C. vatandaşı gayrimüslim çocuklarının, resmî okullara, kendi azınlık okullarına ve özel yabancı okullarına devamları mümkündür. Ancak azınlık okullarına başka dinden ve Müslüman kesimden çocuklar kaydedilemez.

1973 yılında çıkan 1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu, Türk Eğitim sistemi bütünlüğünde tüm okulları bağlayıcı hükümler getirdiğinden ve herhangi bir istisnaya yer vermediğinden, azınlık ve özel yabancı okulları da, öğretim düzeyleri, okul aşamaları, programlar, temel ilkeler, amaçlar vb. hususlar bakımından resmî Türk okullarından farksızdır. Azınlık okulları kendi özel amaçlarını (anadillerini ve kültürlerini yaşatmak) ancak bu kanunun belirlediği genel amaçlar içerisinde gerçekleştirebilirler. Bu genel amaçlar ise, "Eşitlik", "Ferdin ve Toplumun İhtiyaçları", "Yöneltme", "Eğitim Hakkı", "Fırsat ve İmkan Eşitliği", "Süreklilik", "Atatürk İlke ve İnkılâpları", "Atatürk Milliyetçiliği", "Demokrasi Eğitimi", "Lâiklik", "Bilimsellik", "Plânlılık", "Karma Eğitim", "Okul ve Aile İşbirliği", "Her yerde Eğitim"dir.

Türkiye Cumhuriyeti Devletinin tüm bu düzenlemelerine karşın, karşılıklı mütekabiliyet esası bulunduğu halde Yunanistan'daki Batı Trakya Türk azınlığı eğitim konusunda halen bazı sorunlar yaşamaktadır. Yunanistan'da zorunlu temel eğitim süresinin 9 yıl olmasına karşın, Azınlık okullarında öğretim 6 yıldır. Azınlık ilkokullarında, Türkiye'deki öğretmen okullarından mezun soydaşlarımızın görevlendirilmesi uygulamasına 1973 yılında son veren Yunanistan'ın, anılan tarihten itibaren azınlık ilkokullarına akademik formasyonları yetersiz Selanik Özel Pedagoji Akademisi mezunlarını tayin etmeye başlamasıyla Azınlık ilkokullarındaki eğitim seviyesi düşmüştür. 35 hizmet yılı ve 60 yaş haddini dolduran Türkiye'deki öğretmen okullarından mezun soydaş ilkokul öğretmenlerini re'sen emekliye sevk etme uygulaması neticesinde, 2008-2009 öğretim yılı sonu itibarıyla Azınlık ilkokullarında bu kategoride soydaş öğretmen kalmayacaktır. 1951 tarihli Türk-Yunan Kültür Anlaşması uyarınca, her yıl karşılıklı olarak azınlık ortaokul ve liselerine gönderilmesi kararlaştırılan 35 kontenjan öğretmenin sayısı, Yunanistan tarafından, İstanbul'daki Rum Azınlığın sayısının azlığı ve mütekabiliyet ilkesi öne sürülerek 1991-1992 öğretim yılından itibaren 16'şar öğretmene düşürülmüştür. Batı

Trakya'da her yıl Azınlık okullarından mezun olan 1000 kadar öğrencinin devam edebileceği sadece 2 Azınlık ortaokul-lisesi olup, söz konusu okulların fiziki koşulları ihtiyaçlara cevap vermemektedir. Esasen, bölgedeki Azınlık eğitiminin düzeyinin düşüklüğü, soydaş öğrencilere Yunan Üniversitelerinde sağlanan binde beşlik kontenjanın etkin kullanımını engellemekte ve üniversitelere kaydolan öğrencilerin büyük bir kısmı yüksek öğretimlerini tamamlamamaktadırlar (<http://www.mfa.gov.tr>).

1982 Anayasasının 42. maddesi, "Eğitim ve öğretimin, Atatürk ilkeleri ve inkılâpları doğrultusunda, çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre, Devletin gözetim ve denetimi altında yapılacağını; Türkçe' den başka hiçbir dilin, eğitim ve öğretim kurumlarında Türk vatandaşlarına ana dilleri olarak okutulamayacağını ve öğretilmeyeceğini, eğitim ve öğretim kurumlarında okutulacak yabancı diller ile yabancı dille eğitim ve öğretim yapan okulların tâbi olacağı esasların kanunla düzenleneceğini, milletler arası antlaşma hükümlerinin saklı olduğunu" hükme bağlamıştır. Buna göre, azınlık okullarında Türkçe eğitim ve öğretim esas olup kendi kültür dilleri de öğretilmektedir.

1983 yılında yayımlanan 2983 sayılı Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi Kanunu'nun 2. maddesinde, milletlerarası antlaşma hükümleri saklı kalmak kaydıyla okullarda okutulacak yabancı diller belirlenmiştir. Kanun, T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük, Türk Dili ve Edebiyatı, Türkçe, Tarih, Coğrafya, Sosyal Bilgiler, Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi dersleriyle bunların dışında kalan ve Türk kültürüyle ilgili bulunan diğer derslerin Türkçe okutulmasını zorunlu kılmıştır. Bu kanun ve Lozan Antlaşması hükümleri dikkate alındığında, azınlık okullarında, kendi konumlarına uygun olarak belirli derslerin azınlık diliyle okutulması mümkündür. Ancak, Bakanlığın iznini almak esastır.

Rum, Ermeni ve Musevi okullarını kapsayan azınlık okullarının yenilerinin açılması Lozan Antlaşması gereği mümkün değildir. Bu okullar 1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu doğrultusunda eğitim ve öğretim yapmakla yükümlüdürler. Yalnız Rum okullarının özel durumu müteakabiliyet esasından doğar. Türkiye, Batı Trakya Türklerini, Yunanistan da İstanbul Rumlarını, kültürleri itibariyle himayelerine almışlardır.

625 Sayılı Kanun'un, 3035 Sayılı Kanun'la değiştirilmiş 20. maddesi ile azınlık ve yabancı okulların mevcut binalarında yapılacak onarım ve tadilat Bakanlığın iznine bağlanmış, aynı kanunun 15. maddesinde de, "Kanun, tüzük ve yönetmeliklere veya umumî emirlere aykırı hareketi veya aykırı harekette ısrarı tesbit edilen özel öğretim kurumunun, hareketinin ağırlık derecesine göre geçici veya sürekli olarak Millî Eğitim Bakanlığınca kapatılabileceği" vurgulanmıştır.

23/6/1985 tarih ve 18790 Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliğinin 64. maddesi uyarınca, Lozan Antlaşması' na göre mevcudiyeti tanınan azınlık okullarında, seviyesine göre, resmî okullarda okutulan dersler ve müfredat ile haftalık ders dağıtım çizelgesi uygulanmaktadır.

Derslerin çeşitlerinde ve programlarında değişiklik Bakanlık iznine bağlıdır. Bu okullarda, sınıf geçme, sınav vb. işlerde resmî okulların tâbi olduğu yönetmelik, yönerge ve genelgeler geçerlidir. Okulların finansmanı için ayrıca öğrencilerden ücret alınması keyfiyeti de yönetmeliğe göre İl Ücret Tesbit Komisyonu'na başvurulmak suretiyle mümkünken, azınlık

okulları "özel" statüde olmakla birlikte, Türkiye'deki azınlık vakıflarından, ülke dışındaki benzer kuruluşlardan da yardım almaktadırlar. Bu okulları en çok kilise vakıfları ve zengin azınlık mensupları desteklemektedirler.

Lozan Antlaşması'na göre müteakabiliyet esası olmasına rağmen Yunanistan'daki Türk azınlığın çeşitli sorunları mevcuttur. Batı Trakya Türk Azınlığı'nın 1967 yılından itibaren yönetiminde söz hakkına sahip bulunmadığı vakıflarına tahakkuk ettirilen gelir ve emlak vergilerinin yüksekliği nedeniyle vakıf malları vergi borçları nedeniyle ipotek altına alınmıştır. Yunan Parlamentosu tarafından 27 Mart 2007 tarihinde kabul edilen Yasa, Batı Trakya Türk Azınlığı vakıf mallarının emlak vergisi, büyük emlak vergisi ve gelir vergisinden kaynaklanan kesinleşmiş borçlarının silinmesini ve vakıfların büyük emlak vergisinden muaf tutulmalarını öngörmektedir. Öte yandan bir soru önergesine ilgili Ekonomi ve Maliye Bakan Yardımcısı tarafından verilen cevapta, sözkonusu borçların 3554/2007 tarihli yasa uyarınca silindiği, ancak Vakıf İdare Heyetine vergi borcu olmadığına dair herhangi bir belge verilemeyeceği, zira 3554/2007 sayılı yasa uyarınca borçların silinmesini müteakiben süresi geçmiş olan borçların toplamının 520.745 Euro olduğu belirtilmiştir. Bahsekonu tutarın kiraya verilen mülklerin harçları, İmar ve İskan Müdürlüğü'nün kestiği cezalar ve veraset vergisinden kaynaklandığı ifade edilmektedir. Bu durumda, vakıfların haksız borç ve vergilerden kaynaklanan sorunlarının tümüyle çözümünden bahsetmek güçleşmektedir. Batı Trakya Türk Azınlığı vakıflarına ilişkin bir Yasa Yunan Meclisi'nde 13 Şubat 2008 tarihinde kabul edilmiştir. Yasa, Azınlığa vakıfların yönetim kurullarının üyelerini seçme fırsatını sunmaktadır. Bununla birlikte, vakıfların işleyişi Trakya Bölgesi Genel Sekreteri ve Azınlığın tanımadığı 'atanmış müftülerin' denetim ve onayı altına alınmaktadır. Yasa, ayrıca, vakıf mallarının idaresini bölmekte ve okul vakıflarını üyeleri doğrudan Azınlık tarafından seçilmeyen okul yönetim kurullarının denetimi altına koymaktadır. Buna ilaveten, belirtmek gerekir ki, okul yönetim kurulları okulların faaliyetlerinin gözetimiyle yetkili olup, okul mallarının sahibi değildir Buna binaen, 19 Şubat 2008 tarihinde Azınlık Danışma Kurulu, anılan Yasa'nın Yunan Meclisi'nde kabulünü kınamış ve Azınlığın değişiklik önerileri dercedilmediği takdirde Yasa'yı kabul etmeyeceğini ilan etmiştir. Azınlık Danışma Kurulu, bu çerçevede, Yasa'nın bu şekliyle uygulanmasına karşı olduğunu, zira Azınlığın Yasa'ya ilişkin görüş ve tepkilerinin Yunan Yönetimince dikkate alınmadığını açıklamıştır (<http://www.mfa.gov.tr>).

Oysa Yunanistan'daki Türk Azınlık Okullarını ilgilendiren bu olumsuz gelişmelere rağmen ülkemizde 5737 sayılı Vakıflar Kanunu ile azınlıkların kurmuş olduğu vakıflara konulmuş olan sınırlamaların çoğu ortadan kalkmış ve bu vakıflara dikkat çekici kolaylıklar sunulmuştur.

Türkiye'deki mevcut azınlık okullarını ilgilendiren en son yasa yürürlüğe 2007 tarihinde giren 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu' dur. Kanunun ilgili maddelerinde azınlık okullarının özellik göstermesi gereken hususlarının yönetmelikle tesbit edileceği, bu yönetmeliğin ilgili ülkelerin bu konulardaki müteakabil mevzuat ve uygulamaları dikkate alınmak suretiyle hazırlanacağı, yönetmelikte belirtilmeyen hususlarda resmî okullar mevzuatının uygulanacağı ve bu okullarda yalnız kendi azınlığına mensup Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının çocuklarının okuyabileceği belirtilmiştir.

AZINLIK OKULLARI DENETİM ESASLARI

Azınlık okullarının denetimi esnasında yapılan tüm çalışmalarda okuldaki eğitim öğretim faaliyetlerinin “Millî Eğitimin Genel Amaçları” ile “Okulun Kuruluş Amacı”nı gerçekleştirecek yeterlikte olup olmadığı değerlendirilecektir.

A. EĞİTİM ORTAMLARI

Bu bölümün denetiminde; eğitim ortamlarının ihtiyaca cevap verebilecek özellikte olup olmadığı incelenecek ve noksanların denetim süresi içerisinde giderilmesine çalışılacaktır.

1. Kurum açma ve öğretime başlama izinleri, varsa bina nakli ile devir işlemlerinin yapılması; (Özel Öğretim Kurumları Kanunu Md:3-5/c)
2. Yerleşimin onaylı röleve plânına göre olması, değişikliklerle ilgili iş ve işlemlerin yapılması; (Özel Öğretim Kurumları Kanunu Md:3-5/c)
3. Dersliklerin durumu, öğrenci kapasitesine uygunluğu; (Özel Öğretim Kurumları Kanunu Md:3-5/c)
4. Kullanılmayan diğer yerler ve ne durumda olduklarının tespitinin yapılması; (Özel Öğretim Kurumları Kanunu Md:5/c)
5. Bir önceki denetim tarihinden bu yana onarım yapılmışsa tadilat izin belgeleri; (Özel Öğretim Kurumları Kanunu Md:5/c)
6. Yatılı öğrenci veya okulda kalan personel varsa, bunların kaldıkları bölümler ile bu hususun ruhsatnameye uygun olup olmadığının tespitinin yapılması;
7. Varsa yatılı öğrencilerin kontenjandan fazla olmaması;
8. Okulda, kanun, genelge ve emirlere aykırı, laiklik ilkesi ile bağdaşmayan dinsel içerikli resim, sembol, işaret, amblem vb. bulunmaması;
9. Bahçenin ihata edilmesi, ağaçlandırma-çiçeklendirmenin yapılması, oyun-tören alanlarının düzenlenmesi, çevre temizliğine özen gösterilmesi;
10. Türk Bayrağının sürekli gönderde asılı bulundurulması; (Bayrak Kanunu; 17/3/1985, No:18697 sayılı Resmi Gazete-Türk Bayrağı Tüzüğü-Md:9; 1998-101 sayılı Genelge)
11. Bayrakların bakımı ve korunması; ; (Türk Bayrağı Tüzüğü- Eskimiş, Solmuş, Yırtılmış ve Kullanılmayacak Duruma Gelmiş Bayrakların Yok Edilmesi Usul ve Esaslarını Gösterir Yönetmelik)

12. Atatürk büstü ve Atatürk köşesinin düzenlenmesi; oda ve dersliklere Atatürk fotoğrafı, İstiklâl Marşı ve Gençliğe Hitabe levhalarının uygun şekilde yerleştirilmesi; (Millî Eğitim Bakanlığı Kurum Tanıtım Yönetmeliği; 14/01/1981 gün ve 81/282 sayılı Genelge-1928 Sayılı Tebliğler Dergisi.)
13. Kurumların uygun bir köşesinde okulun tarihçesine, mezun olan ünlüler ile eski kurum yöneticilerinin fotoğraflarına ve yaptıkları hizmetleri anlatan tablolara yer verilmesi; (M.E.B. Kurum Tanıtım Yönetmeliği-Md:12.)
14. Varsa uluslar arası dereceye girmiş öğrencilerin resimleri, özgeçmişleri, dereceye girmiş oldukları yarışmalarla ilgili bilgi, belge ve fotoğrafların, şeref köşesinde sergilenmesi;
15. Okul, sınıf ve bölüm adları ile kat ve yerleşim plânlarının uygun yerlere asılması; (Millî Eğitim Bakanlığı Kurum Tanıtım Yönetmeliği)
16. Binada, yangın önleme ve söndürme tedbirlerinin alınması; (19.12.2007 tarih ve 26735 sayılı R.G.de yayımlanan “Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik”- 12.01.2009 tarih ve 2009/9 sayılı Makam Onaylı “Millî Eğitim Bakanlığı Yangın Önleme ve Söndürme Yönergesi”)
17. Binanın elektrik iç tesisatına ilişkin kuvvetli akım kolon şemasının ana tabloya en yakın yerde camlı bir dolap içinde muhafaza edilmesi; tesisatın periyodik kontrolünün yaptırılması; (19.12.2007 tarih ve 26735 sayılı R.G.de yayımlanan “Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik-Md.67”- 12.01.2009 tarih ve 2009/9 sayılı Makam Onaylı “Millî Eğitim Bakanlığı Yangın Önleme ve Söndürme Yönergesi Md.53”)
18. Kalorifer ile diğer tesisatın bakım ve onarımının yapılması, kullanım talimatının ilgili bölüme asılması ve kalorifercinin ateşçilik belgesine sahip olması; (“2116 sayılı Tebliğler Dergisinde yayımlanan Kalorifer Kazanları ve Tesisatları Çalıştırma Bakım Kılavuzu - 19.12.2007 tarih ve 26735 sayılı R.G.de yayımlanan “Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik-Md.54.,55.”)
19. Sivil savunma önlemleri yanı sıra okulun iç-dış güvenliği ile sabotajlara karşı gerekli önlemlerin alınması; (Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik, 28/12/1988 – 20033 Resmi Gazete - Sabotajlara Karşı Koruma Yönetmeliği; MEB Koruyucu Güvenlik Özel Talimatı-1423-2491 Sayılı Tebliğler Dergisi - Savunma Sekreterliği çıkışlı 2005/62 Genelge)
20. Okul binasına baz istasyonunun konulmaması ve güvenlik mesafesi sınırı için gerekli önlemin alınması; (Çevre Bakanlığının 11/05/2000 tarih ve 2000/11 sayılı “Elektromanyetik Kirlilik” konulu Genelgesi ve İyonlaştırıcı Olmayan Radyasyondan Kaynaklanan Elektromanyetik Alanlardan Halkın Korunmasına Yönelik Yönetmelik)
21. Binalarda depreme karşı korunma önlemlerinin alınması; (Genelge:2003/29; 2008/57 sayılı genelge)
22. Okulun mühür ve mühür beratının bulunması; (1926 Sayılı Tebliğler Dergisi)
23. Yerleşim ve donatımın, okulun türüne uygun olması;

24. Bölümlerin tertip-düzen ve temizliğinin sağlanması, eşya ve malzemelerin bakımının yapılması; (Temizlik Rehberi-2092 Sayılı Tebliğler Dergisi – 17.02.2009 tarih ve 2009/20 sayılı “Okullardaki Ortak Kullanım Alanlarının Hijyeni” konulu genelgesi)
25. Varsa çok amaçlı salon, spor salonu ile saha ve tesislerinin yeterlilik durumu;
26. Varsa anasınıfı öğrencileri için oyun alanı ve bahçenin düzenlenmesi; ; (Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği-Md:54)
27. Arşivin amacına uygun düzenlenmesi; (Devlet Arşiv Hizmetleri Hakkında Yönetmelik)
28. Okulda, imkanlar dahilinde okul müzesinin oluşturulması; (MEB Okul Müzeleri Yönergesi, Md: 12, 2218 Sayılı Tebliğler Dergisi)
29. İnternet vb. teknolojik imkânların yeterli olması, öğretmen ve öğrencilerin hizmetine sunulması; (Bilgi ve İletişim Teknolojisi Araçları Ve Ortamlarının Eğitim Etkinliklerinde Kullanım Yönergesi)
30. Laboratuvarlar ile özel dersliklerdeki görsel ve işitsel araç-gerecin öğrenci sayısı bakımından yeterli olması, özel eğitimi gerektiren öğrencilerin de yararlanabilecekleri şekilde düzenlenmesi, yararlanma plânları ve kullanma talimatlarının asılması, araç-gerecin bakım ve korunmasının sağlanması; (Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği Madde: 67-76)
31. Kütüphanenin amacına uygun düzenlenmesi, kütüphaneye sağlanan kaynakların gerekli kayıtlarının tutulması; kütüphanelerde Atatürk kitaplığı bölümünün oluşturulması; (Okul Kütüphaneleri Yönetmeliği – MEB Okul Kütüphaneler Standart Yönergesi)
32. Kütüphanenin bir plân dahilinde açık bulundurulması; mevcut kitapların, tür ve sayıca öğretmen ve öğrencilerin ihtiyacını karşılaması; kütüphanedeki kaynakların yerel imkânlarla zenginleştirilmesi (kitap, dergi, CD vb.); kitapların ciltlenmesi ve bakımının yaptırılması; (Millî Eğitim Bakanlığı Okul Kütüphaneleri Yönetmeliği)
33. Komisyonca kütüphane kaynaklarının tespiti ve seçiminin yapılması; (Millî Eğitim Bakanlığı Okul Kütüphaneleri Yönetmeliği-Md:10)
34. Rehberlik hizmetleri bürosunun teknik donanımının sağlanması; bu bölümün hizmetin gereği araç-gereç ve malzeme ile donatılması; (Millî Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği)
35. Mutfak, kantin ve çay ocağının ihtiyacı karşılaması; gıda maddelerinin sağlık kurallarına uygun şekilde muhafaza edilmesi; kantinde onaylı fiyat listesinin öğrencilerin görebileceği bir yere asılması; kantin, çay ocağı, mutfak vb. bölümlerdeki likit gaz tüpleri ile ilgili güvenlik önlemlerinin alınması; kantine ait elektrik, su ve doğalgaz sayaçlarının ayrılması, ayrılması mümkün olmadığı takdirde idarece belirlenecek miktarın üçer aylık dönemlerde Maliye dairesine ödenmesi; kantinin periyodik denetiminin yapılması; (MEB Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığının 17.04.2007 tarih ve 2007/33 sayılı “Okul Kantinlerinin Denetimi ve Uyulacak Hijyen Kuralları” konulu genelge)
36. Kantinde ödeme kaydedici cihazın kullanılması. . (3100 sayılı Katma Değer Vergisi Mükelleflerinin Ödeme Kaydedici Cihazları Kullanmaları Mecburiyeti Hakkında Kanun)

Pansiyonlu Okullarda

(2698 sayılı MEB'e Bağlı Okul Pansiyonları Kanunu ve 30.10.1983 tarih ve 18206 sayılı R.G.de yayımlanan MEB'e Bağlı Okul Pansiyonları Yönetmeliği)

- a. Yönetici ve etüt odaları, yatakhane, yemekhane, kiler, ambar-depo ve revirin ihtiyacı karşılama durumu;
- b. Gıdaların sağlık kurallarına uygun saklanması;
- c. Mutfağın, mekân ve donanım itibariyle sağlık koşullarına uygun olması;
- d. Çamaşırhane ve banyo ortamının yeterli olması;
- e. Yatakhanelere öğrencilerin sınıf ve yaş gruplarına göre yerleştirilmesi, kimlik kartlarının yatak başlarına asılması;
- f. Öğrenci dolaplarının düzenli, yatak takımlarının temiz olması;
- g. **Yemek numunelerinin saklanma sürelerine uyulması;** (Tarım ve Köyişleri Bakanlığının 26.09.2008 tarih ve 27009 sayılı R.G.de yayımlanan "Gıda Güvenliği ve Kalitesinin Denetimi ve Kontrolüne Dair yönetmelik)

hususları değerlendirilir.

B. YÖNETİM ÇALIŞMALARI

Bu bölümün denetiminde; okullarda tutulması gereken defter, dosya ve diğer belgelere ilişkin, yazım, dosyalama çalışmalarının usulüne göre yerine getirilmesi; görevlerin mevzuatına göre yapılması hususları üzerinde durulacaktır.

a) Yazı işleri

1. Evrak kayıt ve dosyalama işlerinin yapılması;
2. Yazışmalarda, resmî yazışma ve yazım kurallarına uyulması; (Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelik);
3. Gizli yazılar ile sivil savunma dosyalarının tutulması; (MEB. Savunma Sekreterliği-07.05.1996 -747 sayılı yazı);
4. İstatistiki bilgilerin güncellenmesi; (Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği Md:77,83; MEB-Strateji Geliştirme Başkanlığının 15.09.2008 tarih ve 2008/63 sayılı Genelgesi);
5. Brifing dosyasının güncellenmesi;
6. **Okulun web sayfasının, Millî Eğitim Bakanlığı İnternet WEB Sitesi Genel Kuralları doğrultusunda hazırlanması ve okulu tanıtıcı bilgilere de yer verecek şekilde genel durumunu yansıtması ve güncellenmesi;** (Millî Eğitim Bakanlığı İnternet WEB Sitesi Genel Kuralları, MEB Personel Genel Müdürlüğü çıkışlı 28/02/2007 tarih ve 12082 sayılı "Eğitim Kurumlarını Tanıtıcı Bilgiler" konulu yazısı)

b) Öğrenci İşleri

(MEB-Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 05.11.2008 tarih ve 2008/76 sayılı “e-okul Sisteminin Ortaöğretim Okullarında da Uygulanması” konulu Genelgesi ve ekinde yer alan Uygulama Esasları; MEB e-okul Kullanım Kılavuzu; e-okul Ortaöğretim Kurumları Kullanım Kılavuzu)

1. Kayıt ve nakil işlemlerinin, okulun tür ve özelliği ile varsa özel yönetmeliğine göre yapılması;
2. Lozan antlaşmasında tanımlanan azınlıklar dışında okullara öğrenci kaydının yapılmaması; (Özel Öğretim Kurumları Kanunu Md:5/b)
3. Derslere “ kayıtsız-dinleyici” sıfatıyla katılanların bulunmaması;
4. Okuma çağını aşmış yetişkinlerin okula devam etmemesi;
5. Anne, baba veya vasileri il dışında olanların kayıtlarının ne suretle yapıldığı, bu gibi öğrencilerin nasıl barındırıldıkları, bunların sayısı ve azınlık dilini ne ölçüde bildiklerinin tespit edilmesi;
6. Resmi Türk okullarının ara sınıflarından azınlık okullarına gelen veya azınlık okullarından resmi okullara giden öğrenciler için yapılan işlemlerin mevzuatına uygun olması;
7. e-okul siteminde öğrenci iş ve işlemlerinin yerine getirilmesi.
8. Kayıt ve nakil işlemlerinin, okulun tür ve özelliği ile varsa özel yönetmeliğine göre yapılması;
9. Künye defteri ile öğrenci gelişim dosyalarına gerekli bilgilerin işlenmesi;
10. Öğrencilerin başarı durumları ve kız-erkek sayıları dikkate alınarak şubelere dengeli dağıtılması;
11. Geç kalma ve devamsızlık kayıtlarının tutulması; günlük yoklama fişleri ile devam-devamsızlık kayıtları arasında uyumun olması; **öğrencinin devamsızlığının velisine yapılacak tebligat işleminin, normal posta ile veya bilişim araçları ile yapılması;** (MEB Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği, Md: 28);
12. Not çizelgeleri, diploma, diploma defteri, tasdikname, tasdikname defteri, geçici mezuniyet belgesi ve öğrenim belgelerinin düzenlenmesi; (Bilgisayar ortamında tutulan sınıf geçme vb. belgelerin örneğine uygun olması ve çıktılarının onaylanıp saklanması); (2486 ve 2593 sayılı Tebliğler Dergileri;- Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı çıkışlı basılı evrak örnekleri);
13. **Öğrenci başarısını gösterir notların e-okul sistemine zamanında girilmesi; not çizelgeleri, dönem not cetveli ile sınıf geçme defterlerindeki notların uyumlu olması;**
14. **Seçmeli dersler ile ilgili iş ve işlemlerin mevzuatına uygun yapılması; seçmeli derslerin belirlenmesinde, öğrenci, öğretmen ve veli görüşlerinin dikkate alınması;**

15. Beden Eğitimi dersinde sağlık durumları veya engelleri nedeniyle derse veya bazı etkinliklere katılamayacak durumda olan öğrencilere ilişkin işlemlerin yürütülmesi; (Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği-Md:27/b)

16. Burslu öğrencilere ödemelerin zamanında yapılması;

17. Okulla ilişkisi kesilenlerin ilgili yerlere zamanında bildirilmesi;

18. Okulda; şiddet, saldırganlık vb risk faktörlerinin belirlenmesi, önlenmesi ve bunlarla mücadele edilmesi amacıyla çalışma ekibinin oluşturulması, eylem planının hazırlanarak milli eğitim müdürlüğüne gönderilmesi ve çalışmaların bu doğrultuda gerçekleştirilmesi; (2006/26 sayılı Genelge; Eğitim Ortamlarında Şiddetin Önlenmesi Ve Azaltılması Strateji ve Eylem Planı-2006-2011)

19. Öğrenci disiplin olayları bilgi toplama formunun hazırlanarak milli eğitim müdürlüğüne gönderilmesi; (Ödül ve Disiplin Yönetmeliği- Md:26)

c) Personel İşleri

1. Yönetici ve öğretmenlerin 5580 sayılı Özel Öğretim kurumları Yönetmeliğinin 32. maddesinde yer alan :

a. Türkçe ve Türkçe kültür dersi öğretmenleri, 20/5/1955 tarihli ve 6581 sayılı Kanun hükümlerine göre il millî eğitim müdürlüğünün teklifi, valiliğin onayı ile en fazla 5 yıl süre ile Bakanlığın görüşü alınarak görevlendirilirler. Bu öğretmenlerin görev süreleri, Bakanlığın görüşü alınarak valilikçe birer yıllığına uzatılabilir, bunlardan birinin il millî eğitim müdürlüğünce teklif edilmesi ve Bakanlıkça uygun görülmesi hâlinde valilikçe müdür başyardımcısı olarak atanır.

b. Azınlık okullarının bir kısmında kültür anlaşmaları gereğince veya mütekabiliyet esasına göre Bakanlıkça evrakı incelenmek ve uygun görülme kaydıyla yabancı uyruklu öğretmenlere de görev verilebilir.

c. Okullarda görevlendirilecek diğer yönetici ve öğretmenler, benzeri resmî okullarda öğretmenlik yapma şartlarını taşıyanlar arasından seçilir.

d. Okul müdürü; kurucu veya kurucu temsilcisinin, diğer yönetici ve öğretmenler ise okul müdürü ve müdür başyardımcısının ortak teklifleri ile valilikçe atanır.

e. Okullarda görevlendirilecek Türkiye Cumhuriyeti uyruklu öğretmenlerin, Türkçeyi bilmeleri, doğru ve düzgün kullanmaları şarttır. Gerek görüldüğü hâllerde bu öğretmenler Türkçeden sınava tabi tutulur.

hususlarına uygun olarak görevlendirilmesi;

2. Görevli yönetici ve öğretmenlerin, atanmalarına esas olan çalışma izin onaylarındaki haftalık ders saati sayılarına ve branşlarına uygun çalıştırılması;

3. Ders dağıtım çizelgesinin hazırlanması ve ilgili makama zamanında gönderilmesi;

4. Özlük dosyalarının “Özlük Dosyası Devamlı Talimatı”na göre düzenlenmesi; ([Devlet Memurları Sicil Yönetmeliği; Genelge: 2005/41](#))
5. Devam-devamsızlık defterinin tutulması; personel sicil defterinde tutulan bilgiler ile izin kayıtlarının İLSİS ortamına işlenmesi.
6. Her öğretim yılı başında ve personel değişikliğinde çalışanlar arasında yazılı iş bölümünün yapıpılgililere tebliğ edilmesi;
7. Personelin ödül ve ceza işlemlerinin yürütülmesi;
8. Herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna bağlı olmadan çalışan ücretli, sözleşmeli öğretmen ile personelin sigorta ve vergi kesintilerinin yapılması; emekli olup da çalışan personelden “Sosyal Güvenlik Destek Primi”nin kesilmesi; ([5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu- Geçici Madde: 14](#))
9. Ders saati ücretli görevlendirilen öğretmenlerin, ders saati sayılarının uygun olması; ([Millî Eğitim Bakanlığı Yönetici ve Öğretmenlerinin Ders ve Ek Ders Saatlerine İlişkin Karar-Madde:9](#))
10. Kantinde ve mutfakta çalışanların, gerekli çalışma belgesine sahip olması ve periyodik sağlık kontrollerinin yaptırılması; ([MEB Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığının 17.04.2007 tarih ve 2007/33 sayılı “Okul Kantinlerinin Denetimi ve Uyulacak Hijyen Kuralları” konulu genelge](#))
11. Nöbet görevlerinin yerine getirilmesi;
12. Yönetici, öğretmen ve diğer personelin kılık-kıyafetleri hususunda ilgili yönetmelik hükümlerine uyulması; ([Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Çalışan Personelin Kılık ve Kıyafetine Dair Yönetmelik](#))
13. Yabancı uyruklu öğretmen çalıştırılması halinde, görevlendirilmeleri ve çalışma izinleri ile ilgili olarak Milli Eğitim Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı izin onaylarının alınmış olması; ([Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanununun Uygulama Yönetmeliği–Md:5](#))
14. Personelin kendilerine verilen işler dışında başka işler yapmaması;

d) Hesap İşleri

1. Okul malî bütçesinin yapıpılgilili makama sunulması;
2. Öğretmen ve personele yapılan ödemelerle ilgili kayıtların okul kadrosuna ve konuya ilişkin belgelerin de özel yönetmeliğinde belirtilen örneklere uygun olması;
3. Ek ders ücret onayının alınması, aylık puantaj cetvelinin hazırlanması ve ek ders ücretlerinin ödenmesi;
4. Ders dışı eğitim çalışmaları kayıtlarının tutulması;
5. Varsa ana sınıflarının gelir ve gider muhasebesinin yürütülmesi;

6. Emeklilik işlemlerine ilişkin belgelerin düzenlenmesi;

e) Pansiyon İşleri

(2698 sayılı Okul Pansiyonları Kanunu; 30.10.1983 tarih ve 18206 sayılı R.G.de yayımlanan MEB'e Bağlı Okul Pansiyonları Yönetmeliği)

1. Nöbetçi öğretmen, belletici ve ambar memurunun görevlendirilmesi; görevlerini yerine getirmesi;
2. Pansiyonla ilgili defter, çizelge ve dosyaların tutulması; (Okul Pansiyonları Yönetmeliği-Md:40)
3. Öğrencilerin ders ve etüt dışı zamanlarının değerlendirilmesi için, özel yetenek ve istekleri doğrultusunda plânlama yapılması;
4. Günlük yemek tabelalarının, öğrencilerin kalori ihtiyacı ve istekleri dikkate alınarak hazırlanması; (Okul Pansiyonları Yönetmeliği-Md:34)
5. Ambar kontrol işlemlerinin gerçekleştirilmesi;
6. Hasta kayıt, revir ve ilaç dağıtım defterlerinin işlenmesi; kullanım süresi dolmuş ilaçlar için önlem alınması;
7. Giyim, kırtasiye ve öğrenci harçlıklarının dağıtılması ve bunlara ilişkin kayıtların tutulması; (Okul Pansiyonları Yönetmeliği M40/g)
8. Paralı yatılı öğrenciler ile ücretle yemek yiyenlerden ücretlerinin tahsil edilmesi ve saymanlığa yatırılması; (Okul Pansiyonları Yönetmeliği)
9. Yatılı öğrencilerin evci çıkma işlemleri ve takibinin yapılması;
10. Öğrenci etütlerin planlanması ve yapılması;
11. Çamaşır yıkama ve banyo hizmetlerinin planlı bir şekilde yerine getirilmesi;

f) Okul Aile Birliği

1. Okul-aile birliği kurullarının oluşturulması ve çalıştırılması; (MEB Okul-Aile Birliği Yönetmeliği-Md:9-14)
2. Gelir ve gider işlemlerinin yürütülmesi; (Millî Eğitim Bakanlığı Okul-Aile Birliği Yönetmeliği - Md:15-19)
3. Okul-Aile birliğine ait tüm harcamaların, belge tarih ve numaraları belirtilerek ve karar defterine yazılarak karar altına alınması ve harcamaların buna göre yapılması;

4. Yönetim kurulu tarafından hazırlanan yıllık tahminî bütçe ile yıl sonu malî raporunun hazırlandığında; tutulan gelir-gider kayıtlarının ise üçer aylık aralıklarla okul ilân panosundan duyurulması; (Millî Eğitim Bakanlığı Okul-Aile Birliği Yönetmeliği - Md:19)
5. Yönetim Kurulunca defter, dosya ve belgelerin usulünce tutulması; (MEB Okul-Aile Birliği Yönetmeliği-Md:20)
6. Okul-aile birliği tarafından kurullara/ komisyonlara gerekli görevlendirmelerin yapılması;
  - ✓ Yönetim kuruluna (4) veli; öğrenci mevcudu yüzün altında olan okullarda (3) veli; (Millî Eğitim Bakanlığı Okul-Aile Birliği Yönetmeliği - Md:12)
  - ✓ Denetleme kuruluna (2) asil (2) yedek veli, (Millî Eğitim Bakanlığı Okul-Aile Birliği Yönetmeliği - Md:14)
  - ✓ Okul zümre başkanları kuruluna (2) veli,(Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Bölgeleri ve Eğitim Kurulları Yönergesi-Md:14)
  - ✓ Kütüphane kaynaklarının tespiti ve seçimi komisyonuna (1) veli, (MEB Okul Kütüphaneleri Yönetmeliği–Md:10)
  - ✓ Okul öğrenci ödül ve disiplin kuruluna (1) veli, (MEB Orta Öğretim Kurumları Ödül Ve Disiplin Yönetmeliği–Md:20)
  - ✓ Sosyal etkinlikler kuruluna (2) veli, (MEB İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği -Md:8)vb. seçilmesi;

C. ÖĞRETMENLER KURULUNUN ÇALIŞMALARI

Bu bölümde; okulun diğer süreçlerini etkileyen öğretmenler kurulu sürecinin irdelenmesi, eğitim-öğretim faaliyetlerinin düzenli bir şekilde yürütülmesi, okulun düzen ve disiplini, öğrencilerin yetiştirilmesi ve yönlendirilmesi hususları dikkate alınır.

Öğretmenler kurulu toplantılarında:

1. Türkiye Cumhuriyeti uyruklu müdür başyardımcısı ile Türkçe ve Türkçe kültür dersleri öğretmenlerinin, okulda yapılan bütün öğretmenler kurulu toplantılarına katılması;
2. Azınlıkların kendi dilleri ile okuttukları derslerin öğretmenlerinin kendi aralarında toplantılar yapması ve bu toplantılarda alınan kararların amaca uygun olması;

3. Genel öğretmenler kurulu toplantıları dışında, Türkçe ve Türkçe Kültür Dersleri öğretmenlerinin de ayda bir defa müdür başyardımcısının başkanlığında toplanarak, değerlendirme yapması; bu değerlendirmelerde, Türkçe eğitimi, yazı eğitimi, Türkçenin doğru konuşulması, dersler vasıtası ile genel kültürün dengi resmi okullardaki düzeyde verilmesi; derslerde, Atatürk ilke ve inkılâplarının ağırlıklı olarak işlenmesi hususlarının görüşülmesi;
4. Gündemin önceden belirlenip öğretmenlere duyurulması;
5. Önceki toplantılarda alınan kararların uygulama sonuçlarının değerlendirilmesi;
6. Görüşmelerin tutanaklara ayrıntılı olarak yansıtılması, görüşme sonuçlarının karara bağlanması;
7. Çeşitli nedenlerle toplantıya katılamayanların, alınan kararlardan haberdar olabilmesi için tutanağı okuması ve imzalaması;
8. Toplantı tutanaklarının, geciktirilmeden Türkçe dil ve imla kurallarına uygun, açık ve anlaşılır şekilde yazılıp, ilgililere imzalatılarak onaylanıp dosyalanması; müsvedde tutanaklarının imza işlemi tamamlanana kadar saklanması;
9. Alınan kararların, öğrenci merkezli eğitim anlayışı içinde öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve yeteneklerini ön plânda tutacak yönde olması;

a) Öğretim Yılı Başında Yapılan Toplantılarda

1. Eğitim-öğretimle ilgili kanun (Anayasa, 1739, 5580 vb.), yönetmelik ve yönergelerin yönetici-öğretmen ve öğrencileri ilgilendiren bölümlerinin; okulun kuruluş amaçlarının; eğitim-öğretim-yönetimle ilgili önemli görülen genelge ve yazıların okunup açıklanması;
2. Atatürk inkılâp ve ilkelerinin öğretim esasları ile öğretim programlarında yer alması gereken Atatürkçülükle ilgili konulara derslerde yer verilmesi hususlarının açıklanması; (2104 ve 2488 sayılı Tebliğler Dergisi)
3. Önceki yıla ait eğitim-öğretim ve yönetim çalışmalarının değerlendirilmesi; bunların sonuçlarından yararlanılarak, yeni ders yılında daha verimli çalışmalar yapılmasına esas teşkil edecek görüşmelere yer verilip, kararlar alınması;
4. Okulun işleyişi ile ilgili hususların ele alınıp görüşülmesi;
  - ✓ Zaman çizelgesinin açıklanması;
  - ✓ Okulda yapılan sosyal ve kültürel etkinlikler ile okulun, çevrenin bir kültür merkezi konumuna gelebilmesi için yapılacak faaliyetlerin görüşülmesi;
  - ✓ Derslere giriş-çıkışlarda dikkat edilecek hususlar;
  - ✓ Öğretmenlerin izin-rapor işlemleri;
  - ✓ Derslerde öğrencilerin yoklamalarının yapılması;
  - ✓ Ders defterlerine işlenen konuların ayrıntılı yazılıp imzalanması;
  - ✓ Gezi-gözlem inceleme ve deney raporlarının hazırlanması;
  - ✓ Not çizelgelerinin kullanılması;
  - ✓ Öğretmen-veli toplantılarının yapılması;

- ✓ Okulun tertip-düzen ve temizliğinde izlenecek ortak prensipler;
  - ✓ Okulun açılış programı ile ilgili görüşmeler;
  - ✓ Bayrak törenlerinin yapılışında izlenecek yol;
  - ✓ Öğrencilerin derse hazırlıklı gelmeleri ve ders işlenişı ile ilgili hususların görüşülmesi; vb.
5. Okulun son genel denetim raporunda/tebliğinde belirtilen noksanların giderilme durumunun değerlendirilmesi;
  6. Yerel, ulusal ve uluslararası yapılan sınav ve yarışma sonuçlarının değerlendirilmesi, ders bazında üniversite sınav sonuçlarının değerlendirilmesi;
  7. İstenen başarı düzeyine ulaşamayan öğrencilerin yetiştirilmesi için alınacak önlemler,
  8. Öğrencilerin başarı, devam ve devamsızlık, ödül ve disiplin durumlarının değerlendirilmesi,
  9. Yapılacak proje çalışmaları,
  10. Okulun özelliğine göre gerekli olan komisyon ve kurullara üye seçimi ile sınıf rehber öğretmenlerinin belirlenmesi;
    - ✓ Okul-Aile Birliğı yönetim kuruluna birer asil ve yedek olmak kaydıyla (1) müdür yardımcısı, (1) öğretmen; (Okul-Aile Birliğı Yönetmeliğı- Md:,11,12)
    - ✓ Okul Spor Kulübü yönetim kuruluna (3) asil (3) yedek üye; (Okul Spor Kolları Yönetmeliğı Md:11)
    - ✓ Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yürütme komisyonuna Sınıf/Şube rehber öğretmenlerinden her sınıf seviyesinden (1)'er öğretmen, (Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliğı-Md:45)
    - ✓ Okul Seçim Kurulu Başkanlığına (1) öğretmen, sandık kuruluna (1) öğretmen, (Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Yönergesi-Md:9,10)
    - ✓ Kitap sayısı 3000'i aşan ve kütüphane memuru bulunmayan okullarda (1) öğretmen, (Okul kütüphaneleri Yönetmeliğı- Md:7)
    - ✓ Okul öğrenci ödül ve disiplin kuruluna (2) asil (3) yedek öğretmen, (Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliğı -Md:34,35).
    - ✓ Onur Kurulu Başkanlığı'na (1) öğretmen, (Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliğı-Md:31).
    - ✓ Anadolu Liselerinde "Kontenjan Tespit ve Nakil Komisyonu"na (1) öğretmen, (And.Lis.Yönt.Md:7);
    - ✓ "Okul Kantini Denetim Komisyonu" na (1) öğretmen (tercihen sağlık bilgisi/biyoloji branşından); (MEB Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığının 17 Nisan 2007 tarih ve 2007/33 sayılı Genelgesi)
    - ✓ Muayene ve kabul komisyonu, (Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğı-Md:44, 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ile 5/1/2002 tarihli ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmesi Kanunu)

- ✓ Kontenjan belirleme kayıt-kabul ve nakil komisyonu, ([Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği-Md:45](#))
  - ✓ Sınav komisyonu, ([Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği-Md:46](#))
seçilir/görevlendirilir.
11. Yurt içi ve yurt dışında düzenlenecek bilimsel, sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif etkinlikler ve yarışmalar,
  12. Okul/kurum ve çevre ilişkileri,
  13. Okulda, yapılabilecek kültürel, sanatsal ve sportif etkinliklere yönelik görüşmelere yer verilerek kararlar alınması;
  14. Sınıf rehber öğretmenleri ile kulüp etkinliklerinde görev alacak danışman öğretmenlerin belirlenmesi; ([Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği](#); [Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği 47/g](#); [Sosyal Etkinlikleri Yönetmeliği-Md:7/a](#))
  15. Okulun genel disiplin durumunun görüşülmesi; yıl içinde davranış notu indirilen öğrencilerin disiplin durumunun ayrı ayrı görüşülmesi; ([Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliği - Md: 18](#))
  16. Öğrencilerin kültür, sanat ve spor alanında aldıkları başarıların, tüm öğrenciler ile velilere ve kamuoyuna duyurulması için yapılması gereken işlemler üzerinde durulması;
  17. Laboratuarlardan, kütüphaneden, spor salonundan, diğer özel dersliklerden ve ders araç-gerecinden öğrencilerin azami ölçüde yararlandırılmasına dair görüşmeler yapılması ve kararlar alınması;
  18. Okulun araç-gereç ve diğer imkânlarının çevre imkânları ile bütünleştirilmesi ve bunların eğitim-öğretim etkinliklerinde kullanılması;
  19. Okul Gelişim Modeli anlayışının benimsenmesi; eğitim-öğretim ve yönetim çalışmalarının, toplam kalite anlayışı ile yürütülebilmesi hususlarında görüşmeler yapılması ve karara bağlanması;
  20. Zümre toplantılarının yapılması, ünitelendirilmiş yıllık plân ve ders plânlarının hazırlanması konularında, okul genelinde uygulama birliğinin sağlanması yönünde kararlar alınması;
  21. Öğrenci devamsızlıklarının önlenmesi ve geç kalan öğrencilerin derse alınma şekli ile ilgili görüşmelerin yapılması; ([Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği-Md:39](#))
  22. Öğrencilere, okul eşyası, ders araç-gereci, makine ve teçhizatın korunması, kullanılması ve bakımı yönünde iyi alışkanlıklar kazandırılması hususunda görüşmeler yapılması;
  23. Öğrencilerin uyması gereken kuralların, onlardan beklenen olumlu davranışların; derslerde, toplantılarda törenlerde ve rehberlik çalışmalarında ve her türlü sosyal etkinliklerde öğrencilerde kazandırılmasına yönelik yapılacak çalışmaların görüşülmesi; ([Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliği -Md:5, 6](#))
  24. Öğretmen, öğrenci ve personelin kılık-kıyafet ve davranışları bakımından uymaları gereken hususlar üzerinde durulması; ([Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Çalışan Personelin Kılık ve Kıyafetine Dair Yönetmelik](#))

25. Öğretmen ve öğrenci nöbet hizmetlerinin aksatılmadan yürütülmesi; ([Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği -Md:31,80](#))
26. Onur belgesiyle ödüllendirilebilecek davranışların belirlenmesi ve belirlenen davranışların okul yönetimince onur kurulu ile okul öğrenci ödül ve disiplin kuruluna bildirilmesi; ([Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliği-Md:9/2](#))
27. Toplum hizmeti çalışmalarının belirlenmesi; ([MEB İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sosyal Etkinlikleri Yönetmeliği-Md:13/c](#))
28. Okul kültürü oluşturulması çalışmaları,

b) İkinci Kanaat Dönemi Başında Yapılan Öğretmenler Kurulu Toplantısında

1. Öğrencilerin birinci dönemdeki başarı durumlarının, derslere göre ayrı ayrı ele alınıp değerlendirilmesi, başarının artırılmasını sağlayıcı kararlar alınması;
2. Okulun genel disiplin durumu, kulüp etkinlikleri ile rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerine ait çalışmaların değerlendirilmesi;
3. Okulun genel işleyişine ait diğer çalışmaların değerlendirilmesi;

c) Öğretim Yılı Sonunda Yapılan Toplantıda

1. Öğretim yılının genel bir değerlendirilmesinin yapılması; öğretim yılı boyunca alınan kararlar ve bunların uygulama sonuçlarının değerlendirilmesi;
2. Okulun, sınıf, şube ve derslere göre istatistikî bilgilerden faydalanılarak başarı durumunun değerlendirilmesi; başarıyı olumsuz yönde etkileyen hususlar üzerinde durularak ulaşılan sonuçlara göre gelecek öğretim yılı çalışmalarına ışık tutacak kararlar alınması;
3. **Okulun genel disiplin durumunun görüşülmesi; cezaların öğrenci dosyalarından (e okul kayıtarından) silinmesi ve velilerine bildirilmesi hususlarının görüşülmesi;** ([Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliği - Md: 19](#))
4. Rehberlik ve psikolojik danışma servisi ve sınıf öğretmenliği ile sosyal etkinlik raporlarının kurula sunulması ve değerlendirilmesi;
5. Okul birincisinin seçilmesi; ([Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği-Md:38](#))
6. Öğrenci devam-devamsızlık durumlarının görüşülmesi;
7. Okul idaresine teslim edilmesi gereken not defteri, yazılı kağıdı, sosyal etkinlik ve sınıf öğretmenliği dosyaları ile ders kesim raporlarının alınması;
8. Okul Gelişim Yönetim Ekibi tarafından hazırlanacak raporun değerlendirilmesi;

9. Bünyesinde anasınıfı bulunan okullardaki okul öncesi çocukların kayıtları için “Seçici Komisyon” a iki öğretmenin seçilmesi; (Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği-Md:11)

d) Sınav Öncesinde Yapılan Öğretmenler Kurulu Toplantısında

1. Sınavla ilgili mevzuatın gözden geçirilerek uyulması gerekli hususların görüşülmesi;
2. Ortalama yükseltme ve sorumluluk sınavlarında, sınav komisyon üyesi ve gözcü olarak görev alan öğretmenlere görevlerinin duyurulması;
3. Öğretmen, öğrenci ve diğer personelin kılık kıyafet ve davranışları bakımından uymaları gereken hususlar üzerinde durulması;

D. ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

Bu bölümde, hazırlık, uygulama, ölçme-değerlendirme ve geliştirme çalışmaları ile öğrencilere gerekli davranış değişikliklerinin kazandırılıp-kazandırılmadığı; öğrencilerin yaşam için gerekli temel bilgileri ve becerileri edinme, kavramlar arasında ilişki kurma, problem çözme, bilimsel düşünme ve karar verme gücüne sahip olmaları konusunda çalışmalara gereğince yer verilip verilemediği; öğretim etkinliklerinin öğrenci merkezli olup olmadığı hususları göz önünde bulundurulmalıdır.

1. Bakanlıkça onaylanmış yönetmeliğinin ve programının uygulanması; (Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği Md: 53)
2. Azınlık diliyle okutulan kitapların Bakanlıkça onaylanması; (Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği Md: 53)
3. Türkçe, Türk Dili ve Edebiyatı, Türkçe kültür dersleri kitaplarının ilgili birimce kabul edilen kitaplar arasından seçilmesi; (Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği Md: 53)
4. Türk uyruklu azınlık öğretmenleri, kontenjan öğretmenleri ile 6581 sayılı Kanun gereği görevlendirilenlerinin statülerine uygun olması;
5. Azınlık diliyle okutulan dersler ile Türkçe, Türkçe Kültür Dersleri ünitelendirilmiş yıllık plânlarının, Bakanlıkça onaylanmış programlara ve ilgili derslerin öğretim programlarına uygun hazırlanması; (Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği Md: 53)
6. Türkçe ve Türkçe Kültür derslerinin haftanın bütün günlerine dağıtılması;
7. Türkçe, Türk Dili ve Edebiyatı, Türkçe Kültür dersleri öğretmenlerinin, Türkçeyi kullanma, sevdirmeye, Türk Tarihi ile Türk Kültürüne vakıf olma bakımlarından yeterli olması; aralarında gerekli iş birliği ve çalışma ahenginin bulunması; Türk Kültürünü,

- Tarihini, Sanat ve Edebiyatını işlemede ve benimsetmede olumlu ve etkili bir ortamın yaratılması;
8. Azınlık diliyle ders veren öğretmenlerin, Türk öğretmenler ile olan insanî ve meslekî ilişkileri, bu öğretmenlerin yaptıkları ders içi ve ders dışı çalışmalarının kapsamı; azınlık diliyle okutulan şarkıların konuları ile inceleme gezilerinin yer ve amaçlarının belirlenmesi;
  9. Yazılı ve sözlü sınavların aynı zamanda öğrencilerin Türkçeyi daha zengin ve doğru olarak kullanabilmeleri amacına dönük olması;
  10. Okul kitaplığında, Türk Kültürü, Sanatı ve Edebiyatı ile ilgili yeter sayıda eser bulunması;
  11. Kitaplıkta millî birliğe aykırı telkin ve tesirleri ihtiva eden yabancı dilde yazılmış eserlerin olmaması;
  12. Seçmeli derslerden, benzeri resmi okullarda okutulmayanların öğretim programlarının hazırlanıp, onayının alınması;
  13. Türkçe derslere karşı öğrencilerin ilgi ve yakınlık derecesi, yapılan inceleme gezilerinde Türk Kültürü, Sanatı, Tarihi ve Edebiyatının canlı örneklerle tanıtılması ve benimsetilmesi hususunun ön plânda tutulması;
  14. Derslerde şehir ve yer adlarının, kabul edilen resmi şekliyle söylenmesi;
  15. Öğrencilere; ortak ve millî kültürün sevdirmesi, benimsetilmesi ve bu suretle, onların iyi birer Türk vatandaşı olarak yetiştirilmesi;

a) Hazırlık Çalışmaları

Öğretim Yılı Başı Zümre Toplantılarında;

(Ortaöğretim Kurumları yönetmeliği-Md:36)

Öğretim Yılı Başı Zümre Toplantılarında;

1. Öğretmenlerin, kurulun ilk toplantısında kendi aralarından birini, o öğretim yılı için zümre başkanı olarak seçmesi,
2. Bir önceki toplantıya ait zümre kararlarının uygulama sonuçlarının değerlendirilmesi ve uygulamaya yönelik yeni kararların alınması,
3. Eğitim ve öğretim ile ilgili mevzuat, Türk Millî Eğitiminin genel amaçları, okulun kuruluş amacı ve ilgili dersin programında belirtilen amaç ve açıklamaların okunarak planlamanın bu doğrultuda yapılması,
4. Öğretim programlarında yer alması gereken Atatürkçülikle ilgili konular üzerinde durularak çalışmaların buna göre planlanması, (2104–2488 sayılı Tebliğler Dergisi)

5. Öğretim programında belirtilen kazanım ve davranışlar dikkate alınarak derslerin işlenişinde uygulanacak öğretim yöntem ve teknikleri ile bunların uygulama şeklinin belirlenmesi,
6. Ünite veya konu ağırlıklarına göre zamanlama yapılması, ünitelendirilmiş yıllık planlar ve ders planlarının hazırlanması, uygulanması ve değerlendirilmesine ilişkin hususların görüşülmesi; ([Eğitim ve Öğretim Çalışmalarının Plânlı Yürütülmesine İlişkin Yönerge – 2551 ve 2575 Sayılı Tebliğler Dergisi](#))
7. Diğer zümre veya bölüm öğretmenleriyle yapılacak iş birliği esaslarının belirlenmesi,
8. Bilim ve teknolojideki gelişmelerin, derslere yansıtılmasını sağlayıcı kararlar alınması,
9. Derslerin daha verimli işlenebilmesi için ihtiyaç duyulan kitap, araç-gereç ve benzeri öğretim materyalinin belirlenmesi, ([Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Bölgeleri ve Eğitim Kurulları Yönergesi-Md.19; Okul Kütüphaneleri Yönetmeliği-Md:15](#))
10. Okul veya kurum ve çevre imkânlarının değerlendirilerek, yapılacak deney, proje, gezi ve gözlemlerin planlanması,
11. Öğrenci başarısının ölçülmesi ve değerlendirilmesinde ortak bir anlayışın, birlik ve beraberliğe yönelik belirleyici kararların alınması,
12. Öğrenci merkezli öğrenmenin bir gereği olarak, öğrencinin sınıftaki rolü ve etkinliği konusunda uygulanabilir kararların alınması;
13. Öğrenci başarısını ölçme-değerlendirmede, (test, uygulamalı sınav v.b.) birlik-beraberliği sağlayıcı esaslar üzerinde durulması, uygulama birliği sağlayıcı kararlar alınması; Ortak sınavların plânlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi hususlarının karara bağlanması; ([Test puanlarının nota çevrilmesi-1920 sayılı Tebliğler Dergisi; Orta Öğretim Kurumları Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği-Md:20](#))
14. Uygulamalı nitelikteki derslerin (Resim, Müzik, Beden Eğitimi, Uygulamalı Meslek Dersleri v.b.) değerlendirilmesinde dikkate alınacak hususların tespit edilmesi; sınavların şekil, sayı ve süresi ile ürün değerlendirme kriterlerinin ve puanlarının belirlenmesi; ([Orta Öğretim Kurumları Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği-Md:18](#))
15. Sözlü sınav puanı sayısının belirlenmesi; ([Orta Öğretim Kurumları Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği-Md:21](#))
16. Öğrencilere verilecek ödev/proje konularının belirlenmesi; konularının öğretim programlarına uygun olması, öğrencilerin ihtiyaçları, yetenekleri, çevre ve okul şartlarının göz önünde bulundurulması; ödevlerin/projelerin araştırmayı özendirici olması; ([Öğrencilerin Ders Dışı Eğitim ve Öğretim Faaliyetleri Hakkında Yönetmelik-Md:11; 2300 Sayılı Tebliğler Dergisi](#))
17. Okulun, varsa bölümlerin özelliğine göre yapılacak diğer faaliyetler ile ilgili görüşmelere yer verilmesi;

18. Öğrencilerin hazır bulunuşlukları dikkate alınarak, öğrenmelerini engelleyen eksiklerinin tamamlanması; kapasiteleri doğrultusunda yetişmeleri hususunda gerekli görüşmelere yer verilmesi;
19. Öğrencilerin okul içinde, Öğrenci Seçme Sınavında, ulusal ve uluslararası düzeyde katıldıkları çeşitli sınav ve yarışmalarda aldıkları sonuçlara ilişkin başarı ve başarısızlık durumlarının ders bazında değerlendirilmesi

İkinci Kanaat Dönemi Başında ve Diğer Zamanlarda Yapılan Zümre Toplantılarında;

1. Öğrencilerin birinci kanaat dönemi sonu itibariyle başarı durumlarının-öğrenci davranış değişikliklerinin-değerlendirilmesi; başarısızlık sebeplerinin araştırılması ve başarılarının yükseltilmesi yönünde gerekli görüşmelerin yapılması;
2. Öğretim programlarının uygulanmasında karşılaşılan güçlüklerin (mevzuattan, araç-gereç yetersizliğinden, süreden v.b) ele alınıp değerlendirilmesi; bunların giderilmesine yönelik yapılacak çalışmaların belirlenmesi;
3. Ortalama Yükseltme ve Sorumluluk Sınavlarında görev alacak Sınav Komisyonu üyelerinin belirlenmesi; (Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği-Md:45)

Sınıf Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantılarında;

Aynı sınıfın değişik şubelerinde aynı dersi okutan öğretmenler tarafından öğrenci başarı durumlarının değerlendirilmesi; (Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği -Md:35)

Sınıf/Şube Öğretmenler Kurulu Toplantılarında;

1. Aynı sınıfta ders okutan öğretmenlerin, öğrencilerinin çalışma ve eğitim durumları üzerinde görüşme yapması ve gerekli kararları ve tedbirleri alıp uygulaması (Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği -Md:35)
2. İlgili müdür yardımcısı başkanlığında toplanan sınıf öğretmenler kurulunca, tercih sırası da dikkate alınarak hangi öğrencinin, hangi dersten ödev yapacağını belirlenmesi; (Ortaokul ve Orta Öğretim Kurumlarındaki Öğrencilerin Ders Dışı Eğitim ve Öğretim Faaliyetleri Hakkında Yönetmelik Md-12)

b) Uygulama Çalışmaları

1. Zümre toplantılarında alınan kararların yerine getirilmesi ve sonuçlarının değerlendirilmesi;

2. Ünitelendirilmiş yıllık ve ders plânlarının, zümre toplantılarında alınan kararlar doğrultusunda hazırlanması; (Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim ve Öğretim Çalışmalarının Plânlı Yürütülmesine İlişkin Yönerge- 2551 sayılı Tebliğler Dergisi)
3. Öğretim programlarında yer alan konuların/modüllerin ünitelendirilmiş yıllık plânlara aktarılması;
4. Konunun özelliğine uygun öğretim teknik ve yöntemlerinin kullanılması (beyin fırtınası, çember tekniği, tam öğrenme modeli vb.);
5. Öğrencilerin derse hazırlıklı gelmelerinin sağlanması; (Ders Dışı Eğitim ve Öğretim Faaliyetleri Hakkında Yönetmelik-Md:24)
6. Derslerde gerekli olan araç-gereç temin edilerek kullanılması;
7. Öğrencilerin; motive edilmesi, derse karşı ilgilerinin artırılması; öğrendiklerinin sorgulanması;
8. Ders defterlerine, işlenen konuların, yapılan deney-gözlem ve uygulamaların açık şekilde yazılması;
9. Ders öğretmeni tarafından, başarısız öğrencilerle ilgili olarak, yönetici, sınıf öğretmeni, psikolojik danışman ve velilerle görüşülmesi; (MEB-Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü çıkışlı 2002/27 ile Ortaöğretim Genel Müdürlüğü çıkışlı 2006/22 sayılı Genelgeler)
10. Okul Müdürünün; öğretmenlerin performanslarını belirlemek amacıyla öğretmenlerin derslerini izlemesi ve rehberlikte bulunması (Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği: Madde-76/e)

Ayrıca,

Okul Yönetimince;

1. Öğretmen ve öğrencileri ilgilendiren hususların zamanında bildirilmesi;
2. Bakanlıkça gönderilenlerin dışında kullanılan film, kaset, ses bandı, disket, CD, vb. eğitim araç-gereci için gerekli onayın alınması;
3. Haftalık ders programının hazırlanmasında, dersin özelliği, ders saati sayısı vb. hususların göz önünde bulundurulması; (Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği: Madde-12)
4. Günlük zaman çizelgesinin hazırlanması; (Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği:Mad-7)
5. Özel derslik, laboratuvar, kitaplık ve diğer ünitelerden öğrencilerin eşit düzeyde ve azami ölçüde yararlanabilmeleri için gerekli plânlamanın yapılması;
6. Çeşitli sebeplerle yapılamayan derslerin yoğunlaştırılmış programlarla tamamlanması; (Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği-Md:37)
7. Varsa açılan yetiştirme ve hazırlık kurslarının içeriğinin incelenmesi;(Öğrencileri Yetiştirme Kursları Yönergesi-2559; 2580 S.T.D.)

c) Ölçme-Değerlendirme Çalışmaları

1. Ölçme ve değerlendirmede, öğretim programları esas alınması; (Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği-Md:5/1)
2. Yazılı ve uygulamalı sınav sorularının kapsam bakımından; bilginin yanında, öğrencilerin kavrama, uygulama, analiz, sentez ve değerlendirme yapabilme düzeyindeki davranışları/kazanımları ile becerilerini ölçebilecek nitelikte olması; (Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği-Md:5/j)
3. Yazılı ve uygulamalı sınavlar ile ödevlerin/projelerin değerlendirme esasları ile sonuçlarının öğrencilere bildirilmesi; (Ders Dışı Eğitim ve Öğretim Faaliyetleri Hakkında Yönetmelik-Madde:13,19; Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği-Md:18,19,23)
4. Sözlü sınav puanının, öğrencilerin sosyal etkinliklerdeki çalışmaları, derse hazırlıkları, ders içindeki etkinlikleri ve dersle ilgili araştırma çalışmaları değerlendirilerek verilmesi ve öğrencilere duyurulması; (Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği-Md:21)
5. Aynı dersi okutan öğretmenler tarafından; öğrencilerin bilgi seviyeleri arasındaki farklılıkları ortaya çıkarmak için, yeter sayıda ortak sınav yapılması; (Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği-Md:20)
6. Zümre öğretmenleri toplantılarında başarı farklılıklarının görüşülmesi; (Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği-Md:20)
7. Ortalama yükseltme ve sorumluluk sınavlarının usulünce yapılması; (Orta Öğretim Kurumları Sınıf Geçme Ve Sınav Yönetmeliği- Md:42,51,53)

d) Geliştirme Çalışmaları

1. Sınavlardan sonra öğrencilerin hangi konularda ne derece başarılı olduklarının belirlenmesi (**soru analizinin yapılması**); başarısızlık sebeplerinin araştırılıp değerlendirilmesi ve başarıyı artırıcı tedbirlerin alınması; (Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği-Md:19)
2. Öğrenci velileri ve kamuoyunun, okulun amaçları ile eğitim-öğretim etkinlikleri konusunda bilgilendirilmesi; (Özel Eğitim Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü çıkışlı 2002/27 Sayılı Genelge; Ortaöğretim Genel Müdürlüğü çıkışlı 2006/22 sayılı Genelge)
3. Yönetmelikleri gereği bölüm başkanı bulunan okullarda; bölüm başkanlarının, eğitim-öğretim ile ilgili görevlerini yerine getirmesi;
4. Pansiyonlu okullarda öğrenci etütlerinin, öğrenmede verimliliği artıracak düzeyde yapılması; (MEB' na Bağlı Okul Pansiyonları Yönetmeliği-Md:9,10)

5. Mevzuat ve diğer kaynakların bulundurulması;
  6. Öğrenme etkinliklerinde teknolojik imkânlardan yararlanılması;
  7. Bölgesel, ulusal ve uluslararası yarışmalara katılım durumu;
  8. Okul zümre başkanları kurulunun görevlerini yerine getirmesi;
  9. Ders dışı eğitim çalışmalarının hazırlanan programa uygun yürütülmesi;
- vb. hususlar değerlendirilir.

E. EĞİTİM ETKİNLİKLERİ

Bu bölümle ilgili çalışmaların denetiminde; öğrencilerin ilgi ve yetenekleri geliştirilerek, onlara gerekli bilgi, beceri, davranış ve birlikte iş görme alışkanlığı ile güven ve sorumluluk duygusu kazandırılması suretiyle hayata hazırlanmaları; kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğunu paylaşacak, millî birlik ve bütünlük içinde ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmaya katkıda bulunacak ve nihayet toplumun seçkin bir ortağı olma gururunu duyacak şekilde yetiştirilmeleri; eğitim-öğretim faaliyetlerinin düzenli bir şekilde yürütülmesi, düzen ve disiplin içinde öğrencilerin yetiştirilmesi ve yönlendirilmesi hususları dikkate alınır.

a) Rehberlik Çalışmaları

1. Rehberlik ve psikolojik danışma servisinin kurulması ve görevlerini yerine getirmesi; (MEB Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği-Md:43-2524 sayılı Tebliğler Dergisi)
2. Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri okul yürütme komisyonunun oluşturulup çalıştırılması; (MEB Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği-Md: 45,46,47,48)
3. Psikolojik danışmanı bulunmayan eğitim-öğretim kurumlarının rehberlik hizmetleri kapsamındaki sınıf rehber öğretmenliğine ilişkin çalışmalarının rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yürütme komisyonu aracılığıyla rehberlik ve araştırma merkezleriyle iş birliği içinde yapılması; (MEB Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği-Md: 44)
4. Ders yılı başında okul rehberlik ve psikolojik danışma programı ile sınıf yıllık rehberlik planlarının hazırlanması; (MEB Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği-Md:50,51)
5. Rehberlik ve psikolojik danışma servisinde; rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yılsonu çalışma raporunun hazırlanması; (MEB Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği-Md:47,49; 26.05.2005 tarih ve 228 sayılı Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü yazısı)

6. Ders yılı sonunda sınıf rehber öğretmenlerince, sınıfıyla ilgili çalışmalarını, ihtiyaç ve önerilerini içeren raporun hazırlanması; (MEB Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği-Md:51/f)
7. Rehberlik ve psikolojik danışma servisince hazırlanan program ile yürütme plânının birer örneğinin ders yılının başladığı ilk ay içerisinde, yılsonu çalışma raporunun bir örneğinin ise ders yılının tamamlandığı ay içerisinde 'Rehberlik ve Araştırma Merkezine' gönderilmesi; (MEB Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği-Md: 47, 49,50)
8. Sınıf rehberlik programında yer alan kazanımlara yönelik etkinliklerin Sınıf Rehber Öğretmeni ve Psikolojik Danışman (Rehber Öğretmen) işbirliği ve eşgüdümü içinde rehberlik saatinde işlenmesi; gerçekleştirilen etkinliklere ait formlarının uygulanıp değerlendirilmesi; (MEB Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği-Md:11; 02.08.2006 tarih ve 329 sayılı Talim Terbiye Kurulu Kararı İle Kabul edilen İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sınıf Rehberlik Programı)
9. Eğitsel, mesleki ve bireysel rehberlik çalışmalarının yapılması; (MEB Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği-Md:7,8, 9,10)
10. Bireysel ve grup danışmalarının yapılması ve kayıtlarının tutulması; gerektiğinde öğrencilerin ilgili birimlere yönlendirilmesi; (MEB Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği-Md:50)
11. Öğrencilerin yönlendirilme işlemlerinin yerine getirilmesi; bu sürece veli ve ailelerin katılımının sağlanması; (MEB Ortaöğretim Kurumları Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği-Md:10; MEB Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği-Md:13-16)
12. Rehberlik ve psikolojik danışma servisine intikal eden disiplin konularının, Psikolojik Danışman (Rehber Öğretmen) tarafından incelenmesi, konu ile ilgili raporun hazırlanarak okul müdürlüğüne verilmesi; (MEB Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliği-Md:41; MEB Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği-Md:50)
13. Öğrencilerin gelişimleriyle ilgili bilgilerin, öğrenci gelişim dosyalarındaki ilgili bölümlerine işlenmesi; (MEB Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği-Md:50,51)
14. Psikolojik danışman ile sınıf rehber öğretmenlerinin plânlama ve uygulama çalışmalarının uyumu, okul yöneticilerinin bu çalışmalara katkısı;
15. Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinden beklenen verimin alınabilmesi ve öngörülen amaca ulaşılabilmesi için, okul yönetimi, rehber öğretmenler ve velilerin eşgüdüm halinde çalışması; (Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği-Md:8,16,50; 2002/27; 2005/95 ; 2006/22; 2006/26 Sayılı Genelgeler);

16. Okulda öğrencilerin zararlı alışkanlıkların önlenmesi ve öğrencilerin şiddetten korunması amacıyla güvenli ortamın sağlanmasına yönelik koruyucu ve önleyici çalışmaların yapılması; (MEB Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği-Md:18);
17. Okul rehberlik servisinde, disiplin olaylarını azaltma, şiddeti önleme, alana ve mesleğe yönlendirme ve başarının artırılmasına yönelik olarak öğrencilere, öğretmenlere ve velilere bilgilendirici el broşürleri hazırlanması, seminerler düzenlenerek sunumlar yapılması

b) “Okul Öğrenci Ödül ve Disiplin Kurulu”, “Onur Kurulu” ve “Okul Öğrenci Meclisi”

1. Okul öğrenci ödül ve disiplin kurulu oluşturulması ve çalıştırılması; (MEB Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliği-Md:34,38)
2. Onur genel kurulu ile onur kurulunun, oluşturulması ve çalıştırılması; (MEB Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliği-Md:27-33)
3. Okul öğrenci meclisinin oluşturulup çalıştırılması; (Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Yönergesi-Md:26-2564 Sayılı Tebliğler Dergisi)
4. Öğrencilerin korunmasına yönelik çalışmalar yapılması; (MEB Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliği-Md:6)
5. Ödüllendirilecek öğrencilerle ilgili işlemlerin yerine getirilmesi; (MEB Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliği -Md:7-10;)
6. Öğrencilerdeki olumsuz davranışların düzeltilmesi yönünde görüşmeler yapılması ve kararlar alınması; (MEB Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliği -Md:38)
7. Öğrenci ödül ve disiplin kuruluna sevk edilenlere davranışlarına uygun cezaların verilmesi; (MEB Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliği -Md:16,17,19,20)
8. Davranış puanının indirilmesi ve iadesi; (MEB Ortaöğretim Kurumları Ödül Ve Disiplin Yönetmeliği-Md:18)
9. Öğretmenler kurulunda değerlendirmeye esas olmak üzere, okulun genel disiplin durumuna ait yılsonu raporunun hazırlanması; (MEB Ortaöğretim Kurumları Ödül Ve Disiplin Yönetmeliği-Md:38)

c) Sosyal Etkinlikler

1. İstiklal Marşı'nın doğru ve anlamına uygun şekilde söylenmesi; törenlere yönetici, öğretmen (mütekabiliyet gereği Rum okullarında görevli Yunan uyruklu öğretmenler hariç) ve öğrencilerin katılması ve Bayrak Törenlerinin, Türk Bayrağı Kanunu, Türk Bayrağı Tüzüğü ve Sosyal Etkinlikler Yönetmeliğinde belirtilen esaslara uygun ve

- öğrencilerin milli duygularını geliştirecek nitelikte yapılması; (MEB İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği-Md:29; Milli Eğitim Bakanlığı Bayrak Törenleri Yönergesi)
2. Atatürk Haftası, diğer Millî Bayramlar ile belirli gün ve haftaların öğrenci katılımına ağırlık verilerek gerçekleştirilmesi; (MEB İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği -Md:28-30-32)
  3. Tören hazırlama ve uygulama komisyonunun oluşturulması ve çalıştırılması; (MEB İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği - Md:28)
  4. Sosyal etkinlikler kurulunun oluşturulup çalışması; (MEB İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği -Md:8)
  5. Öğrenci kulüplerinin belirlenmesi; (MEB İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği -Md:10)
  6. Danışman öğretmenlerin sosyal etkinlik çalışmalarına rehberlik etmesi; (MEB İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği-Md:15)
  7. Öğrencilerin; ilgi, istek ve yetenekleri göz önünde bulundurularak öğrenci kulüplerine dağılımlarının sağlanması; (MEB İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği -.Md:11,16)
  8. Toplum hizmeti çalışmalarının amacına uygun gerçekleştirilmesi; (MEB İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği -Md:12,13)
  9. Özel yönetmeliği olan, kooperatifçilik, spor ve sivil savunma kulüplerinin mevzuatına göre çalıştırılması; (MEB İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği -.Md:35; S.S. Okul Kooperatifleri Ana Sözleşmesi; Okul Spor Kulüpleri Yönetmeliği; Okullarsa Sivil Savunma Kulübü Kurulması ve Çalışması İle İlgili Esaslar)Gönüllü velilerin sosyal etkinlik çalışmalarına katılımlarının sağlanması;
  10. Kulüp yıllık çalışma plânlarının hazırlanması, ilgili defter ve dosyaların tutulması; (Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği-.Md:7)
  11. Özel yönetmeliği bulunan kulüplerin dışındaki öğrenci kulüplerinde Toplantı Karar Defteri ve Evrak Dosyası tutulması.; (MEB İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği -.Md:33)
  12. Sosyal etkinlik çalışmalarının, “Sosyal Etkinlikler Öğrenci Değerlendirme Formu” ile “Sosyal Etkinlikler Danışman Öğretmen Değerlendirme Formu”na göre değerlendirilmesi ve sonucunun öğrenci dosyasına işlenmesi; (MEB İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği -Md:7)
  13. Tiyatro, sergi, gezi, yarışma vb. faaliyetlere yer verilmesi; gerekli hallerde, faaliyetlerle ilgili onayın alınması; (MEB İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği -Md:20,21)

14. Okulda çıkarılan dergi, gazete ve yıllıklar ile ilgili çalışmaların yürütülmesi; (MEB İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği - Md:24)
15. Öğrencilere; sosyal etkinlikler yoluyla tutumlu olma, milli kaynakları ve çevreyi koruma, okuma, araştırma ve inceleme yapma vb. alışkanlıkların kazandırılması;
16. Deprem, yangın, sel vb. afetlerle ilgili olarak yapılacak bir plânlama doğrultusunda, uzmanlar tarafından yönetici, öğretmen, öğrenci ve personelin bilgilendirilmesi;
17. Öğrencilere, sergi, müze v.b. yerleri gezip-görme, konserleri takip etme, panel, konferans, sempozyum vb. etkinlikleri izleme imkânının sağlanması;
18. Öğrencilerin kılık-kıyafetleri hususunda ilgili yönetmelik hükümlerine uyulması; (Millî Eğitim Bakanlığı İle Diğer Bakanlıklara Bağlı Okullardaki Görevlilerle Öğrencilerin Kılık Kıyafetlerine İlişkin Yönetmelik)
19. Okul öğrenci ödül ve disiplin kurulu, onur kurulu, sosyal etkinlik ve rehberlik çalışmalarında, uyuşturucu ve uçucu madde bağımlılığı ile mücadele konularına yer verilmesi; ilgili makam, uzman kuruluş ve kişilerle işbirliği yapılması; (Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığı çıkışlı 1999/29 ve 1996/76 sayılı Genelgeler)

vb. hususlar değerlendirilir.

F. ÖĞRETMEN DENETİMİ

Bu bölümde, ders denetimi yapılan öğretmenlerin isimleri ve branşlarına yer verilecek ve öğretmene yönelik varsa öneriler belirtilecektir. Ayrıca, alan Denetçilerinin eğitim-öğretime yönelik tespitleri ile Denetçiler tarafından dersleri görülemeyen ancak eğitim-öğretime yönelik çalışmaları incelenen öğretmenlere ait tespitler bir arada değerlendirilerek “öğretmenlerin geliştirilmesi gereken alanlar” yazılacaktır.

Okul denetim grubu dışında öğretmen denetimi için görevlendirilen Denetçiler denetledikleri öğretmenlerin isimlerini ve varsa önerilerini gerekçeleriyle birlikte ilgili denetim grubuna yazılı olarak vereceklerdir. Öğretmen denetimi sonucunda taltif ve tecziyesi gerekenler hakkında “Öğretmen Denetim Rehberi”nde belirtilen usul ve esaslar uyarınca işlemler yürütülecektir.

G. YÖNETİCİ VE PSİKOLOJİK DANIŞMAN DEĞERLENDİRMESİ

“Yönetici ve Psikolojik Danışmanların Yeterlikleri” bölümüne; haklarında denetim raporu düzenlenen-düzenlenmeyen yönetici ve psikolojik danışmanlar yazılacaktır. Ödüllendirme teklifi getirilenler ile soru açılan personelin durumları da bu bölümde açıklanacaktır.

H. GENEL DEĞERLENDİRME

“Genel Değerlendirme” bölümünde; denetim grubunca tespit edilen önemli konular ile mevzuattan kaynaklanan aksamalara ve çözüm önerilerine yer verilecektir.

Denetim sonunda, soruşturmayı gerektiren bir durumun ortaya çıkması halinde, bu durum açıklanacaktır. Yukarıda belirtilen hususların bulunmaması halinde ise bu bölüm açılmayacaktır.

Azınlık Okullarının Denetiminde Faydalı Olabilecek Bazı Mevzuat

1. Lozan Antlaşması (37- 45. maddeler)
2. Türkiye-Yunanistan 20/04/1951 tarihli Kültür Anlaşması
3. Türkiye- Yunanistan 20/12/1968 tarihli Atina Protokolü
4. 6581 Sayılı Azınlık Okulları Türkçe Ve Kültür Dersleri Öğretmenleri Hakkında Kanun
5. 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu
6. Türk Bayrağı Kanunu
7. 5580 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu
8. 5580 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği
9. Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği
10. Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği
11. Millî Eğitim Bakanlığı Kurum Tanıtım Yönetmeliği
12. 26 Temmuz 2002 tarih ve 24827 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan “Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik.
13. Kalorifer Kazanları ve Tesisatları Çalıştırma Bakım Kılavuzu
14. Sivil Savunma ile ilgili Mükellefiyet, Tahliye ve Seyrekleştirme, Planlama ve Diğer Hizmetler Tüzüğü
15. Kamu Binaları, Daire ve Müessesler İçin Sivil Savunma Kılavuzu
16. Sabotajlara Karşı Koruma Yönetmeliği;
17. Çevre Bakanlığının 11/05/2000 tarih ve 2000/11 sayılı “Elektromanyetik Kirlilik” konulu Genelgesi ve İyonlaştırıcı Olmayan Radyasyondan Kaynaklanan Elektromanyetik Alanlardan Halkın Korunmasına Yönelik Yönetmelik

18. Okul Kütüphaneleri Yönetmeliği
19. 3100 sayılı Katma Değer Vergisi Mükelleflerinin Ödeme Kaydedici Cihazları Kullanmaları Mecburiyeti Hakkında Kanun
20. Okul Pansiyonları Yönetmeliği
21. Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelik
22. Millî Eğitim Bakanlığı İnternet WEB Sitesi Genel Kuralları
23. Devlet Memurları Sicil Yönetmeliği
24. Millî Eğitim Bakanlığı Personeli İzin Yönergesi
25. Millî Eğitim Bakanlığı Okul-Aile Birliği Yönetmeliği
26. Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanunun Uygulama Yönetmeliği
27. Taşınır Mal Yönetmeliği
28. Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği
29. Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği
30. Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği
31. Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliği
32. Eğitim ve Öğretim Çalışmalarının Plânlı Yürütülmesine İlişkin Yönerge
33. Öğrencilerin Ders Dışı Eğitim ve Öğretim Faaliyetleri Hakkında Yönetmelik
34. Öğrencileri Yetiştirme Kursları Yönergesi
35. Talim Terbiye Kurulu Kararı İle Kabul edilen İlköğretim ve Ortaöğretim kurumları Sınıf Rehberlik Programı
36. Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği
37. Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Yönergesi

Kaynakça

- Akyüz, Y. (2001). *Türk Eğitim Tarihi*. 8. basım. İstanbul: Alfa Yay.
- Ergin, O. (1977). *Türk Maarif Tarihi 1-2*. İstanbul: Eser Kültür Yayınlar
- Ertuğrul, H. (2002). *Kültürümüzü Etkileyen Okullar*. İstanbul: Nesil Yayınları
- Güler, A. (2000). *Osmanlı'dan Cumhuriyete Azınlıklar*. Ankara: Tamga Yay
- MEB Rehberlik ve Denetim Başkanlığı. (1994). *Azınlık ve Yabancı Okullarının Genel Denetimlerinde Göz Önünde Bulundurulacak Esaslar*. Ankara: MEB Basımevi
- Mutlu, Ş. (2005). *Osmanlı Devleti'nde Misyoner Okulları*. İstanbul: Gökkuşbu Yay.
- Öztuna, Y. (1993). *Büyük Türkiye Tarihi*. İstanbul: Ötüken Yay
- Öztürk, İ. S. (2004). *Mondros, Sevr ve Lozan Antlaşmaları*. Ankara: ATO. Yay.
- Taş, K. Z. (2005). *20. Yüzyılın başında Güneydoğu Anadolu'daki Azınlık/Ermeni Okulları*. Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi Yıl 3 Sayı 6
- <http://www.mfa.gov.tr/bati-trakya-turk-azinligi.tr.mfa> (11./07/1009)
- <http://www.tdk.org.tr/TR/SozBul.aspx?F6E10F8892433CFFAAAF6AA849816B2EF05A79F75456518CA> (07/07/2009).

BÖLÜM

3

**ULUSLAR ARASI OKULLAR
DENETİM REHBERİ**

DÜNYADA ULUSLAR ARASI OKULLARIN DOĞUŞU

Eğitim sistemlerindeki farklılıklar uzun zaman eğitim meseleleri konusunda etkili uluslararası karşılıklı değişimde önemli dezavantajlardan birini oluşturmuştur. Birinci dünya savaşından sonra artış gösteren aile hareketliliği nedeniyle bu durumdan mağdur olan çocukların varlığı, sorunu daha belirgin hale getirmiştir. Bir ulusun ihtiyaçlarına göre oluşturulmuş olan öğretim programı ve metodlar, uluslararası bir topluluğun ihtiyaçlarına cevap vermekten uzaktır. Bu nedenle savaş sonrası yıllarda dünyanın farklı yerlerinde genellikle uluslararası okul adı altında bu tür topluluklar için farklı okullar kurulmuştur. Bu okulların dünyada kurulan ilki Cenevre yönetimi ve Milletler Cemiyeti arasındaki bir sözleşmeye dayalı olarak 1925 yılında uluslararası topluluğun ilk ve ortaöğrenim ihtiyaçlarına cevap vermek amacıyla kurulmuş olan Cenevre Uluslararası Okulu' dur (Renaud, 1974).

1920 ve 1930'lu yılların zor barış döneminde ulusal liderler küresel işbirliği konusunda ilk deneysel adımları atmaya başlamış ve bu çabalar Birleşmiş Milletler' in kurulmasıyla sonuçlanmıştır. Milletler Cemiyeti ve Uluslararası Çalışma Örgütü'nün genel merkezleri, birçok farklı ülkeden gelen çalışanlarıyla Cenevre' de kurulmuştur. Bu örgütlerde çalışanların çocukları için bu kadar çok farklı dil ve kültüre hitap eden ve bu çocukları ülkelerindeki üniversitelere hazırlayacak bir okul ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu ihtiyaç nedeniyle 1924 yılında Cenevre Uluslararası Okulu, bu iki uluslararası örgütten bir grubun, Cenevre Rousseau Enstitüsünde görev yapan ünlü sosyolog Adolphe Ferrière ve Alman bilim insanı Elizabeth Rotten ile işbirliği yapması sayesinde kurulmuştur.

1925 yılı Ağustos ayında farklı yaş gruplarından 56 öğrenci karışık sınıflarda dersleri izlemeye başlamıştır. Kâr amacı gütmeyen kuruluşun ilk yıllarından itibaren sayısız değişim yaşanmış ve şu anda farklı milletlerden yaşları 3 ile 18 arasında değişen yaklaşık 3700 öğrenciye eğitim sunulmaktadır. **Kurum kendi hedeflerinde** uluslararası eğitimin temel prensiplerini aşağıdaki gibi sıralamıştır (<http://www.ecolint.ch>):

- ✓ Önemli uluslararası değerleri desteklemek
- ✓ Öğrencinin dil gelişimini desteklemek
- ✓ Öğretim programında uluslararası bir boyutu sağlamak
- ✓ Küresel konuların önemini farkında olmak
- ✓ Ev sahibi ülkeye saygı göstermek ve bu ülkeyle entegre olmak.

Çok uluslu şirketler, yardım kuruluşlarında çalışan işgörenler ve diplomatların çocuklarının eğitim ihtiyaçlarına karşılık vermek için kurulmuş olan uluslararası okullar, ev

sahibi ülkenin sağlayamayacağı bir eğitim biçimi sunar ve genellikle ev sahibi ülkenin eğitim programını uygulamaz (Hayden ve Thompson, 1998). Küresel hareketlilikteki sürekli artış ve giderek artan iletişim sistemleri nedeniyle özellikle 1950' ler den itibaren uluslararası okulların 1964 yılında yaklaşık 50 olan sayısı (Jonietz ve Haris, 1991), 1995 yılında 1000'in üstüne çıkmıştır (Hayden ve Thompson, 1995).

Başlangıçta uluslararası okulları bekleyen önemli bir sorun vardı. Öğrencilerin sosyal entegrasyonunu ve onlara özel bir eğitim vermeyi amaçlamasına rağmen uluslararası okullar ya ev sahibi ülkenin eğitim programını takip edecek ya da birçok sayıdaki ulusal programı izleyeceklerdi. İlkokul ve ortaokul seviyelerinde entegrasyon daha rahat gerçekleşirken lise kısmında öğrencileri farklı sınavlara hazırlamak zorunda kalmak dağınık bir etki yaratıyor ve bu etkinin yanı sıra beraberinde bir çok finansal ve yönetsel sorun getiriyordu. 1951 yılından itibaren pek çok uluslararası okul, eğitimle ilgili sorunlarını UNESCO merkez bürosunda tartışmaya açmış ve UNESCO için danışman konumunda olan International Schools' Association (ISA: Uluslararası Okullar Birliği) kurulmuştur (Renaud, 1974).

ISA, uluslararası eğitim alanında yer alan dünyadaki ilk örgütlerden biridir ve İsviçre kanununa göre kurulmuştur. ISA, UNESCO düzeyinde danışmanlık statüsü verilen ilk sivil toplum kuruluşudur. ISA, 1960' larda Uluslararası Diploma Örgütü (IBO) 'nün kuruluşunda etkili rol oynamıştır (<http://www.isaschools.org>).

Uluslararası Diploma Sistemi (IB), kâr amacı gütmeyen bir kurum olarak İsviçre'nin Cenevre kentinde 1968 yılında kurulmuştur. Cenevre Uluslararası Okulu'ndaki bir grup öğretmen diğer birçok uluslararası okuldaki öğretmenle de iş birliği yaparak IB diploma programını oluşturmuştur. Bir ülkeden başka bir ülkeye gitmek zorunda olan öğrencileri üniversiteye hazırlamak için oluşturulmuş tek bir öğretim programı olarak hayata başlayan program, zaman içinde yaşları 3-19 arasında değişen öğrencileri kapsayan üç farklı öğretim programına dönüşmüştür. Bu programları bitiren öğrenciler, dünyanın önemli üniversiteleri tarafından tanınan yeterliliğe erişmektedir ve aldıkları diploma da dünyanın birçok üniversitesinde kabul görmektedir. IB, sisteminde üç farklı seviye bulunmaktadır:

1. ***The Primary Years Programme (PYP)***, ilköğretim programı olarak yaşları 3 ile 12 arasında değişen çocuklar için oluşturulmuş, 1997 yılında hayata geçirilmiş olan bir programdır ve şu anda çeşitli ülkelerdeki 512 IB okulu tarafından kullanılmaktadır.
2. ***The Middle Years Programme (MYP)***, ortaöğretim programı olarak yaşları 11 ile 16 arasında değişen öğrenciler için 1994 yılında uygulanmaya başlamış olan bir programdır ve şu anda dünyadaki 696 IB okulu tarafından uygulanmaktadır.
3. ***The Diploma Programme (DP)***, diploma programı olarak, yaşları 16 ve 19 arasında değişen öğrenciler için 1968 yılında başlatılmış ve ilk sınavları 1970 yılında gerçekleştirilmiştir. Şu anda dünyanın çeşitli yerlerindeki 1916 IB okulu tarafından uygulanmaktadır.

Afrika- Avrupa-Orta Doğu Merkezi, Amerika Merkezi ve Asya- Pasifik olmak üzere üç ayrı yerel merkezi bulunan kurumun programı, dünyanın farklı 138 ülkesindeki 2703 okulda, yaşları 3-19 arasında değişen yaklaşık 738.000 öğrenciye uygulanmaktadır (<http://www.ibo.org>).

Dünyada kurulmuş ilk uluslararası okul olan Cenevre Uluslararası Okulunda da, IB eğitim programı uygulanmaktadır. 1960'lı yılların sonunda okul, dünyada ilk kez öğrencilerine "Uluslararası Diploma" (IB) veren kurum olmuştur.

Ayrıca, okulda Birleşik Krallık (UK) tarafından yeterlilik belgesi sunan Cambridge Yerel Sınav Komisyonu tarafından yönetilen Uluslararası Genel Eğitim Sertifikası (IGCSE) sınavlarının yanı sıra Maturité Suisse ve Diplôme National du Brevet (DNB) uygulanmaktadır (<http://www.ecolint.ch>)

TÜRKİYE'DE ULUSLARARASI OKULLAR

Uluslararası (Milletletarası) okullar konusunda dünyadaki bu gelişmeler, ülkemizde de etkisini göstermiş ve sancılı bir süreç yaşanmıştır. Ülkemizde açılan ilk uluslararası okul İstanbul International Community School' dur. Okul aslında 1911 yılında Robert Kolej'de çalışan yabancı fakülte üyelerinin çocuklarının eğitimini sağlamak amacıyla Robert College Community School adıyla kurulmuştur. Daha sonra savaşlar gibi çeşitli nedenlerle birkaç kez eğitim öğretime ara veren okulun, 1946 yılında dönemin Milli Eğitim Bakanı H. Ali Yücel imzalı bir yazı ile:

1. Amerikan Robert Lisesi örgütü içinde bulunmamak,
  2. Okul mahiyetinde olmamak,
  3. Münhasıran Amerikan uyuğundan öğretmen, memur ve tüccarların çocuklarına mahsus olmak,
  4. Kurs şeklinde bir dersane
- şartlarına bağlı olarak açılabilceği bildirilmiştir.

Ancak kurum yetkilileri bu izin ile ilgili formaliteleri gerek o zamanki mevzuata (Mekatib-i Hususiye Talimatnamesi) göre gerekse daha sonraki ilgili 625 sayılı kanuna göre tamamlamadıkları için kurum kanunî bir hüviyet kazanmamıştır. Fakat okulun yasal olmayan mevcudiyetine Türk-Amerikan ilişkilerine dair politik sorunlara neden olmamak için son verme yoluna gidilmemiştir. ICSS, 1979 yılında Robert Kolej'den resmen ayrılarak ismini İstanbul Community School olarak değiştirmiştir. Bu süreçte okul yetkilileri gerek ABD büyükelçiliği aracılığı ile gerekse kendileri direkt görüşmeler yaparak konuya çözüm getirmeye çalışmış, 20 Aralık 1979 tarihinde ABD büyükelçisi Ronald I. Spiers dönemin Milli Eğitim Bakanı Orhan Cemal Fersoy'u ziyaret etmiş, bilâhare ABD yetkililerince Bakanlığımıza bir muhtıra (Aide-Memoire) takdim edilmiştir. Tüm bu taleplerin sonucunda 22/01/1987 tarihinde yayınlanan resmi gazetede Merkezi Amerika Birleşik Devletleri New York eyaletinde bulunan İstanbul International Community School Incorporation' ın aşağıdaki şartlar dahilinde getireceği

sermayeye 6224 sayılı yabancı sermayeyi teşvik kanunu hükümlerinin uygulanacağı ilan edilmiştir:

1. Açılacak milletlerarası öğretim kurumları yabancı öğrenciler için ilk ve orta öğretim seviyesinde olacaktır.
2. Okul açma ve öğretime başlama izinleri Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı'ndan alınacaktır.
3. Diğer hususlar, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı'na tesbit edilecektir.

Bu karar sonrasında 1946 yılından beri faaliyet gösteren okul, ülkemizdeki ilk uluslararası okul olarak kanunî hale gelmiş ve okulun öğretim programı Bakanlığımız tarafından 28/03/1989 tarihinde onaylanarak uygulamaya sunulmuştur. Aynı kararda “adı geçen öğretim kurumunun özel olarak tesbit edilecek esaslara uygun şekilde denetlenmesi “ hükmü de bulunmaktadır. IICS, halen çeşitli milletlerden öğrencilere okulöncesinden 12. sınıfa kadar tam IB eğitimi sunmaktadır. Okul, 1997 yılında Council of International Schools (Uluslararası Okullar Konseyi) ve New England Association of Schools and Colleges (New England Okul ve Kolejler Birliği) tarafından 2002 tarafından akredite edilmiştir. IICS, 2008 yılı Nisan ayında CIS ve NEASC tarafından ortak olarak gerçekleştirilmiş bir denetimden de geçmiştir. IICS, aynı zamanda Central and Eastern European Schools Association (Orta ve Doğu Avrupa Okullar Birliği) ve European Council of International Schools (Avrupa Uluslararası Okullar Konseyi) üyesidir.

Ülkemizdeki ilk uluslararası okul olan IICS' den sonra 12 yeni okul açılmıştır. Ancak uluslararası okulların açılış ve işleyişi konusunda gerekli mevzuat oluşturulamamıştır.

Uluslararası okulların açılmaya başlandığı dönemde yürürlükte olan 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununda “Madde 5- Yalnız yabancı uyruklu öğrencilerin devam edebileceği milletlerarası öğretim kurumu (Yükseköğretim hariç); yabancı uyruklu gerçek ve tüzel kişiler tarafından, doğrudan veya Türk vatandaşlarıyla ortaklık yolu ile 6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu çerçevesinde, Bakanlar Kurulunun izni ile açılabilir. Türk vatandaşları ve tüzel kişiler de kendi adlarına aynı maksatla milletlerarası mahiyette öğretim kurumu açabilirler” ifadesi bulunmasına rağmen IICS dışındaki okulların hiç birisi Bakanlar Kurulu kararı ile açılmamıştır.

Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığınca bu konuda doğan tereddüdü gidermek amacıyla 21/03/1989-1355 sayılı yazı ile Milli Eğitim Bakanlığı Hukuk Müşavirliğinden görüş sorulmuş ve Hukuk Müşavirliğinin 23/03/1989-9913 sayılı cevabî yazısında Milletlerarası okulun Türk tabiiyetli gerçek ve tüzel kişiler tarafından da açılmak istenmesi halinde Bakanlar Kurulundan izin alınması gerektiği ifade edilmiştir.

Ayrıca gerek 625 sayılı gerekse 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'nda, milletlerarası özel öğretim kurumları, “yalnız yabancı uyruklu öğrencilerin devam edebilecekleri özel öğretim kurumları” olarak tanımlanmıştır. Ancak, Adalet Bakanlığınca, Milli Eğitim

Bakanlığının 01/02/2006-510.0 sayılı yazısına cevaben gönderilen 17/02/2006 tarih ve bila sayılı yazıda Türk vatandaşlarının (çifte vatandaşlığa sahip olsalar da) milletlerarası öğretim kurumlarında öğrenci olamayacakları dile getirilmesine rağmen bu okullarda Türk vatandaşı olan öğrencilerin okuduğu yönünde duyumlar da alınmaktadır.

Uluslararası okullar ancak IB programı gibi uluslararası kabul gören bir öğretim programı ve diploma sistemi uygularsa, öğrenciler okuldan ayrılarak başka bir ülkede öğrenimlerine devam etmeleri ya da üniversiteye başvurmaları halinde mağdur olmadan eğitim haklarını kullanabilmektedir. Fakat bu tür uluslararası kabul görmeyen veya kendi ülkelerinde üniversiteye kabul edilmelerini sağlayacak bir öğretim programını uygulamayan okullarda okuyan öğrencilerin üniversiteye geçiş şansı bulunmamaktadır. Oysa Bakanlığımızın, anılan okullara öğretim programları bağlamında, müfredat programlarının, “Türk Devletinin milli güvenliğine ve menfaatlerine aykırı olmamasını istemek” dışında herhangi bir müdahalesi mevcut değildir.

Yabancıların ülkemizde milletlerarası okul statüsünde meslek lisesi açma izni Özel Rusya Uluslararası Anadolu Otelcilik ve Meslek Lisesi adı altında Antalya’da bulunan bir okula verilmiştir. Söz konusu okul, Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığının lise diplomasını verdiğini beyan ederek yurtdışından Türkiye’ye öğrenci getirmektedir. Rusya Federasyonu Antalya Konsoloslugu ise okulun ülkeleri tarafından hiçbir yönüyle tanınmadığını ilgili Türk makamlarına bildirmiştir. Ayrıca okulda, biri üç diğeri 2 yıllık olmak üzere iki ayrı programla eğitim verilmekte ve bu programlardan 2 yıllık otel hizmetleri alanında çoğunluğu eski Sovyetler Birliği üyesi ülkelere ait, lise mezunu yaşları 16-28 arasında değişen öğrenciler öğrenim görmektedirler. Bu öğrencilerin tamamına yakın kısmı ülkelerinden tek başına Türkiye’ye gelmiş ve bu okula yaptırdıkları öğrenci kaydı sayesinde oturma izni alıp şehirdeki çeşitli otellerde kalmaktadırlar. Okula, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığınca 450 öğrenci kontenjanı hakkı da tanınmıştır. Bu okul, ülkemize Türkiye dışından üstelikte lise mezunu öğrenciler getirerek, uluslararası okulların kuruluş amacı olan kendi ülkeleri dışındaki yabancı ülkelerde ailelerinin işleri nedeniyle ikamet etmek zorunda olan çocuklara eğitim hakkı sağlamanın dışına çıkarak, bu okulların kâr amacı güden ticarî kurumlara dönüşme riskinin bir göstergesidir.

Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığınca, ülkemizde açılan ilk uluslararası okul olan İstanbul International Community School’ a ait öğretim programlarının onaylanmasına esas 28/03/1989 tarih ve 48 sayılı kararda, okulun “özel olarak tesbit edilecek esaslar” doğrultusunda denetleneceği ifade edilmiştir. Ancak Denetçiliğimizce bu esasların tesbit edilip edilmediği, edilmişse neler olduğu konusunda Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı ile yapılan yazışmalardan sonuç alınamamıştır. Bu okullara dair belirsizliklerin giderilmesi için Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü ile yapılan yazışmalardan da ihtiyaç duyulan açıklamalar elde edilememiştir.

Öncelikle ülkemizde halen faaliyet göstermekte olan ve açılması muhtemel Uluslararası Okullara dair sorunları çözmek amacıyla bir an önce bu okulların kendine has özellikleri de göz önünde bulundurularak, söz konusu okulların kuruluş ve işleyişine dair esasların detaylı olarak belirlenmesi gerekmektedir. Bu okullara ait denetim rehberinin oluşturulması ise ancak bu esaslar belirlendikten sonra mümkün olacaktır. Bu okulların kuruluş ve işleyiş esaslarının belirlenmesinde aşağıdaki konuların dikkate alınması da faydalı olacaktır:

- 1 Okulun kurulacağı şehirde yeterli sayıda yabancı öğrenci mevcudu.
- 2 Kurucu ve öğretmen hakkında güvenlik soruşturması.
- 3 Uluslararası kabul gören veya öğrencilerinin kendi ülkelerinde üniversiteye gitmelerine olanak sağlayacak bir eğitim programı zorunluluğu.

Kaynakça

Bakanlar Kurulu Kararı. Sayı: 86/11347

Hayden, M. C. ve Thompson, J. J. (1995). *International Schols and International Education: A Relationship Reviewed*. Oxford Review of Education 21 (3):327-345.

Hayden, M. C. ve Thompson, J..J. (1998). *International Education: Perceptions of Teachers in International Schools*. International Review of Education Journal 44 (5-6)

Jonietz, P. L. Ve Haris, N. D. C. (eds). (1991). *World Yearbook of Education 1991: International Schools and International Education*. London: Kogan Page

MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. 28/03/986 Tarih ve 48 Sayılı Karar.

Renaud, G. (1974). *Experimental Period of the International Baccalaureate: Objectives and Results*. Paris: The Unesco Press

<http://www.ecolint.ch/> Sezer, A. (1999). *Atatürk Döneminde Yabancı Okullar*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınevi.

[ecolint/ch/en-ch/index.cfm?page=/ecolint/home/about/history](http://www.ecolint.ch/en-ch/index.cfm?page=/ecolint/home/about/history) (07/07/2009).

<http://www.ibo.org> (06/07/2009).

http://www.isaschools.org/index.php?option=com_content&task=view&id=74&Itemid (06/07/2009).